PG 5429
.C5

FT MEADE
GenColl

LIBRARY OF CONGRESS

00004015058

POHRÄBNÉ A SLÁVNOSTNÉ REČI

Pre mužské a ženské Spolky

SVADOBNÝ VINŠOVNÍK A LISTÁR

Reči ku krstinám a meninám

PG5429
.C5

Copyright, 1923, by K. V. CIHELKA,
426 East 72nd Street, New York, N. Y.

JUL 12 1923

©CLA711126

POHRÄBNÉ REČI

Pre mužské a ženské Spolky.

Nad spolkovým bratom, alebo sestrou.

Ctení bratia a sestry:

Dnes sme svolaní našim ct. predsedom za dôležitou spolkovou povinnosťou, aby sme sa totiž rozlúčili s milým našim bratom (sestrou) N. N. a preukázali mu svoju poslednú poctu.

Na toto zavolanie opúšťa každý z nás všetko svoje zamestnanie a spiecha plniť trúchlivú povinnosť.

V zomrelom úde svojom N. N., ktorého dnes pochovať máme, ztráca spolok náš člena úprimného, verného a vzorného, ktorý (udajte počet rokov) ....rokov plnil povinnosti jemu ukládané ku zdaru a rozkvetu spolku nežistne a úprimne. Účel spolku ležal mu na srdci a pričiňoval sa práce, ochotne obetoval, aby prospel svojim bratom a slovenskej

národnosti. (Tu vymenujte niektorú zvláštnu činnosť, ktorú zomrelý najviac vyvíjal dľa účelu spolku, buď že riadne a poctive svoje úrady zastával, že navštevoval a tešil nemocných, vzorne sa vždy choval ku cti spolku.)

Mrtvý leží tu pred nami. Už nebude zasedať v braterskom kruhu našom; nebudeme mu viac tísnuť braterskú pravicu; onemely ústa jeho pravdomluvné; vychladlo srdce jeho úprimné a v prácach našich nemôže nám byť viac nápomocná ruka jeho príčinlivá! S boľasťou ztráca spolok tohoto úda svojho, avšak neni mu možno zmeniť to, ale musíme sa podrobiť nestranným zákonom prírodným a vykonať svoju povinnosť ku zosnulému bratovi. Jeho duch bude len žiť medzi nami a všetko dobré, čo pre spolok vykonal, i všetky obete, ktoré mu priniesol, zostanú s nami a ponesú ovocie zdarné.

Lúčime sa tu s Tebou u rakvi tvojej, drahý brate (prípadne sestro.) Ďakujeme Ti za tvoju prácu, obete a snahy, za tvoje plnenie povinností k sebe, rodine i našemu spolku. Doprevadíme Ťa k poslednému odpočinku, vzdávajúc Ti menom všetkých tvojich bratov poslednú úctu od srdca a prajeme Ti toho pokoja, ktorého si si zaslúžil po boji života.

A vám truchliacim pozostalým vyslovujeme sústrasť spolku našeho a všetkým jeho bratom. Radi by sme vysušili vaše slzy a uľavili vašemu hlbokému

zármutku dľa našej možnosti. Prijmite toto vyjadrenie, ako útechu srdca svojho. Učme sa podrobiť sa zákonom prírodným, ktorým nemožno žiadnemu z nás vyhnúť a nezničiteľný pokoj usídli sa v srdciach našich.

Pokoj Tebe zomrelý brate (sestro) N. N. a pokoj všetkým, ktorí dnes pri zosnulom plačete.

Reč nad rakvou zomrelej sborovej sestry.

Veľactení trúchliaci:

V mene organizácie ....?.... Čísla ....?.... prichádzame do domu smútku aby sme vyslovili svôj hlboký žiaľ nad ztratou svojej milovanej sestry ..... ktorá bola horlivou a úprimnou členkyňou nášho spolku na ženskej národnej roli.

Zároveň konáme trúchlivú povinnosť, prinášajúc vám, ctený manželu, synu a príbuzní našu úprimnú sústrasť, aby sme dľa sľabých síl našich uľavili na vašich boľastiach nad nenahraditeľnou ztratou vernej manželky, milujúcej matky, úprimnej sestry a oddanej priateľkyne, ktorú vám nezmeniteľný zákon prírody vyrval z vášho náručia.

Z plného srdca žehnáme Ti, drahá sestro, a sľubujem Ti, že sa pričiníme pilne a verne o to, aby semä, ktoré si Ty zasiala, nieslo hojného ovocia blaha, spokojnosti a šťastia rodinného a národného. Pamiatka tvá bude nás príkladom tvojim viesť a povzbudzovať vždy. Odpočívaj vo cti a pokoji.

Reč pri pohrabu člena ..... spolku.

Drahí priatelia: Hlboký žiaľ zastihol vás, stratili ste dobrého otca, ktorý vás miloval a svoju lásku všemožným spôsobom vám na jevo dával. Teraz sa mate rozlúčiť s jeho mrtvým telom a odovzdať ho matke zeme, z ktorej bolo vzaté. Avšak aj nám, ktorí sme mu neboli žiadni príbuzní a neboli sme s nim v rodinnom sväze, odchádza v ňom spoľahlivý a milý priateľ. Preto sme sa zišli, aby sme ho doprevodili na miesto spánku.

Však pri tejto príležitosti je všeobecným zvykom potešiť trúchliace naše srdcia rozpomínaním sa na všeobecný osud ľudský, ktorý velí: Človeče musíš zomrieť, zároveň i rozpomenutím sa na zvláštne okolnosti v živote zosnulých našich miláčkov, ktorí poskytujú nejakú útechu. Tak učiníme i teraz. Zosnulý otec váš zachoval sa k vám, milí priatelia, veľmi sľachetne. O tomto uvažujúc, najdete potešenie.

Je svätou povinnosťou človeka, aby sa staral o tých, ktorí sú naňho sverení. Otcová povinnosť je starať sa o rodinu, ktorú založil. Avšak pečlivosť a pečlivosť, to sú dve rozdielne veci.

Jestli-že bohatý človek nie raz utratí celý svôj majetok na rodinné potreby, a zanechá svoju rodinu v biede a núdzi, mohli by sme sa diviť, keď chudobný človek, ktorý živí svoju rodinu z mozolovitej práce dvoch rúk, — podobne urobí. Omlúv by na-

šiel veľmi mnoho. Mohol by si pomysleť, ten moj zárobok je skromný, nepatrný. Vydržovanie domácnosti a každodennej potreby stojí mnoho peňazí; tak som ja, ktorý sa namáham, ťažko pracujem a obetujem všetko, čo môžem, na každý pád oprávnený si prilepšiť, posilniť sa, abych bol schopný aj ďalej pracovať. Ja myslím, že som vykonal svoju povinnosť, keď sa postarám o to, aby moja manželka a moje deti maly zdravie, maly v zime teplo v bývaní, maly slušný pokrm a patričný odev. Viac nemôže odo mňa nikdo žiadať. Takto by mohol uspokojiť svoje svedomie. Mnoho je takých otcov, ktorí takto smýšľajú a takto jednajú, ale jak smutné následky máva také jednanie Stane sa, že robotník ztratí prácu a nemá žiadneho dôchodku, alebo ho stíhne nejaká krutá choroba, alebo dokonca zaklope mu na dverá smrť, vyrve ho z rodinného krbu.

Keďže ale neni zásoby, neni priateľov, dostaví sa do rodiny bieda. Kde sa bieda uhostí, tam sa dostavia aj jej spoločníci: výčitky svedomia, vzájemné obviňovanie, kriky a svady, a tak býva konec blaha manželského, konec úcty dietok k otcu, ktorý je vinen ich biedy.

A tak bieda je dovršená, jestli za takových okolností zomre dotyčný otec, živiteľ rodiny. Kto-že by z vás neznal smutné následky, ktoré má taký prípad v zápätí.

Tak mohol smýšľať a jednať i váš otec, milí priatelia. Aj on bol obzvláštne z počiatku svojho pobytu v tejto novej vlasti odkázaný na skromný zárobok svojich dvoch rúk. Ale predsa tak nejednal. Ale jako múdry hospodár pamätal, že by mohly nadísť aj horšie časy, kde by mohol potrebovať mimoriadny prijem. Ba postaral sa aj o viac. Postaral sa aj o to, aby jeho rodina mala podporu aj vtedy, keď neho už nebude.

Na toto jeho jednanie si vzpomente, jeho lásku si zapamätajte a vtedy cit vďačnosti musí premôcť všetko, aj naše trúchlenie, ktoré naše srdcia teraz zaujalo. Ono sa zmierni a ztratí trpkosť svoju. Nuž a čo sluší činiť vám, aby ste sa stali hodnými jeho pamiatky. Aj o tom sa zmienim s niekoľkými slovmi.

V prvom rade nesmiete naňho zabudnúť. Vzpomínajte si naňho, hovorte si o jeho skutkoch.

Po druhé vyhýbajte všetkému, čo by mohlo jeho pamiatku znekaliť. Snažte sa — bez ohľadu na to, v jakom povolaní, alebo postavení sa nachádzate, jeho meno osláviť.

Ale najviac vďačnosti a lásky treba vám preukázať k matke. Musíte sa snažiť jej žiadosťam vyhovieť, viac však skutkami, než slovami. Nezapomínajte nikdy na to, čím ste tej dobrej starej matke dlžní. Nikdy nezabúdajte, jak mnoho jej máte ďa-

kovať. Snažte sa jej odmeniť sa. Tým potešíte jej trúchliacu dušu a ozdobíte posledné dni jej života.

Vy však bratia spolku ....., ktorí ste zosnulému všelijakou láskou a priateľstvom blízki boli, zachovajte upomienku naňho v srdciach vašich a buďte priateľmi a vernými radcami jeho pozostalým.

A ty zosnulý brate náš, po dobrom boji života, odpočívaj v pokoji. Nech je pamiatka tvá požehnaná medzi nami.

Reč pri pohrabe junáka—Sokola.

Drahí priatelia!

Je to milý brat, ktorého telesné pozostatky doprevadiť chceme ku večnému odpočinku. Ztratili sme úprimného brata, verného priateľa, ktorý bol ochotný plniť tie povinnosti, ktoré sú obsažené v slove "brat", "priateľ". Však ztratili sme tu aj horlivého "Sokola", a tu ľutujeme jeho ztratu tým viac, lebo zosnulý svedomite konal svoju povinnosť ako Sokol.

Prvý úkol "Sokola" bol tužiť paže omladiny proti všetkým nepriateľom a veru Slováci nepriateľov mali dosť. Ale príslovie hovorí: "Mnoho nepriateľov, mnoho cti." Proti odvekým nepriateľom Maďarom bolo veru treba hodne síly ale odkiaľ ju

vziať? Odtiaľ, odkiaľ sa berú iní bojovníci. Tak povstal spolok "Sokol". To telo ľudské, ktoré spája mnoho tel dovedna. Je stroj, z mnohých malých strojov vospolok spojených, ktorého hnacou parou je duša. A toto sokolstvo muselo byť otužováno, aby úspešne odolať mohlo našim odvekým nepriateľom a utlačovatelom Maďarom. A veru slovenské sokolstvo koná túto povinnosť v Amerike v najväčšej miere.

Ale niekto by sa mohol pýtať, že prečo v Amerike. Veď v Amerike nemáme nepriateľov, Tu nie sú Maďari. Ale drahí priatelia, máme my aj tu dosť neprajníkov a veru aj nepriateľov.

Predným nepriateľom našim je naša **nedbalosť.** Poznáte ju všetci. Javí sa všade. Obzvláštne v tom, jako sa starajú Slováci o svoju mládež, o svoj dorost. Jak a kam ho posielajú do školy. Jak o to dbajú, aby sa niečomu učil.

Druhým našim nepriateľom je naša duševná lenivosť. Netreba ju ukazovať a liečiť; javí sa vo všetkom; máme knihovne, časopisy, knihy, ale čítateľov máme len príliš málo. A následky toho sú veľmi smutné. Kazíme svoju krásnu materskú reč, míchajúc do nej veľký počet cudzích slôv; tento zlorád je zo dňa na deň väčší a rozšírenejší.

Tretím našim odporcom a nepriateľom je pilné navštevovanie hospôd, čím sa tratí národné imanie,

hyne národná sila, klesá národná hrdosť a ruší sa národná mravnosť.

Štvrtým našim nepriateľom je naša nevedomosť, v ktorej sa tak mnoho rodákov a rodáčiek nachádza a ktorá je im a nám jako celku národa škodlivá. Nuž takých a podobných odporcov je celá rada. A "Sokol" sa má vynasnažiť vždy kde len možno bojovať proti nim. Príležitosti býva dosť, len ochoty treba.

V tomto boji bol náš zosnulý brat majster. Bola ho radosť poslúchať, keď niektorému krajanovi Slovákovi vysvetloval svoje pravé stanovisko, keď sa v niektorých veciach o nejaké roky opozdil, alebo hospody príliš často navštevoval. Nejedon krajan môže ďakovať zosnulému bratovi, že sa tomu, alebo onomu zvyku odučil.

Druhým úkolom Sokola je chrániť národnosť slovenskú.

Naši vysťahovalci sú väčšmi chudobnejší ľudia. V starom kraji pracoval od rána do noci na poli a keď sa poriadne najedol a obšatil, neostalo mu ani na pivo. Bol rád, keď nemusel robiť dlh. Na čítanie alebo kupovanie kníh nemal ani času, ani peňazí. Dnes je Amerikánom, jeho hmotné pomery sa zmenily a čo sa týče života duševného, privykol si, — jako v starom kraji — nič nečítať a nepísať. A od-

tiaľ tá neprebudilosť. Taký človek nevie, čo je národnosť, prečo sa k nej má hlásiť.

Bola to radosť, keď si náš zosnulý vzal takého Slováka do práce, tak mu vedel vysvetliť a na všetky strany vyložiť a nepopustiť, dokiaľ nevidel že sa z tvrdého spánku prebúdza.

Drahí bratia, nasledujme jeho šlapaje. Prebúdzajme zanedbaných, zpozdilých našich krajanov, aby národ náš sa tu vzmáhal a rozkvetal a zdarne prospieval.

Zosnulému nášmu bratovi budiž za jeho zdarné pôsobenie na národa roli dedičnej večná sláva a česť nehynúca; a pamiatka jeho bude požehnaná medzi nami. Pokoj jeho popelu.

Nad rakvou nešťastného krajana.

Ctení krajania a priatelia:

Smutná povinnosť nás svolala do tohto domu. Máme poslednú službu preukázať a doprevadiť na poslednej ceste do lôna matky zeme nášho nešťastného krajana a vlastenca ..... ktorého neúprosná smrť v tak mladom veku do hrobu sklátila.

Zosnulý bol príčinlivým človekom, dobrým vlastencom, ale nešťastný osud s ním macošsky naložil.

Už v starej vlasti ho stíhly mnohé nešťastia, ktoré ho aj tu nemilosrdne prenasledovaly. A teraz tu leží v rakve pred nami mrtvé jeho telo. Z

tohto vychádza významné poučenie, čo vlastne je a čo z nás niekedy bude. Život náš je jako nežná kvetinka, jako pára nad hrncom. Dnes sme ešte zdraví, silní a šťastní, a zajtra môžeme byť už ztuhlou mrtvolou. Príde smrť a je konec všetkému. Všetko tu musíme zanechať, či sme bohatý, učený, nikdo smrti neunikne, čo by sa jej sebe viacej vystríhal.

To jest priatelia, tá jediná svrchovaná spravedlivosť na tomto svete. A z tohto nám vysvitá ponaučenie, aby sme boli vždy k smrti pripravení, to jest, aby sme viedli vždy život vzorný, a čestný a v každom ohľade sporiadaný, tak aby nás naši truchliaci v úctivej pamäti zachovali.

Nad úmrtím tohto šľachetného muža žialime všetci. Nemal on žiadnej rozkoše na tomto svete. Opustený od ženy, od priateľov, od rodiny, odkázaný sám na seba, živil sa a staral sa poctive. Vďaka a česť vám, vy šľachetní krajania a priatelia, ktorí ste zosnulému týmto poslednú česť preukázali.

Pozrite ešte raz na mrtvolu tohto nešťastného krajana a rozlučme sa s nim navždy. Doprevoďme jeho telesné pozostatky na pole pokoja a mieru a odovzdajme ho do lônu matky zeme.

Odpusťte mu, jestli vám, vedome, alebo nevedome ublížil. Nad hrobom musí prestať všetka zášť a nepriateľstvo a prajte mu ľahké odpočinutie. Pokoj tebe, vlastenče milý.

Nad rakvou otca rodiny.

Otec a živiteľ našej rodiny neni viac medzi nami. Rozlúčil sa s vernou družkou života a matkou svojich dietok. Ó, jak hlboká boľasť sviera srdce opustenej vdovy. A preto je našou povinnosťou, aby sme opustených dľa našich najlepších síl potešovali. Ale jako môžeme potešiť našich truchliacich, keď sami cítime bolasť nad ztratou nášho priateľa, vrelého národovca a poctivého spolupracovníka a bojovníka pre pravdu a dobro celého človečenstva. I naše srdce sa sviera v hlbokom žiale a s boľasťou sa lúčime od toho, ktorého sme znali.

Už týmto vrelým súcitom preberáme aspoň časť zármutku opustenej rodiny na seba a uľavujeme jej. Áno, ctená vdovo a milé dietky, nech aspoň čiastočne utešíme vás týmto svojim súcitom.

Znám, že zomrelý bol starostlivým manželom a dobrým otcom svojich detí. A vieme, že v ňom ztrácate to, čo je nenahraditeľné. Nemôžeme už dnes nič iného činiť, než vzdať mu vďaky za všetky jeho práce a starosti, ktoré v prospech svojej milovanej rodiny podnikol.

Neoddávajte sa ctení trúchliaci prílišnému zármutku nad svojou ztratou, lebo musíte pamätať na svoje deti, pre ktoré je vám treba zachovať vaše zdravie. Nechte sa potešiť úprimným slovom priateľov mrtvého.

Vy dietky sľubte tu u rakvi svojho otca, že všetku úctu a povďačnosť, ktorú jemu dlhujete, prenesete na vašu matku. A nikdy nezapomínajte na tento váš sľub, ale sa chovajte vždy dľa neho. Všetci títo priatelia budú dozorovať či plníte svoj sľub. Snažte sa vtedy zaslúžiť si ich chválu a podporu.

Teraz nám ešte zbýva vzdať poslednú úctu nášmu zosnulému, ctenému manželovi a doprevadiť ho s úctou do lôna matky zeme, z ktorej všetci pochádzame a do ktorej sa všetci vrátime.

A Ty zosnulý odpočívaj po všetkých svojich prácach pokojne. Semä, ktoré si za svojho života rozsial, nech prináša hojné ovocie tvojim milým, priateľom a všetkým tu prítomným. Zachovajme pamiatku zosnulého našeho priateľa neporušenú a blahorečme jeho blahodárnemu pôsobeniu po celý jeho život. Odpočívaj v pokoji.

Reč pri pohrabe matky.

Drahí priatelia:

Tento život ľudský na zemi podobá sa moru s jeho odlivom a prílivom. I v živote našom strieda sa stále odliv s prílivom. Ľudia sa rodia a opäť umierajú; jedni prichádzajú a iní sa zase odobierajú na lôžu poslednú. A drahí priatelia, tak jak je

ten príchod ľudí napriek všetkému zdaniu rozdielny ešte rôznejší je odchod z tohto života. Jedno dieťa narodí sa na vrcholu bohatstva a prepychu, zlatá koliebka ho čaká a služebníctvo všeho druhu kolo neho čaká, aby v ničom nemalo nedostatku. Iné dieťa narodí sa za tak smutných okolností, že jeho matka nemá mu čo pod hlavu ustlať, nemá ho čim ošatiť. Najdesnejšia bieda zerá na také dieťa zo všetkých strán ktorého živiteľ zomre. Drahí priatelia všímajte si chudoby kolo seba a kdekoľvek môžete, pomáhajte chudobným.

Veľký je rozdiel medzi príchodom ľudí na tento svet, ale ešte väčší medzi odchodom.

Hľa tu umiera človek, za ktorým trúchli tisíce srdc, tisíci ho doprevádzajú do hrobu a tisíce mu prajú ľahký odpočinok. Bol to človek šľachetný, dobrý a múdry, vynikal v každom ohľade. Ktokoľvek potreboval jeho rady, alebo pomoci, darmo o ňu nežiadal. Bol vždy hotový blížnemu pomôcť, vždy ochotný preňho všetko učiniť, čokoľvek možného a tak žil ctený a milovaný a teraz od tisícov oplakávaný.

Tam zase umiera iný, ktorého tisíce preklínajú, čo si ovšem aj zaslúžil. Bol to človek, ktorý žil prostopašne a aby k tomuto spôsobu života mal prostriedky, neobával sa žiadneho podvodu. A poneváč to bol človek prehnaný a našli sa ľahkoverní a

krátkozrakí ľudia, ktorí mu verili a dali sa mu klamať, olúpil bohatých aj chudobných, vdovy, siroty o ich imanie a tí všetci preklínali ho v živote a preklínajú ho aj po smrti.

Trúchliaci! Medzi týmito dvomi príkladmi,, ktoré sú si tak príkre, stoja ostatní ľudia. Ale smrť jednoho, ačkoľvek sa podobá odchodu iného, neni predsa vo všetkom taká, jaká je táto. Každý človek umiera svojim spôsobom; a obyčajne platí tu príslovie, jaký život, taká smrť.

To platí aj u tejto milovanej spolusestry. Život jej bol kľudný, šťastný a požehnaný. Človek sa zaradoval, kedykoľvek sa s ňou stretnul; bola vždy tak spokojená, na jej tvári sídlil úsmev šťastia; v jej očiach žiaril zápal ľudomilnosti; ruky jej vždy boly ochotné sotrieť slzy s očú blížnych, nech už z jakejkoľvek príčiny plačúcich. Bol-li to hlad, bieda hmotná, o jak rada sa delila s tým plačúcim, žiadajúc ho, aby neplakal viac a až bude potrebovať, aby prišiel zas. Bolo-li to utrpenie duševné, o jak rada ukazovala k tomu, jako sa vyskytujú zachmúrenia aj v živote iných ľudí, ale ustupujú opať tým, ktoré sú žiarmi slnka osviecené, tak že človek nesmie sa nikdy vzdať nádeje a upadnúť v zúfalstvo, ktoré je priamo šialenstvom.

Bola pravou manželkou a preto bola svojim manželom tak veľmi uctievaná, ktorý teraz s hlbo-

kým žialom v srdci pozerá na ňu. Ctily si ju v niemenšej miere aj jej deti, ktoré citia, že ztrácajú teraz najväčšiu dobroditeľku svoju, najneúnavnejšiu učiteľku svoju. Ctili sme si ju však všetci rovnako bez rozdielu. Veď nie len tí chudobní našli v nej pomoc. Bola ona dobroditeľkou nás všetkých, ukazujúc príkladom svojim, jako sa máme chovať na zemi tejto; jak máme česť a radosť pôsobiť národu svojemu; ukazujúc nám, jak pamiatka spravodlivého je požehnaná. Ukladáme ju v pokoj, vieme, že pamiatka jej a duch jej zostane medzi nami.

Nad hrobom zaslúžilej matky a ženy.

Velebná je smrť spravodlivého — preto neplačte viac trúchliaci priatelia!

Smutno je pozreť na pôsobenie nezmeniteľného prírodného zákona, ktorý privádza bylinu a vyrastlú kvetinu ku zaslúženému odpočinku. Bylina uvädne, kvet odpadne a tak necháva miesto a posily živým po sebe. Tak je to aj u človeka. Pre každého citeľného je to veru smutné podívanie.

Smutnejší je pohľad na púpatko nerozvinuté, ktoré mrazom stíhnuté, ide v záhubu.

Najsmutnejší je však pohľad na strom v najlepšom kvete, keď začína hynúť, keď človek v najlepšej svojej životnej sile klesá do hrobu.

Tak sa to stalo dnes aj pred našimi očami.

Pi..... N. N. rodená..... v najlepších rokoch svojho života kladie sa do hroba.

Kto by tu nezatrúchlil, slzy nevyronil? Jediná útecha však tu zbýva vo slovách pravdy, že smrť spravodlivého je velebná, jeho duch však bude žiť medzi nami a s nami. To je najväčšia útecha trúchliacich po zomrelom a dnes pochovávame pani N. N....., ktorej duch žije medzi nami.

Bola tiež dobrou matkou, ktorej na srdci ležalo blaženosť jej detí. — Jak inačí by bol život náš a našich detí, keby v každom rodinnom krbe panovala podobná láska a svornosť.

Bola úprimnou priateľkyňou ku svojim priateľkyňam a známym. Čo mala na srdci, mala aj na jazyku. Nepomlúvala, neubližovala iným na cti.

Bola horlivou vlastenkou. Podporovala všetko, čo bolo slovenské a aj svoje deti k tomu učila.

Bola prostomyseľnou, dobrou ženskou slovenskou. Z chudoby, z práce mozolovatej spolu s jej manželom dopracovala sa blahobytu. Nezpýšnela, nepohrdala s inými, ku každému bola jednako dobrá.

Bola po slovensky pohostinnou — každý mal otvoreno do jej domu, každý sa u nej potešil, nikoho nezarmútila. Každý ju musel ctiť a milovať.

Mala priateľov, ale aj nepriateľov. Každý z

nás má chyby. O tom niet pochybnosti. Ale medzi ľudmi panuje zvyk chyby tieto zväčšovať, vyhľadávať a prekrucovať. Ale dnes, keď vytrpela ctená zomrelá a dobojovala, musí umlknúť každý zlomyseľný jazyk — tu u hrobu jej nech sa každý učí na uzde držať jazyk a s dobrým pamätovať na iných.

Jej duch a cnosti ostanú vštiepené aj v jej deťoch. Bohaté semeno hojného ovocia je zasiato do týchto detí pre mravnosť a národnosť našu.

Tak ľúčime sa s Tebou, drahá zomrelá a prajeme odpočinku ľahkého popolu tvojemu. Blahorečíme tvojim cnostiam a prednostiam, prajúc si, aby sa aj medzi nami hojne šírily.

Priatelia netrúchlite viac, lebo velebná je smrť spravodlivého.

A Ty milá zomrelá, odpočívaj v pokoji; pamiatka tvoje nikdy nezhyne.

Reč u hrobu dospelého človeka.

V hrobe je pokoj, v jeho tajomnom lône viac srdce nestone, večný mier má. V hrobe je pokoj. Po pokoji zatúži často každé ľudské srdce; len nádech jeho korunuje šťastie naše na zemi. Však v živote ľudskom je málo pokoja. Tu hádajú sa o moje a tvoje, o dôstojnosť a česť, o slávu a nádheru a vieru a neveru a koľko hláv, toľko býva aj smyslov a

títo nemôžu sa dohodnúť; ale aj tie najjednoduchšie veci a otázky zavdávajú podnet k rôznym náhľadom a tak k rozoprám a bojom stálym. Na svete je málo pokoja.

Ale v hrobe je pokoj. Už to miesto samé je oddeleno od všedného pohybu a ruchu. Je to hrob, vynucuje úctu od človeka každého. Je to rola posvätná, na ktorú sa ukladajú umdlení, zvečnelí pútníci k odpočinku svojmu a to vyžaduje pokoj.

V hrobe je pokoj, v jeho tajomnom lône viac srdce nestone. Čo by za to tak mnohý človek dal, keby to mohol mnohý človek povedať o sebe na tejto zemi. Ale tu srdce na zemi stone veru veľmi často. Veď to všetci vieme.

Čo by sme všetky poklady sveta mali, predsa nemôžeme uspokojiť to srdce matky, alebo otca, ktoré vidí nezdarného syna, alebo ničomnú dcéru. Napraviť ich neni možno. Všetky prostriedky sú vyčerpané A všetky bez úspechu. A preto stone srdce a trápi sa.

Ale v jeho tajomnom lone viac srdce nestone: Tu zmizely všetky úkazy, šetrené sú všetky starosti; o tom, čo iní robia, tíško spiaci pútnik náš už nevie. Má večný mier. Preto utrite slzy a zmiernite žiaľ, drahí priatelia. Dnes odchádza váš miláček, skoro pôjdete za nim. To je cesta každého tela: Všetci ľudia zomrieť musíme. Tomu zákonu aj my podľahneme, až prijde čas.

Dobrí trúchliaci priatelia:

Smutného dňa ste sa dočkali. Vy rodičia v hlbokom bôlu skľúčení, ztrácate svoje milé dieťa, ktoré ste ako oko v hlave chovali, o jeho telesné i duševné potreby pečlive bdeli, pred nemocou a nebezpečím od maľučkosti chránili, a konečne ku vyvinutiu ducha a ku príprave sa na život blažený do školy posielali, z jeho pokroku ste sa tešili a veľkú nádej do jeho budúcnosti skladali.

A vy bratríčkovia a sestričky ztrácate tú dobrú dušičku, s ktorou ste sa tešili a ktorej spoločnosť vám bola tak milá. Smrť neúprosná vyrvala vám bratríčka z náručia a sklátila ho v predčasný hrob, kde prestáva život, radosť a potešenie a kde vládne ticho, pokoj a kľud smrteľný.

Ó, jaký veľký bôľ skľučuje vaše srdce. Slzy nechcú ustáť v toku svojom; dech sa vám sviera v prsiach, ruky spínajú sa mimovoľne a hlas váš úpenlive volá milovaného žiačka späť k životu, ale márne.

Čo by ste chceli mu sebe lepšie a príjemnejšie dať, čo by ste chceli preň všetko učiniť a obetovať, on už nemôže to od vás prijať — lebo necíti, nevidí a nečuje — už dožil.

Vyplačte sa tady drahí rodičia, i ostatní trúchliaci spolužiaci, ktorí ste svojho milého Janíčka tak vrele milovali a uľavte svojmu bôľu nad jeho

rakvou. Ale až si uľavíte v plači, premýšľajte, čím by ste srdce svoje utíšili.

Považte si, že ten útly život toho žiačka bol nejakou príčinou podkopaný, o čom ste ani nevedeli. Smrť neni mstivou a ukrutnou. Ona berie život len tým, ktorí ďalej žiť nemôžu. Ani toto nevinné, dobré a pilné dieťa nemohlo žiť ďalej. Koreny jeho života boly podkopané, trpelo, trápilo sa, trápilo vás, až prišla smrť, ktorá bôľom učinila koniec a zbavila ho všetkých ďalších utrpení a súžení navždy. Keby aj vaše dieťa bolo žilo ďalej, nemohlo byť zdravé, bolo by len predlžilo svoj i váš bôl a zármutok dnešný by vás nebol minul.

Tešte sa tým, že ste učinili pre vaše dieťa všetko, čo vám bolo možným. Vychovávali ste ho, šetrili ste ho. Vy ste vykonali svoju povinnosť a učinili ste všetko, čo vo vašich silách bolo.

Kto by vedel povedať, aký osud by ho bol čakal, keby po skončení školy by bol do života vstúpil. Svet je zlý a keby bol vaše dieťa zkazil, alebo iná pohroma ho potkala, bolo by to ešte smutnejšie pre vaše dieťa.

Tomu všetkému tento žiačok ušiel a nemusí sa toho viac obávať. Konečne tomu osudu nemôžeme ujsť žiadon z nás. Na všetkých nás to čaká, či sme mladí, alebo starí.

Vy bratríčkovia a sestričky sa pričiňte, aby ste

milým dobrým rodičom boľasť umiernili dobrým svojim chovaním, učením a poslušnosťou.

A teraz sa rozlúčte s tým dieťatkom a sprevoďte ho na večný dopočinok. Pamätajte na jeho dobré vlastnosti, ktoré ste na ňom poznali a nasledujte dobrého jeho príkladu vždy. A keby bol niekomu z vás ublížil, odpusťte mu to a len tým dobrým naňho pamätajte.

Prijmite trúchliaci sústrasť všetkých nás a Ty, malý Janíčku spi sladko v tvojom hrobe.

Prejavy sústrasti.

Keď dakomu manželka zomrela.

Drahý priateľu!

Viem, že odumretím Vašej ctenej pani manželky je Vám clivo okolo srdca, a že tým utratili ste drahý poklad, milú spoločnicu života svojho a opatrnú matku dietok Vašich. Toto všetko nech Vás nermúti; to sa všetko napraví, keď v Pána Boha budete dôverovať, lebo Boh je mocný dobrotivý a spravodlivý vo vyplnení sľubov svojich. Príjmite moju úprimnú sústrasť a modlite sa za jej dušu, by jej Boh nebeský odpočinutie večné dať ráčil, ju na mi-

losť prijal, Vás potešil a ztratu Vám vynahradil. Ja jako Váš priateľ tiež za to Boha prosím a Vám zo srdca vo vašom zármutku potešenie prajem.

Rodičom, keď im dieťa zomrelo.

"Pán Boh dal, pán Boh vzal, buď meno Pána pochváleno!" Takto hovoril Jób, keď Boh naňho tie najväčšie ťarchy dopustil. A za to, že v Jeho dobrotu dôveroval, potom ho zas požehnal. Nech i vám sú pri tomto údere tieto slová v pamäti. Kto vie, jaké veľké nešťastie zamedzil Boh, ktoré by ste snáď ani prežiť neboli v stave. Nech Vás i to poteší, že dieťa ide z tohoto sveta s menším hriechom a s väčšou radosťou. Toto všetko uvážiac, umienil som si Vám moju úprimnú sústrasť vysloviť a Vám priať, by Vás Boh nebeský potešil, Váš zármutok v radosť obrátil a nebožiatko do neba prijal, aby sa tam tešiť a za svojich rodičov primlúvať mohlo.

Sústrasť, keď dakomu oddanica zomrela.

Milý Priateľu!

Úder osudu, ktorý ťa potkal, celkom ma omráčil a dlho nevedel som k sebe prijsť. Nútený som ti svoju sústrasť vysloviť a ťa potešiť v tvojom zármutku. Sú to iba slová útechy, ktoré ti vyjadrujú sú-

cit v tvojom smutnom položení. Je to sústrasť, keď sa s básnikom vyslovíme: "Padol mráz v jarnej noci!"? Teba, ty úbohý, to potkalo. S ukrutnou potuteľnosťou priblížilo sa dopustenie práve v tom čase, keď po dlhej námahe kynulo ti splnenie tvojich krásnych snov a teraz — ležia tie kvety zvädlé a mrazom spálené, z ktorých miesto vencov radosti iba vence smútku musíme upliesť.

Je to tvrdý osud, ktorý ťa s odumretím tvojej vyvolenej zastihnul, ale ty, jako muž, budeš vstave tú ranu pretrpeť, o tom nepochybujem. Bedlivé plnenie povinností v tvojom povolaní zahatí ti v prvom čase boľavú upomienku, bude ti útechou a dodá ti sily k novému rezkejšiemu životu.

Prijmi túto srdečnú sústrasť od tvojho opravdivého a dôverného priateľa.

V New Yorku, dňa.....

Štefana Palkoviča.

Deve, ktorej zomrel oddanec.

Milá Ľudmila!

Naše lúčenie som ešte ani raz tak boľastne nepocítila jako v týchto dňoch plných smútku. Tak rada bych teraz u teba bola, aby som ti tú nevýslovnú boľasť uľavila. Kto by to vedel lepšie oceniť, jako ja, ktorá som tvoju lásku k nebožtíkovi znala. Nie len ty, ale všetci tvoji najbližší, ktorí poznali

jeho dobré vlastnosti, očakávali od vášho sväzku úplné šťastie pre tak milo spojené dve srdcia. A teraz sa všetky nádeje stroskotaly.

Nechcem ti tvoju boľasť zväčšiť, ale chcem ťa potešiť a uspokojiť. Pravda, je to ťažko, keď človek celú nepriehľadnú veľkosť ztraty živo spolu cíti. Milá Ľudmilka, dovoľ nám, ktorí sme či bližší, či vzdialenejší tvoji priatelia a priateľky, aby sme tvoju tak ukrutne boľavú ranu hojiť ti pomohli. Buď silného srdca a aby si tú boľasť tak ukrutne necítila, obráť svoje myšlienky na iný predmet.

Možno, že sa najde lekár, ktorý po čase tvoje rany zahojí a tebe zas predošlú dobrú vôľu a veselú myseľ navráti.

Teda nezúfaj a prijmi moje úprimné rady. Počítaj mňa medzi svoje najúprimnejšie priateľky, ktorá ti vždy vernou zostanem a teba bozkávam.

Tvoja Helenka.

Keď manžel zomrel.

Ctená a milá Priateľka!

Strašný úder, ktorý Vás odumretím Vášho ct. p. manžela zastihol, dotkol sa i môjho srdca, lebo som v ňom ztratil opravdivého priateľa. A že Vám Boh odňal živiteľa a oporu života Vášho, nermúťte sa, "lebo Pán Boh má viac, jako rozdal." A on je

dobrotivý náš Otec, ktorý sa ešte o toho najmenšieho červíčka stará. Jestli sa k nemu utiekať budete, ani Vás neopustí. A tak prijmite moju srdečnú sústrasť, poteš a požehnaj Vás Pán Boh, daj Vám sily a vytrvanlivosti, aby ste to ťažké bremeno ľahšie uniesť mohly.

Zostávam i naďalej Váš priateľ N. N.

Keď niekomu daktorý z rodičov zomre.

Ráčte odpustiť, že týmito riadkami dotýkam sa boľavého srdca Vášho, ktoré Vám neúprosná smrť otca Vášho (matky Vašej) ranila. Ale jako Váš dobrý priateľ si to za povinnosť pokladám, Vás v tomto zarmútenom stave potešiť, lebo viem, že pri takejto smutnej udalosti úprimná sústrasť pre skormútené srdce je jako liečivý balzam na rany človeka.

Nermúťte sa a pomyslite si, že všetci tento svet opustiť musíme, a síce jedon skôr, druhý neskôr. A vieme i to, že dobre je tomu, ktorý sa od trápenia tohoto sveta oslobodil. Teda doprajte mu (jej) tohoto pokoja a proste Boha, aby jej (jemu) odpočinutie večné dať ráčil.

Týmto vyslovujem Vám svoju úprimnú sústrasť. Nech Vás Boh poteší a Váš terajší zármutok v potešenie obráti.

Zostávam Váš úprimný priateľ N. N.

Keď dakomu manželka zomrela.

Milý Priateľu!

Jako keď hrom z čista jasna uderí, tak nás prekvapila zvesť o zosnutí Vašej drahej manželky. Táto smutná zvesť sa nás ešte boľastnejšie dotkla, keď tak nenadále došla, keďže sme nepočuli, že by bola bývala nebožká nemocná. Viem, že z jej odumretím je Vám smutno okolo srdca a že tým utratili ste drahý poklad, milú spoločnicu života a opatrnú matku dietok Vašich. Toto všetko nech Vás nermúti; to sa všetko napraví, keď v Boha dôverovať budete, lebo On je mocný, dobrotivý a spravodlivý vo vyplnení sľubov svojich.

Prijmite moju úprimnú sústrasť a modlite sa za jej dušu, by jej Boh odpočinutie večné dať ráčil, ju na milosť prijal, Vás potešil a ztratu Vám nahradil.

Ja jako Váš priateľ tiež za to Boha prosím a Vám zo srdca vo Vašom zármutku potešenie prajem.

S hlbokou úctou

N. N.

Reči ku krstinám.

Reč pri pomenovaní dieťaťa.

Ctení priatelia:

Radosť zavládla vo vašom kľudnom príbytku. Ste obdarení dieťatom zdravým a živým. A aby radosť vaša doplnená bola, pozvali ste svojich priateľov ku slávnosti.

Dietky sú veľký poklad a prinášajú znamenité požehnanie rodinám našim. Oni utužujú sväzok lásky a pokoja medzi manželmi. Oni učia ich svojou bezstarostnou a veselou myslou pozerať na tento ľudský život tiež z tej radostnejšej stránky. Preto vítajú obyčajne rodičia svoje novorodzeniatko s úprimnou a srdečnou vďakou a zvú aj svojich milých priateľov, aby se radovali s radujúcimi.

Stane sa však nie raz, že sa táto radosť zmení v žiaľ a plač. Vieme dobre, že smrť tak ráda hľadá svoje obete v tomto kruhu. A aj rôzne choroby hľadajú medzi nemluvniatkami svoje obete. Ale ešte

horšie je, a väčší žiaľ rodičov, keď dieťa nesplní tie nádeje, ktoré rodičia doňho vložili, keď smýšľa ináč a jedná inač, než rodičia očakávali, jedným slovom keď sa nedarí.

Na to ovšem rodičia obyčajne nemyslia a vidiali iné, cudzie dieťa nepodarené, myslia, že ich také nešťastie ani potkať nemôže. A keď ich predsa potká, býva žiaľ a boľasť tým hlbšia a páľčivejšia. A predsa sú tomuto obyčajne rodičia sami vinní. Nekonali svoje rodičovské povinnosti vôči dieťaťu. Tak to obyčajne býva.

Príroda — ačkoľvek je štedrá dosť — nedáva nič hotového človeku. Chce-li sa človek zo života opravdu radovať, musí sa veru hodne pričiniť.

Nech sa hovorí čokoľvek, a nech si takú vec vysvetluje a vykladá jakokoľvek, že dieťa ľudské prináša so sebou na svet také semeno, ktoré keď sa nechá rástnúť, prináša veru špatné ovocie. Každá bedlivá a starostlivá matka to skoro spozoruje na svojom dieťatu. Spozoruje, že dieťa má často náklonnosť ku lhaniu, lenivosti, a pokúšaniu iných.

Také dieťa treba poučovať, trestať keď je treba, a používať všelijakých spôsobov a prostriedkov, aby to špatné, semeno, ktoré so sebou na zem prinieslo neprinášalo špatné ovocie. Preto treba, aby rodičia tak bedlili na svoje deti, jako na svoje zreteľnice oka a tak o nich pečovali, jako o najdrahší po-

klad svoj a nemajú ľutovať žiadnych obetí, keď sa jedná o vychovaní a vzdelávaní ich dieťaťa.

Rozumie sa samo sebou, že mravná ušľachtilosť a vzdelanosť ďaleko prevyšujú všetko vedenie a umenie. Ale predsa zdarného vychovania sa nedocieli púhym vychovaním, napomínaním a káraním. Pozorujte len dieťa, keď rozum mu začne pracovať. Ani jedon váš skutok ani jedon váš pohyb neujde jeho pozornosti. Dieťa sa vtedy učí z príkladu vašeho. A toto učenie je veľmi trvalé, jeho účinky stále, lebo z jeho zvykov, ktoré si v tejto dobe rozumovej prisvojí, sa vytvorí jeho povaha, karakter.

Preto, jestli chcete, aby vaše dieťa prospievalo nie len vekom ale aj múdrosťou a vzdelanosťou, musíte byť vzorom a dávať mu príklady. Lebo takto si prisvojí vaše jednanie, vaše pohyby a celú povahu.

Z tejto povinnosti tiež plyne aj to, aby ste vaše dieťa chránili od zlej spoločnosti. Obzvláštne deti milujú spoločnosť. Na to pamätajte, aby táto spoločnosť vašich detí bola primeraná.

Učte svoje deti úprimnosti, pravdomluvnosti, otvorenému jednaniu, poslušnosti a čistote. V hneve ich netrestajte.

Tak vychovávajte svoje deti a budete mať z nich večnú radosť, ktorú vám nikdo nemôže odňať.

A jestli by oba rodičia zomreli, vtedy tu nasta-

ne povinnosť kmotrov. Preto drahí kmotrovia, zapamätajte si, že túto povinnosť si máte uvedomeť. Je to vážna a ťažká zodpovednosť, ktorú týmto na seba beriete. Prial by som si zo srdca, aby ste tejto povinnosti dostáli svedomite a láskave, aby dieťa to prospievalo a stalo sa hodným členom našej slovenskej obci.

A teraz ctení rodičia a kmotri, pýtam sa vás, sľubujete u prítomnosti týchto priateľov, že budete svoje povinnosti svedomite konať.

Odpoveď: Sľubujeme.

V mene všetkých prítomných priateľov a na žiadosť pánov rodičov a kmotrov dávam Tebe meno N.... N.... a prijímam Ťa do spoločnosti ľudí dobrých, mravných, a svobodných, do spoločnosti úprimných Slovákov a prajem Ti, aby si bol zdarne k vznešenému životu vychovaný.

Reči ku spolkovým slávnostiam.

Preslov k výročiu spolku.

Ctení priatelia: Dnesný deň je veľkou radosťou nášho spolku a preto sme oprávnení ho zvláštnym spôsobom osláviť. Troch vecí si musíme byť vedomí. V prvom rade tých malých nepatrných počiatkov, z ktorých sa náš spolok vyvinul. Keď pred ...rokmi bol založený, potreboval, veľkej dôvery, jestli členovia chceli, aby z ich podujatia sa niečo vážneho vyvinulo. Členovia a predsedníctvo veru nelenošili, konali riadne svoje povinnosti, a získávali spolku nových členov a priateľov.

Za druhé nesmieme zabudnúť na to, že náš spolok z počiatku zápasil s mnohými predsudkami, ba výslovným nepriateľstvom a že len vytrvalá práca a verné plnenie programu mohlo odzbrojiť nepriateľov a odstrániť nedôveru a nepriazeň.

Po tretí, má nás tento deň upomínať na to, aby sme naše povinnosti aj v budúcnosti konali s takou horlivosťou a oddanosťou, ako doteraz sme to činili. Pevne a presne musíme stáť každý na svojom mieste, a pracovať v duchu spolkových tendencií.

Nože, podajme si pravice a sľubme si, že v práci neustaneme, dokiaľ nás bude treba. Na zdar!

Na výročnú oslavu sokolského sboru.

Ctení priatelia:

Všetci, ktorí ste sa dostavili na výročnú slávnosť nášho spolku, buďte mi srdečne vítaní. "V srdci vlasť, v mysli smelosť, a pažiach sila". Toto sú základné pilíre, na ktorých sme vybudovali náš spolok. A keď sme dokázali, že v našich radoch je miesto pre každého riadneho Slováka, združilo sa kolo nás viac a viac mladistvých, ohňom nadšene planúcich srdcí a spolok povzniesol sa až k dnešnej svojej sláve. Dnes je slovenské sokolstvo jadrom slovenského národa a ovíja meno slovenské v nový lesk a slávu.

A keby niekedy znovu vystrčali hlavy naši odvekí nepriatelia, naši tehdajší utískovatelia, slovenskí Sokoli by ukázali, že nadarmo nenapínali svoje svaly.

Ozdobných slôv neznám, proste a úprimne po-

dávam svoju pravicu. Vrelé srdce naše bije dnes radosťou a pýchou. Nech sbor náš rozkvetá, mohutne na blaho a prospech slovenského národa. Na zdar!

Výročná oslava spolku.

Ctení priatelia:

Ďakujem vám všetkým, že ste sa z príležitosti oslavovania výročia nášho spolku ..... sboru ..... v tak veľkom počte sišli.

Ctené shromáždenie! Je vám známo, v jak veľkej miere sa náš spolok v poslednej dobe vzmohol.

Vzpomneli sme si v radosti svojej a hojnosti svojej na tých, ktorí zápolia a ťažko bojujú o existenciu života, ktorých nedostatok a núdza nemôže odo dverí odohnať. Nechceli sme jásať, keď iní stonali nechceli sme sa veseliť, keď iní zúfali. Ľudskosť a cit sme si napísali na náš prápor, jako naše heslo, ktorému vždy verní ostaneme. A budeme-li aj naďalej touto cestou kráčať, budeme-li odpomáhať biede našich blížnych, a sušiť slzy jejich, bude nám to najsladšou odmenou, keď si uvedomíme, že sme marne nežili, že sme sa zachovali, jako sa sluší na človeka s ľudskou dôstojnosťou.

Neni síce toho mnoho, čo sme v minulom roku vykonali. Naša pomoc a podpora sa ztráca, jako kameň v mori.

Podám vám tu drahí priatelia, krátky prehľad našej pôsobnosti v minulom roku.

(Tu úradník prednesie niečo o počte členov, o počte podpor a podobných.) Máme príčinu, tešiť sa dnes a sláviť ten deň, Preto oddajte sa veselosti a radosti, ktorý výbor pre vás prichystal. Pracujeme na tom, aby sme pri najbližšej schôdzi tešila sa už väčšiemu počtu členov. Na zdar!

Preslovy ku zakládaniu spolkov.

Preslov ku založeniu Sboru Slovenskej Lígy.

Zišli sme sa za tým účelom, aby sme si založili spolok a síce Sbor Slov. Lígy.

Bratia Slováci a Slovenky! Dnes žijeme v takej dobe, keď ľudia každého povolania a oboru sa spolčujú, aby svoje ciele tým ľahšie dosiahnúť mohli.

Dnes nemôžeme žiť odlúčení od sveta, lebo sami si nemôžeme zaopatriť, čo potrebujeme. Sme v mnohých veciach odkázaní na iných. Ľudská spoločnosť sa podobá jednej nepretržitej reťazi, jeden závisí od druhého, jedon pracuje druhému do rúk a žiadon jednotlivec bez vlastnej škody sa nemôže z tejto reťazi vymknúť. Nech je to boháč, alebo chudobný človek, na tom nemení. Dnes by ľudia považovali za blázna takého človeka, ktorý by sa chcel ľudskej spoločnosti vyhýbať.

Spolky, jako sú, môžeme deliť na dve veľké skupiny. Sú spolky, ktorých účelom sú záujmy hmotné, v také spolky sa sdružujú, ku príkladu kapitalisti rôzneho druhu, železniční magnáti, uhlobaroni atď. A sú aj také spolky, ktoré pracujú za duševné záujmy. Nejdú za mamonom, ale vzdelávajú a poučujú svôj národ, príslušníkov svojej organizácie.

A takým poučujúcim, vzdelávajúcim a zošľachťujúcim spolkom v Spoj. Štátoch je aj Slovenská Líga v Amerike. Je to prvá a najväčšia organizácia do ktorej patrí každý roduverný Slovák a Slovenka. Založená bola za to, aby hájila národné i iné záujmy americkej Slovače nie len tu v Amerike, ale aj v starom kraji.

Členovia tejto organizácie, sdružení v rôznych Sboroch schádzajú sa mesačne a pojednávajú o svojich národných, spoločenských a politických záležitostiach. Slov. Líga nám odchováva rozumných ľudí, dobrých národovcov, ušľachtilých mužov a ženy, pracujúcich pre dobro národa slovenského.

Výhody zo spojení s touto našou národnou organizáciou sú ohromne veľké a príspevky nepatrne malé.

Ani neni snáď mi treba dnes odvolávať sa na pomoci, rôzneho druhu, ktoré táto organizácia poskytuje svojim členom. Pozrite si len Bulletíny, z kto-

rých sa dozviete koľko razy bolo Slovákom dobre poradeno v záležitostiach starokrajových, koľko sbierok na národné ciele bolo cestou Slov. Lígy vybaveno a iné a iné veci, ktoré tu nejdem vymenovať, lebo by mi ku tomu nestačil celý deň.

Preto bratia Slováci a sestry Slovenky. Vyzývam vás, aby ste sa spojili v jednu nerozbornú reťaz na ochranu vašich národných a spoločenských záujmov. Podajte si ruky ku spoločnému dieľu, aby ste spojenými silami pracovali na rozkvet našej národnosti a pre zlepšenie svojej budúcnosti.

Tomuto novému Sboru č..... volám z hlbky svojho srdca "Na zdar!".

Výročie podporných spolkov.

Vážené shromáždenie:

Vítajte nám všetci, ktorí ste sa sem zišli, aby svojou prítomnosťou zvýšili slávnosť túto. Nesvolali sme vás len preto, aby sme sa zabavili, ale aby sme účet složili z našej jednoročnej práce.

Pred..... rokmi nás bol len malý počet. Utvorili sme si malý krúžok, v ktorom sme sa vzájomne podporovali v našich nesnádzach. (Tu možno udať tehdajší počet členov.)

Dostáli sme úkolu svojemu dľa svojich síl. Mno-

hej biede sme odpomohli, mnoho zármutku zmiernili a mnoho zúfajúcich srdc potešili.

Mnohý si pomyslí, že tým sme len sami sebe pomohli. Ale tí, nech si uvedomia, že patričný by bol na ťarchu obecnosti padol a my sme takto verejnosť od tohto bremena oslobodili.

Spojenie naše za účelom vzájomnej podpory v chorobe je skutkom dôležitým, ktorý si zasluhuje oslavy. Avšak náš spolok je reťazom, s ktorým sa spájajú všetci Slováci po tejto širej krajine v jedon celok. Avšak tým väčší prospech musí vzniknúť pre každého z toho, keď veľký počet spolkov sa spojí za jedon veľký účel. A tak tomu vskutku je pri našom Prvom Slovenskom Orle Slobodného Orla, lebo výhody, ktoré náš veľký spolok I. S. V. S. O. poskytuje sú veľké. Veď jedon malý spolok by nikdy nemohol jednomu členovi vyplatiť odrazu $1,000. Avšak Venec vypláca túto podporu už ..... rokov po celej krajine a predsa vzrásta a rozkvetá k radosti nám všetkým.

Jednotlivé Lístky samé o seba by nemali ani z časti tú veľkú dôležitosť, ktorú má sám o sebe náš Venec.

Jaké veľké výhody nám Venec v tomto ohľade poskytuje, to vysvitá z nasledovných:

V tejto veľkej zemi sme často nútení svoje bydlište zmeniť a vyhľadávať obživu v krajinách vzdia-

lených. Kto to zkúsil dobre vie, jak je človekovi u srdca, keď prijde do kraju nemu neznámemu, lebo všade najde bratov, ktorí mu vždy bratskej rady a pomoci poskytnú.

Od brehu Atlantického mora až ku Tichému moru, od veľkých jazier kanadských až k zálivu Mexickému, vo všetkých väčších mestách Spojených Štátov sú naši bratia vítaní členmi I. S. V. S. O. a vdačne im poskytnú bratskej pomoci.

Keď neúprosná smrť vyrve z nášeho stredu niektorého brata, tu uložíme v hrob telesné pozostatky jeho, vyplatíme jeho rodine príslušnú časť peňažitú avšak nás záväzok bratský tým neni ešte zrušený. Hrob netrhá naš bratské pásky, ba viaže nás ku pozostalým zomrelého. Nám povinnosť káže ďalej sa starať o riadne vychovanie dietok osirelých, aby sa z nich stali dobrí občania a riadni Slováci. Bolo by možné niečo takého bez tohto rozsiahleho spojenia Venca docieliť? Na to ani netreba odpovedať. Každá odpoveď vie, že nebolo by to možné.

Náš Venec neni však len spolok podporovací a poišťovací. Má on aj účel národný. Venec sa stará o všemožný rozkvet našej národnosti tu i v starej vlasti a podporuje školy a obetuje na mnohé iné národné účely. Každá dobrá vec najde zastancu a obhajcu vo Vencu. Nie jedon z našich krajanov by bol ztratil svoje národné povedomie, keby nebol čle-

nom Prvého Slovenského Venca Slobodného Orla. Do nie jednej slovenskej domácnosti by sa neboly slovenské knihy a časopisy dostaly, keby otec rodiny nebol členom Venca. Tak preto má náš Venec aj dôležité povolanie národné.

Vylíčil som všetky výhody, ktoré náš Venec svojim členom poskytuje. Nuž, pýtam sa vás, nemáme vtedy príčinu oslavovať výročný deň nášho Lístka, ktorý tvorí opravdu mocný list v našom Venci. Nie sme nanajvýše oprávnení radovať sa. Áno, veselme sa z toho, že sme zabezpečili rodinám svojim a samým sebe tak veľkú pomoc I. S. V. S. Orla. Posilníme sa veselou a ušľachtilou zábavou a tak budeme s väčšou pilnosťou konať naše povinnosti a šíriť snahy našeho mocného Venca, tak aby o krátkych pár rokov sústrednení boli v našom Venci všetci mužovia, ženy, slovenské. A tomuto veľkému cielu spojiť všetkých amerických Slovákov v jeden spolok, volám tri kráť z plného srdca. "Na zdar!"

Slávnostná reč ku 10. ročnej oslave Lístka I. S. V. S. O.

Dnes dočkali sme sa pamätného dňa, desať ročnej oslavy nášho Lístka I. S. V. S. O. a s radosťou a vďačnosťou v srdciach oslavujeme ten deň, pripomínajúc si našich bratov, a sestry a dobrodincov a do-

brodinky nášho milého Venca a na obete a prácu, ktoré priniesli, poťažne vykonali pre povznesenie nášho spolku.

Sišli sme sa bratia a sestry, aby sme sa vzájomne presvedčili o našom národnom cítení a snažení, ktoré nás všetkých spoludrží v jednom rodinom krbe Venca.

Ale dnešná oslava má ešte rozsiahlejší význam. Sišli sme sa nie len preto, aby sme prejavili naše národné cítenie, ale aby sme aj oslavili desaťročnú pamiatku jestvovania našeho Lístka.

Desať rokov je síce nepatrnou kvapkou v mori času, ale aj za túto dobu jak veľký pokrok urobil náš Lístok, ktorého členstvo sa v počte tak hojne zvýšil. Nech je im ku prospechu a zásluhu pripísano ich neunavná práca za národa roli dedičnej. Boli a sú naši údovia všetci vytrvalí a slúžili ku sláve a cti slovenského národa.

Desať rokov minulo, čo sme si bratskej láske podali ruky ku spoločnému veľkému úkolu. A veru s oprávnenou pýchou môžeme pozerať späť, jak v šľapajách našich rozkvetá naša siatina a prináša hojné ovocie.

Drahí bratia, vzpružme naše smysle a obnovme všetky sľuby a záväzky, ktoré sme si do našich rúk vlastných složili pred desať rokmi a kráčajme ďalej po vytknutej ceste — k cielu našich tužieb a ideálov.

Nedajme hynúť našej materskej mluve v tejto krajine. Dbajme a starajme sa o to, aby naše dietky odkojené mliekom slovenskej matky, vychované boly v našej sladkej reči a zachované slávnemu národu našemu.

Vštepujme im do srdca lásku ku slovenskému národu, oboznámme ich s bohatýrskymi dejinami nášho národa a prebúdzajme v nich pýchu k ich rodu. Jedným slovom učinme z nich synov a dcéry, dôstojných menu slávnych ich predkov.

Tak, drahí bratia, v tejto významnej chvíli sľubme si navzájom, že kráčať chceme v týchto zásadách k nášmu vytknutému cielu, že z celej duše sa budeme i naďalej venovať práci na roli národnej a budeme bdieť a strážiť jazyk náš.

Učme sa z našej minulosti, dôverujme v budúcnosť. Tak najskvelejšie dosiahneme nášho cieľu a zabezpečíme nášmu sboru dlhý a čestný život i rozkvet. Na zdar!

Preslov delegátiek.

Ctené shromáždenie, drahí bratia:

V tento slávny deň prichádzame aj my vysloviť vám blahopranie. Vaša ľudomilná práca povzbudila i dievky a ženy slovenské a chcú vás nasledovať vo všetkom dobrom a vznešenom. Založily si pre-

to ..... spolok, (Jednotu, Lístok, Odbor, Číslo), ktorý má spoločný účel a ciel s vašim spolkom (Jednotou, Lístkom, Odborom, Číslom). A tento ciel je pestovať národnú uvedomelosť a konať vznešené skutky lásky k bližnému.

Nuž, než aj naďalej sotrvajú oba naše spolky na vytknutej dráhe pokroku a ľudskosti a nech na veky pracujú v láske a svornosti v službách našej národnosti a človečenstva a ostaňme vždy vernými sestrami verných bratov. Na zdar!

Druhý preslov delegátky na konvencii.

Ctené shromaždenie:

Dostalo sa mi tej cti, aby som v mene Sboru ..... povedala tu niekolko slôv pri dnešnej významnej slávnosti. Svoju úlohu nemôžem lepšie vykonať, ako keď poukážem na vašu dosavádnu veľkú činnosť a povzbudím vás, aby ste na tejto ceste aj naďalej sotrvali. Vy ste obrodili národ náš, vy máte veľkú zásluhu, že sa udržuje pri takej čulosti a síle, ktorá z prvou podmienkou činov, ktoré naša národnosť tu hojne potrebuje. Náš Sbor vám zkazuje, že s radosťou sleduje každý váš krok a každý úspech a praje si, aby vaša Jednota rástla a mohutnela až do tých nekonečných výšin... Na zdar!

Iný preslov delegátky na Konvencii.

Ctené shromáždenie:

V mene Sboru ..... ktorý mi uložil tú veľmi čestnú povinnosť vás na tejto Konvencii osloviť, vyridzujem vám srdočný pozdrav nášho sboru. Krásny a čestný je váš úkol a prajeme si, aby ste ľud náš aj naďalej povzbudzovali ku vlastenectvu a konaniu všetkého, čo je dobré a prospešné nášmu národu. Tak privediete ľud náš ku dokonalosti občianských cností.

Prajem vám, aby ste sa dopracovali úplného úspechu. Na zdar!

Reč pri založení sokolského spolku.

Ctení pánovia:

Jako vám je všetkým známo, chceme sa uzniesť na založení slovenského sokolského sboru. Dlhé výklady o cielu a úkolu sokolstva považujem za zcela zbytočné. Lebo som presvedčený, že neni medzi nami ani jednoho, ktorý by o prospechu sokolstva nebol hlboko presvedčený. Síla telesná cvičením otuží sa v ocel, držianie tela stane sa priamym, chod obratným a istým. Telocvik však nie len tuží telo, ale vedie aj ku ovládaniu samých seba, k mohutneniu vôle k samočinnosti a smelej výbojnosti, ktoré smery majú veľký vliv na povahy a individuality.

A tento morálny vliv na vývin povahy je vlastne najdrahocennejšou podstatou slovenského sokolstva.

Poneváč sokolstvo odchováva mužné karaktery a pestuje cnosti občianské, je žiaducno, aby vniklo až do najširších vrstiev našeho národa.

Tiež sa môže stať, že nás nová vlasť povolá, aby sme sa postavili proti škodcom svobody, alebo cit lásky synovskej nás pohne k tomu, aby sme šli pomôcť našej starej vlasti.

Prednou strážou menuje sa sokolstvo slovenské v národe. Preto tiež povstáva toľko telocvičných sborov. V každom meste je jedon, nie-li dva a pomaly bude hanbou na mesto, ktoré by nemalo slovenského sokolského sboru.

Aby nás táto potupa nestíhla, predsavzali sme si, že založíme si tu slovenský telocvičný sbor, ktorý by nám nie len v našich prázdnych chvílach poskytoval príjemné zamestnanie, ale ktorým by sa aj naša telesná síla zvýšila. Jestli ste pánovia jednotní v tejto myšlienke — jako aj verím, že nepochybne ste, žiadam vás, aby ste povstaním z vášho miesta prejavili svoj súhlas.

Preslov ku založeniu telocvičného sboru.

Ctení priatelia:

Mnoho je ešte medzi nami takých ľudí, ktorí menujú sokolstvo marením času a komedianstvom.

A predsa tí samí ľudia opakujú stále tú samú pravdu: "Len v zdravom tele je zdravý duch".

Lekári celého sveta sa priznávajú, že telocvik je najlepší spôsob otuženia tela a najlepšou obranou proti všelijakým chorobám.

Však nie len silným a krásnym stáva sa telo telocvikom, ale má ono aj dôležitý vliv mravný.

Právom sa poukazuje na rástnucú nemravnosť mládeže školskej.

A v čom spočívajú príčiny tejto nemravnosti. Špatné príklady. Naša mládež musí u starších vidieť záujem väčší, než sú karty, pivo a tanec. Rodičia by mali mládež ku telocviku pridržať. Tak ani nepomyslí na hýrenie. Potom nebudú bledí, ich zrak nebude skalený. Bude s nimi spokojný zamestnavateľ, budú sami so sebou spokojení. A spokojenosť je jedon z najväčších pokladov života.

Spoločnosť jednakých živlov účinkuje blahodárne na zošlachtenie mysle každého jednotlivca. Poučné vychádzky, výlety sokolské, priateľské večery, a podobné zábavy majú blahodárny vliv na vývin povahy jednotlivcov, na výchovu mužnú.

Toto je veľký, neoceniteľný vliv, jaký prináša

sokolstvo národu slovenskému, ktorý len vtedy môže očakávať budúcnosť, jestli sa bude opierať o širokú vrstvu ľudu mravne a telesne zachovalého a povzneseného.

A tu stojíme na treťom hladisku, z ktorého pozeráme na sokolstvo so stránky národnej.

Je prirodzenou vecou, že tam, kde je telo otužené, a podrobené silnej vôle, chabosť je vylúčená, naopak, tu sa javí vedomosť práva.

Vedomie práva, spojené s vedomím síly je zdrojom sebavedomia, ktoré je v prvom rade ozdobou muža. Sebavedomosť sa nikdy nevrhá v drsnú bezohľadnosť alebo v domýšlavú samovládu, jaká v takých povahách vzniká, ktoré nepoznajúc spoločného pôsobenia bratského, osobujú si nadvládu nado všetkýma, ktorí len dosti malo spadajú v obor ich pôsobnosti.

V takom vychovaní všetkých vrstiev národa vidíme najvyšší prospech jeho. Vieme, že ďaleko máme ešte do splnenia svojich túžieb, avšak to neoslabuje úsilie naše.

Aby sa tohto cielu dosiahlo, je treba úsilia zdvojeného, podpory kruhu najširších. Na zdar!

Založenie zábavného spolku.

Ctení pánovia:

Práca je ozdobou každého riadneho občana. Pracujeme všetci preto od skorého rána do neskorého večera, aby sme svojim milým zabezpečili chleba. Keď sme sa ale namáhavou prácou vo svojom povolaní unavili, chceme si tiež odpočinúť, aby mdlé telo nových síl nadobudlo, aby otupený duch lepších citov schopným bol.

Tomuto požiadavku zábavné krúžky najlepšie vyhovujú. Styk je výtečným vzdelávacím prostriedkom, je to pokračovacia škola života. Vo spoločenskom živote naučíme sa strpeniu, máme ohľady na zvláštnosti a vlastnosti našich blížnych a zvykáme si na zdvorilosť a zvučný tón. Vo spoločnosti ľahúčko plyne reč a tým cvičíme svoju pamäť i výmluvnosť, spoločnosť zaháňa bázeň aj ostýchavosť, bráni dlhej chvíle a aspoň na čas vypudí z mysle tie každodenné starosti a naplní nás novou láskou k životu.

Vidíte tedy, pánovia podstata zábavných spolkov nespočíva v nízkej snahe po zábave. Ich ciele sú o mnoho vyššie.

Vtedy, kto je presvedčený, že je niečo lepšieho než jedlo a pitie, kto srdcu i duchu svojemu chce niečo popriať, čo im náleží, toho prosíme, aby sa prehlásil pre založenie zábavného spolku. Tým pri-

blížia sa jednotliví členovia našeho mesta lepšie, než sa to jednotlivými stykmi môže previesť. A pravá láska učiní život náš príjemnejším a zmierni jeho vážnosť. Na zdar!

Preslov ku vysveceniu prápora.

Ctení bratia a sestry:

Krásna a skvelá príležitosť nás prilákala sem, je to vysvecenie nášho práporu. Vojak si ctí svojho práporu a s tým vedie svôj boj k víťazstvu, váži si čo najväčšieho svojho pokladu. A predsa, keď si to presnejšie uvážim, neni to práve ten prápor, ktorý vedie k víťazstvu, ale to vedomie spolupatričnosti, že všetci tí, ktorí sú pod tým práporom, patria do jednoho táboru. V tomto smysle má prápor tak vznešený význam, v tom smysle ctení spolubratia si máme aj my nášho práporu všímať. Lebo tento prápor znamená, že odo dneška ideme za jedným cielom spoločne. Aj tento prápor povedie nás k víťazstvu. Ovšem nezíska nám válečných vavrínov a predsa víťaznej palmy sa dobyť môžeme.

Ctení bratia a sestry. Tak jako sme spoločne prispeli na tento prápor, tak chceme aj naďalej verne stáť pri sebe v kľudnom pôsobení a to so zodpovednosťou vzájomnou, jedon za všetkých a všetci za jednoho. Prápor tento nám stále bude pripomínať, že sme bratrami a sestrami, že sebe patríme a on

nám niekedy aj svedectvo vydá o našom spoločnom snažení . Keď svojmu práporu česť získavame, vydobíjame cti sami sebe, lebo vznášajúc sa vo výške, veselým svojím vlánim roznášať bude povesť svojho členstva po všetkých krajoch. Na zdar!

Reč matky prápora.

Drahí bratia a sestry:

Konečne nám nadišla radostná chvíla, keď vďaka vašej horlivej snahe a vzácnej obetavosti, umožneno nám je rozvinúť a odovzdať Vám tento skvostný prápor. Jako ste s vľúdnou ochotou znášali, aby zakúpenie práporu bolo umožneno, tak dnes tu stojíte s tým presvedčením, že kráčať budete pod jeho šumom, jako bratri a sestry rovní a svorní. Nech šelesť jeho jemného hodvábu, vyvolaný jemným vánkom k Vám hovorí hlasom genia slovenského ľudu, aby ste nikdy nezabudli jeho pôvodu, boli na slovenský národ hrdí, obzvláštne teraz, keď náš národ v starom kraji požíva už ovocie slobody a kyne mu skvelá budúcnosť. Nech šepce Vám hlasom varovného anjela strážcu povinnosti ku človečenstvu vôbec, ku vašej rodine a k sebe samým a povzbudzuje vás ku stálemu šľachetnému smýšľaniu. Nech stuhy jeho rozpínavým letom vznášajú sa nad hlavami vašími, jako by vám chceli materskú ruku že-

hnať. Pevne stôj, statný rade ..... kolo jeho mohutnej žrdi a nikdy nedovol, aby tvoje sily klesly. Vy brate predsedo, strážte ho, ako klenot najdrahší a vy brate práporečníku. hajte ho s celou svojou silou, nech žiadna škvrna pokazy ho nekalí. Odovzdávajúc vám prápor tento slovenský v ochranu, nemôžem opomenúť aby vám nevyslovila svoju nelíčenú a srdečnú vďaku za poctu, jakú ste mne. žene. pomerne medzi vámi krátku dobu žijúci, preukázali voliac mňa ku tak čestnému rádu.

Prijala som úkol radostne a radostne tu stojím pri ňom medzi vami, a radostne ho budem prevádzať. S opätovným vďakom odovzdávam vám klenot váš do rúk vášho predsedu.

Na zdar svornosti, rovnosti a bratstvu!

Slovenské veselie, čili svadobné obyčaje

reči starejších, družbov, nahováračov, družíc a iných pri svadbe prítomných hosťov.

Pýtanky pre starejšieho.

Milí a veľactený páni priatelia!

Mám tú česť predstaviť sa Vám, čo veľactenému správcovi domu tohoto, spolu s veľacteným mladým týmto N. N. prosiac, aby ste nás pod prístrešie svoje dobrotive prijať a ciel cesty našej laskave preslyšať ráčili.

Muž tento v letách mladosti svojej založil znamenitú zahradu, ktorá už nesie všeliaké, na pohľad milé a na okúsenie chutné ovocie, užitočné zeleniny a krásne kvetiny.

Avšak tá zahrada jeho posaváď nenie ešte dosť krásnou. I umienil si pre ozdobu zasadiť do nej ne-

jakú vzácnu ružu, ktorá by mu bola tou najmilšou vecou v celej zahrade jeho. A o takovejto ruži, žeby sa ona pod správou Vašou nachádzala, sme práve počuli. Je to ruža biela, to je nevinná a poctivá panna; je to ruža bez trňa, to jest, bez zlých vlastností a len cnosťami kresťanskými ozdobená panna N. N., ktorú tenže veľactený muž podľa poriadku božieho ku boku svojmu do stavu manželskej zahrady pripojiť srdečne sebe žiada a o dobrotivé prepustenie takovej Vás, veľactený pane správca, čím najúctivejšie prosí, šľubujúc, že ružu túto verne a múdre, útle a laskave opatrovať bude. To je jeho i moja uctivá žiadosť.

Ctená priateľsko-rodinná spoločnosť!

Urodzený Pane!

Šťastie a blaho svoje hľadať je každému tvoru božiemu vec prirodzená. U človeka deje sa to zvlášte podľa slobodnej vôle. Ja som tak šťastný, že som prišiel do cteného domu tohoto s mužom, ktorý tú od Boha danú slobodnú vôľu, šetriac Bohom odporučený poriadok, náležite použiť chce, do stavu manželského vstúpiť meňiac, za čo ho všetci len pochváliť musíme!

Nebol natoľko neopatrným, že by sa vopred o náklonnosti veľactenej slečny a poctivej panny N.

N. nebol presvedčil; nezameškal predbežné povolenie ku sňatku manželskému od jej veľactených rodičov si vyprosiť.

Ničmenej, trebárs už i svatobné rúcho nádejnú mladuchu do domu nádejného mladého zaťa predišlo: vec tá ešte stojí tak, že celý svatobný sprievod môže sa ešte aj naprázdno rozísť, od čoho nás však azdaj Pán Boh uchová.

A síce stojíme tu ešte pred Vašou Urodzenosťou, ako plnomocníkom domu tohoto, a bojíme sa, že Vy železnými snáď nejakými zásadami vedený, záverečné slovo svoje aj nepriaznive vysloviť môžete. Prosíme tedy Urodzenosť Vašu, aby ste predošlé sľuby, ktoré sa na tento sňatok vzťahujú, dobrotive potvrdiť a veľactenú slečnu N. N. do ruky a ku srdcu môjmu sverenca, poctivého mládenca N. N. oddať ráčil.

Na mňa je sverená tá úloha, aby som do tohoto cteného domu prišiel pre uskutočnenie už dobre známej záležitosti, týkajúcej sa môjho mladého priateľa N. N., ktorý do stavu manželského vstúpiť, a skrze mňa o ruku vzácnej dcéry domu tohoto, poctivej panny N. N. požiadať chce. Obraciam sa tedy k mnohovážnemu zastupiteľovi domu tohoto s tou prosbou, aby, jestli pravica i srdce tejže panny ku jej snúbencovi posaváď verne naklonené sú, a jestli jej

pánom rodičom vec táto ako od Boha poslaná byť sa vidí, kvetinu túto do zahrady manželskej lásky a vernosti presadiť dovolil, to jest poctivému tomuto mládencovi za manželku oddať ráčil.

Dovolili sme si tento veľactený dom navštíviť z jednej veľmi dôležitej príčiny. Môj mladý priateľ, poctivý mládenec N. N., umienil si do svätého stavu manželského vstúpiť a za šťastného by sa pokladal, keby milá dcéra domu tohoto poctivá a cnosťami kresťanskými ozdobená panna N. N. vernou spoločnicou života jeho stať sa mohla.

I tak tedy obraciam sa v mene jeho ku veľactenému pánu plnomocníkovi rodiny tejto s tými slovami, aby prosbu našu neoslyšal, ale aby nám menovanú dcérušku ku oznámenému cieľu prisľúbiť ráčil.

Nie bez príčiny spomína sa často pri takej záležitosti, v akej sme sem vstúpili, to slovo Boží, že neni dobre byť človeku samotnému. Uznáva to aj môj mladý priateľ tento poctivý mládenec N. N., a preto umienil si on ku boku svojmu pripojiť spoločnicu, ktorá by ho obveselovala a pomocnicou života jeho bola. Oko jeho padlo na vzácnu dcéručku veľacteného domu tohoto, poctivú a cnostnú pannu N. N. a srdce jeho láskou k nej zahorelo. Ja chtiac mu v tom byť na pomoci, prosím veľacteného pána plno-

mocníka domu tohoto, aby žiadosti jeho neodoprel, ale, jestli nahliada, žeby rečená dcérečka domu tohoto s ním šťastnou byť mohla, aby vrelej túžbe srdca jeho vyhoveť, a takovú jemu za vernú družku života dobrotive prisľúbiť ráčil.

Oddávanky pre oddavača.

Veľactený svatobný sprievod!
Mnohovážny pán starejší!

Predne tedy Vás v príbytku tomto úctive vítam, a keď som vyrozumel, že tedy konečne to, k čomu už i tak všetky zákonité poriadky porobené sú, ku skutku priviesť mienite, totiž aby si poctivý mládenec N. N. poctivú pannu N. N. ku svätému oltáru pojal: tedy ja, splnomocneným súc k tomu (od jej pánov rodičov) jemu takovú aj skutočne odovzdať mienim. Činím to s tým väčšou radosťou, poneváč dúfam, že oba títo mladí majú také vlastnosti, s ktorými sotrvávajúc na púti života, môžu žiť život, (keď aj nie skvelý, ale) spokojný, bohumilý a blažený. A to je dosť!

Odovzdávajúc ťa tedy, dievka moja, Marienka, kam už teraz s celým srdcom svojím patriť budeš, budúcemu tvojmu manželovi*) žehnám ťa s úprimným vinšom, aby tento tvoj dôležitý krok bol šťastný a vydarený. Noste Pána Boha v srdci, milujte sa

nielen dnes a zajtra, kde sa vám život maľuje ako raj, ale aj v pošmúrne dni, ktoré žiadne manželstvo nepominú. Nádeja a láska na základe viery kresťanskej nech vás sprevádza celým životom vaším. Odporúčajúc vám bedlivé pozorovanie na reč, ktorú pred svätým oltárom počuť máte, ako aj bedlivé jej ostríhanie v živote vašom, oddanie moje týmto činom uskutočňujem. Buďte šťastní!

*) Sirote môže sa pokračovať takto:

"Žehnám ťa i s (tetkou) tvojou namieste v Pánu zosnulých rodičov tvojich ako takú, ktorá si za (—) rokov pod našou ochranou bola (pri nás pracovala.) Dokázalo sa na tebe to slovo Písma sv., že "ačkoli otec môj a matka má by sme opustili, Hospodin však mne k sobe privine." Privinul ťa Hospodin, opatroval ťa skrze nás (dával ti sily chlieb svoj si zaslúžiť), poneváč si z vďačnosti plnila sväté prikázania jeho, a chce teraz aj trváci základ zaopatrenia tvojho ti poskytnúť. A tak vinšujúc vám obom ku kroku tomuto hojného božského požehnania, oddanie moje tymto činom uskutočňujem. Buďte šťastní!

Vyrozumievajúc z reči vašej, žeby úprimná žiadosť vaša bolo, aby som ja, jakožto ochranca mne sverenej poctivej panny N. N. takovú ku manželskému sňatku s veľacteným a poctivým mládencom N.

N. odovzdal, cítim sa byť nakloneným tejto žiadosti vašej vyhoveť. I oddávam vám ju tedy s tou žiadosťou k Otcovi nebeskému, aby nielen teraz ale i po všetkých okolnosťach života, vo dňoch dobrých i zlých stála láska medzi nimi trvala; aby žili obom rodinám a zvlášte pánom rodičom ku radosti, Pánu Bohu ku cti a sláve, áno i obci a cirkvi svätej ozdobe. Keď tak budú žiť, tedy jim Hospodin milosť a požehnanie svoje neodopre. Čo zo srdca jim vinšujúc, oddávanie moje týmto skutkom završujem.

Veľactení páni hostia!

Mnohovážny pán starejší:

Dalo sa mi už vopred na známosť, že by mnohovážny dom tento takíto hostia navštíviť mali, v záležitosti ovšem nie každodenej, ale veľmi dôležitej; v záležitosti takej, ktorá keď dobre vypadne, zvykli ľudia hovoriť, že jim je len raj a dva svety: keď ale zle vypadne, tedy sa povie, že si jeden alebo druhý z nich ťažké puto na seba zavesil. V takejto dôležitej záležitosti tedy naši veľactení páni hostia aj skutočne sa dostavili, majúc na čele teraz hovorivšieho pána starejšieho.

Ja z mojej strany, majúc tak dôležitú úlohu a súc splnomocneným ku daniu odpovede, bol som v nemalých rozpakoch, či pánu starejšiemu poctivú túto pannu N. N., o ktorej ruku pre svojho sverenca

poctivého mládenca N. N. žiadať bude, odovzdať mám, alebo nie. Tu myslel som si — samá prednia vec bola by spýtať sa vopred tejže poctivej panny, či náklonosť oproti tomuže mladému človeku v srdci svojom cíti. Ale myslel som si, že keď sa jej o to aj opýtam, tedy mi neodpovie dostatočne. Avšak prišla mi pomoc odinakiaľ. Neviem, ako to mohli ľudia vyzvedeť, ale plná obec je toho chýru, že sa tieto mladé duše, už nie práve len od času prvej ohlášky, prenáramne radi vidia. Nemožno, aby celá obec nepravdu hovorila. A tak tedy, dobrý základ je tu, a to je tá obapolná láska, božským ustanovením a rodičovským požehnaním posväcovaná. Na základe tomto odovzdám vám tedy, mnohovážny pane, poklad domu tohotož, poctivú pannu N. N., s tým vinšom, aby ste ju na miesto blaha a radosti z vernej lásky plynúcej preniesli. Činím to v nádeji, že sa tak stane, ponevádž v mladoženíchovi vidíme ctnostného mladého muža a v nej nových rodičoch vidíme ľudí pobožných a opatrných. Nech vyleje Hospodin na tento pár svojho hojného požehnania!

Sľuby a oddávky.

Reči pytača, oddavača a starejších.

Poučenie. Oddávky alebo námluvy konajú sa vždy u rodičov alebo vychovateľov nevestiných, ale

len vtedy, keď sa už mládenec alebo vdovec dozvedel, že tá alebo tá osoba chce s ním vstúpiť do stavu manželského, shromaždia sa ženích, dvaja svedkovia a rečník čili pytač v dome nevestinom. Pri tej príležitosti sa dakde robia i písomné smluvy. Reči pytačove počúvajú aj ženské, totižto manželky prítomných mužov, s matkou nevestinou po strane na lavici sediace. Nevesta a jej priatelky, budúce družice, obyčajne vo vedľajšej chyži alebo komôrke netrpezlive pri dverách počúvajú.

Rečník ženíchov najprv sám vojde do izby, v ktorej strana nevestina je shromaždená, ostatní, ktorí s ním prišli, zostanú na chodbe alebo v kuchyni. Rečník s kresťanským pozdravom vstúpi a rečie:

"Roztomilí priatelia, všetko Boží ctitelia! Vy sa iste divíte, že mňa tuto vidíte vstúpiť bez oznámenia vášho, bez dovolenia. Je to vôľa Pánova a obyčaj nie nová, popredu mňa posielať, keď sa dvaja chcú sobrať. Ženích by rád prišiel k vám, netrúfa si vstúpiť sám. Prosím za dovolenie, či aj on dnu vstúpiť smie? On síce len to si žiada, svoju prosbu po mne skladá, by bol tento dnešný deň, k sľubným mluvám pripusten. Prosím otca tiež i mať, mám-li ho dnu zavolať?"

Oddavač: "Menom otca pána, buď vám známosť daná, že jak ste už pospolu, pristúpime k úkolu; povedzte hneď ženíchovi, tiež i jeho tatíkovi,

tak aj jeho vodcom milým, našim hosťom ušľachtilým, chytro dajte znamenie, majú voľné vstúpenie!''

(Pytač zavolá ženicha a hosťov, ktorí pri vstúpení pozdravia a na vykázané im miesto si posedajú. Pytač so ženíchom zostanú stáť.)

Oddavač: ''Nože pane rečníku, vyložte nám bez kriku, o čo Vám tu vlastne beží, a v čom žiadosť Vaša leží?''

Pytač: ''Prosiť chceme otca pána, by nám bola vôľa daná, čo by sme tu dobrého, Pánu Bohu milého, pohľadávať chceli, by sme to aj smeli.''

Oddavač: ''Hostia milí a vážní, buďte od nás včuľ uctení. Jako by sme za zlé mali, že sme Vás tu uvideli! Gazda sa z toho raduje, že vás tu v dome spatruje; Pánu Bohu vďaky vzdáva, že sa taká česť mu stáva. Priateľsky Vás všetkých víta, a úslušne sa Vás pýta, čo mu vlastne nesete, a či pýtať idete? Dary vopred neprijíma, prosba však ho zaujíma.''

Pytač: ''Za slušné tu privítanie, daj Vám Pán Boh požehnanie! Neprišli sme z vôle svojej, ale z vôľe ženíchovej. Vlastne však mi v tejto veci Božskú vôľu ctíme všetci. — Keď Boh stvoril tento svet, zvery, stromy, ruže kvet, láska jeho odveká stvorila aj človeka. Adam však sa málo bavil; preto sám Boh k Synu svému, a tiež k Duchu presvätému, veľaslávne takto vravil: ''Niet dobre tvoru našemu človekovi samotnému ani v tomto raji byť, aby mo-

hol šťastne žiť, učiňme mu pomocnicu, rovnú jemu spoločnicu!'' Potom aj hneď na úľavu, Adam dostal ženu Evu. — Rady tej si ženích všímal, čo urobí, hneď to aj mal. Totiž väzbou svätej štóly, z pobožnosti prijať volí svätosť stavu manželského podľa zvyku kresťanského. Požiadal nás kliesniť cestu, kade má ísť pre nevestu: a my k jeho žiadosti, zvolali sme z radosti: K tomu koncu prichádzame, svoju žiadosť prednášame, aby dcéra Vaša ctená, s ním dnes bola zasľúbená.''

Oddavač: ''Dobre sme Vás rozumeli, čo by ste tu radi chceli; ale Vy nám nevravíte — možno, že to sám neviete — za čo chce ju ženích vziať, zdáliž chce s nej službu mať? Alebo snáď kucharenku a či svoju vernú žienku? Rodičia ju vychovali, za manželku ju chystali; preto by aj chceli vedeť, v čom tam u vás bude sedeť; kde ju potom hľadať majú, a za čo ju vlastne dajú?''

Pytač: ''Tento ženích bohabojný, vo kresťanských cnostiach hojný, nechce mať Vašu dcérušku za kucharku, nie za službu, lež za manželku váženú a za ženičku blaženú; s ňou bude on v sväzku sladkom hospodariť celým statkom!''

Oddavač: ''Včul Vám dobre rozumieme, a z tých Vašich rečí vieme, že len z bázne Božej čistej a všetkého bludu prostej, chce mať za ženičku milú,

našu dcéru ušľachtilú; preto ju sem zavoláme, o jej vôli sa spýtame.''

(To povediac, odchádza rečník pre nevestu do vedľajšej chyže, alebo komôrky. Ona je čisto domácne oblečená, má rozmarín za ňadry. Dovede ju pred ženícha a vraví:)

Ctená panna dcéruška, ušľachtilá devuška! Milý otec práve očul, čo chce tu šuhaj tento včuľ. O Vašu on ruku prosí, v svojom srdci že Vás nosí. Otec vec tú na Vás skladá, ste-li tomu v pravde rada? Či Vás ľudia nenútili, by ste sa s ním zasľúbili. Preto včuľ nám povedzte, či za neho ísť chcete?'' (Keď nevesta povie ''ano'' pristúpi starejší k nej, vezme ju za ruku, vloží ju do ruky ženíchovej a vraví:)

''Najmilejší páni rodičia! V tej nádeji, že toto naše konanie tajné neni, predsa dľa kresťanskej obyčaje a ľudskej slušnosti vašu rodičovskú odpoveď žiadam, zdáliž tomuto tu prítomnému zamilovanému páru do stavu manželského vstúpiť povoľujete?''

Rodičia: ''Dovoľujeme!''

Starejší: ''Jako niekdy Raguel vzal pravú ruku dcéry svojej a vložiac ju v pravú ruku Tobiašovu riekol: dľa zákona Mojžišovho vezmi ju a odveď k otcovi svojmu, potom ale požehnal ich, teda tak aj my prosíme pre tento mladý pár rodičovské pože-

hnanie!'' (Tu si obyčajne mladí ľudia zamenia prstienky, alebo on dá mladuche prsteň a ona jemu ručník. Potom si podajú ruky a otec mladuchin a keď toho neni, teda ženíchov pristúpí k nim a požehnávajúc ích, rečie:)

Najmilejšie dietky! Požehnaj Vás Boh Otec †, Syn † i Boh Duch Svätý †, daj vám šťastie, upevňuj vo vás vernosť a lásku manželskú, aby ste cestou bohabojných manželov kráčali a zato odplatu obsiahli.''

Starejší: Z toho vidíme, že naše namáhanie nebolo márne, preto privolávam vám: ''Sláva!'' Požehnaj Vás milostivý pán Boh, aby ste vo vernosti a láske v budúcom stave manželskom šťastne živí boli, ku cti a chvále jeho, k potešeniu svojich rodičov a priateľov na dlhé a dlhé roky!''

Pre oddavača rúcha.

Mnohovážni páni priatelia!

Mne sa dostala tá česť, aby som do cteného domu tohoto doprevadil svatobné rúcho ako na závdavok od tej poctivej panny N. N., ktorú vy páni rodičia do domu svojho, ako svoju milú dcéru očakávate. Oddávam tedy rúcho toto s tým vinšom, aby ešte krajša a nepominuteľné duchovné rúcho v srdci a cnosťach rečenej panny domu tomuto za podiel sa dostalo. To zo srdca vinšujem!

Povinnosti družbov (zváčov.)

Volanie na svadbu.

Veľactení páni!

Prichádzime k vám tým cieľom, aby sme vám oznámili, že poctivý mládenec, (vdovec) N. N. zaumienil si stav mládenecký premeniť a do stavu manželského vstúpiť a ku tomuto cieľu vyvolil si družku života svojho poctivú pannu N. N. Poneváč je to nie len v obyčaji, ale aj cit ich k tomu viaže, aby tento tak vážny skutok bez drahých priateľov a príbuzných nekonali, požiadaní sme od vyš menovaných osôb, by sme v mene jejich Vás poprosili, by ste boli tak láskaví, a jejich pozvaním nepohrdli, ale aby ste sa ku jejich svadbe uponížiť ráčili.

Iný spôsob volania na svadbu.

Jako starodávni židia a pohanské národy, tak i kresťania už od dávna tú peknú obyčaj zachovali, že keď do stavu manželského vstupujúc svojich priateľov a zvláštne svojich príbuzných na svadbu volajú. Poneváč poctivý mládenec N. N. zaumienil si poctivú pannu N. N. za svoju manželku vziať a tak na inú dráhu života vstúpiť, nechce tiež byť horší jako jeho predchodcovia, aby totiž tú krásnu obyčaj zadržal a svojich milých k sňatku svojmu povolal. Preto ja jako vyslanec jeho, opovažujem sa v mene oboch vyšemenovaných a v mene jejich rodi-

čov vašnosť poprosiť, aby ste jeho svadbu svojou prítomnosťou okrášlili a (tu sa povie deň svadby) do svadobného domu uponížiť si nesťažovali.

(**Poznámka.** Na mnohých stranách je tá obyčaj, že družba pred samou svadbou musí ešte raz volať, teda povie:)

Odpustite, že som sa zas osmelil prah Vášho príbytku prekročiť, poneváč ale čas uteká, mladá nevesta narieka mladoženích prestupuje, mládež, tá už vyspevuje, starejší pán kommanduje a zvolávať naháňajú; preto prosím, nemeškajte a cestu mi zašanujte, ráčte sa k nám uponížiť, do chrámu nás odprevadiť, potom bude hodovanie, k nemuž tiež znie moje zvanie.

Prosba o družičku.

Ctený pán otec a pani matka! Vieme, že je Vám to dobre známo, jak vzácne a prepotrebné sú družičky pri svadobnom veselí. Je to prastará obyčaj, že družičky pomocné svoje ručičky neveste podávaly a skvelý prôvod okrašľovaly. Preto nevestini rodičia nás posielajú s tou uprimnou prosbou k Vám, by ste Vašej spanilej dcére láskave dovolili za družičku ísť a jej prítomnosťou sobáš tento okrášliť.

Reči pri odobierke od rodičov, odchod k sobášu.

Ženíchov starý svat: Najmilejší rodičia! Prv, než sa z príbytku vášho vzdialime, dovoľte, abych pár slov k Vám a Vášmu synovi prehovoriť mohol. Jako operený vták zanechajúc hniezdečko roditeľov svojich tak i človek dospelý, na svet súci a práce schopný, musí opustiť dom rodičovský, aby si chlieb v potu tvári vyhľadávať a seba i svoju mu od Boha sverenú rodinku statočne živiť mohol; ale i vtáča odchádzajúce z hniezda, v ktorom uzrelo sveta, ho obletuje a svojím spôsobom spieva lebo čviriká, jako by vďaku vzdávalo tým, ktorí ho vychovali. Poneváč je človek na božský obraz stvorený, nesmie zaostať za zvieraťom nevinným. Teda v mene jeho ďakujem Vám, milí rodičia za všetko, čo ste dobrého synovi svojmu poskytli, on iste nezabudne na Vás, na Vaše dobrodenia, kresťanské vyučovanie a nežnú opateru. Jestli má len iskru kresťanského citu v útrobách svojich, bude hľadeť sa vám za všetko odplatiť; jestli by ale nemohol, iste vám to stonásobne vynahradí pán Boh sám.

K ženíchovi: Milý synu! Isté je, že teraz nastupuješ dráhu života samostatného a odchodíš zpod opatery rodičov svojich. Je pravda, že láska a starosť musíš venovať manželke a budúcej rodine svo-

jej, ale pri tom nikdy nesmieš zabudnúť na roditeľov svojich. Pamätaj, že oni všetko možné vynaložili na to, aby ťa do človečenstva priviedli. Otec krvopotne mozolil aby si bol vždy sytý a ošatený; matka ťa čistila, chránila od všetkého úrazu a opatrovala ťa jako oko v hlave. Toto sa peniazmi zaplatiť nedá, ale hľaď aby si im radosť robil tým, že bude z teba poriadny a statočný človek, verný manžel, starostlivý otec a dobrý kresťan. Nerob nič takého, čo by rmútilo srdcia jejich a pamätaj vždy na štvrté prikázanie Božie: "Cti otca i matku svoju, aby si dlho živý bol na zemi." Len tie deti Boh požehnáva, ktoré si svojich rodičov ctily a vážily. Tak, jako niekdy patriarchovia a svätí otcovia zo starého i nového zákona, synom svojim dobrorečili a im požehnanie svoje dávali, i ja vás v mene syna vášho uctive prosím, požehnajte ho a dobrorečte mu. (Tu ženích pokľakne a príjme rodičovské požehnanie.)

Odobierka nevesty od vychovateľov, ktorí ju, keď jej rodičia odomreli, vychovali.

Veľactení priatelia! Jakožto zástupca mladej nevesty, dovoľujem si k vám pár slov prehovoriť. Najväčším šťastím pre rodičov je, keď im dá Boh dožiť dospelosť ich dietok, a keď ich môžu do poriadku uviesť a šťastnú budúcnosť im zabezpečiť. Dietky, vstupujúce na túto dráhu života, za šťastlivé

pokladajú sa, keď môžu rodičovské požehnanie obsiahnuť. Žiaľ Bohu, našej mladej neveste toto nepodarilo sa, ale tak, jako sa Boh i o toho najmenšieho chrobáčka postará, sa i o túto tu prítomnú osobu, postaral, dajúc jej miesto rodičov, takých dobrodincov, ktorí vynasnažili sa, nakoľko im bolo možné, jej to vynahradiť, čo jej osud vyrval. Preto v mene jej ďakujem vám, milí priatelia za všetko dobré, ktoré ste tejto mladuche preukázali. Prináleží vám väčšia vďaka, jako rodičom, lebo týchto povinnosť viaže oproti svojim deťom, vy ste to ale z dobrej vôle a z úprimného srdca konali, nech vám to Boh nebeský stokrát vynahradí, dá vám za to zdravia a nech požehná každý váš krok, ktorý učiníte k dobrému, po smrti ale nech vám dá korunu slávy večnej.

Reči v dome nevestinom.

(Pytač medzi dvermi po kresťansky pozdraví a rečie:) Po druhýkráť opovažujeme sa tento prah prekročiť a prosiť, by ste nám dovolili do svojho príbytku vojsť a pár slov prehovoriť.

Oddavač rečie: Jako milých a vzácnych priateľov vás vítame, nech sa vám páči ďalej a povedzte, čo máte na srdci.

Pytač: Ďakujeme srdečne, že ste nám láskave dovolili vstúpiť do príbytku tohoto. My poslaní sme od svadobného pána otca N. N., otca totižto tu

prítomného ženícha, ktorý, ako je vám známo, zasľúbený je s dcérou majiteľa príbytku tohoto, preto vás láskave prosíme, by ste nám mladú nevestu i s jej rodičmi priviesť ráčili. (Keď títo vstúpili, hovorí ďalej:) Najmilejší páni rodičia, drahí priatelia! Shromaždili sme sa do tohoto príbytku, aby sme si to, čo nám pred časom bolo sľúbené, odtiaľto odvedli. Jeto cnostná panna tu prítomných vznešených rodičov, ktorých uctive, prosíme, by svoj daný sľub splnili a nám svoju milú dcérušku, k vykonaniu kresťanskej povinnosti novomanželov prepustili.

Reči oddavača: Milí rodičia a všetci tu prítomní drahí priatelia! V mene svadobných rodičov pýtam si dovolenie, aby som smel tiež pár slov prehovoriť. Vidím, že veľactení rodičia nevestiní nekladú vám i nám nič v cestu, aby sa sľub stal i skutkom, a tak prv, než nastúpime cestu do chrámu Božieho, nesmiem prenechať, aby som pár slov k pánom rodičom a mladej neveste neprehovoril.

Milí rodičia! V mene vašej dcéry opovažujem sa vám poďakovať za všetky dobrodenia, ktoré ste svojmu dieťaťu po dnes poskytli, je to síce povinnosť rodičovská, dietky svoje do človečenstva priviesť, ale za to povinné sú deti rodičov svojich ctiť a im za ich trápenie večne povďačnými byť. Tak teda to, čo vám dcéra vaša nebude môcť vynahradiť, nech vám to milostivý Boh odplatí, nech vám dá

zdravie na mnohé ešte roky, nech vám dá dožiť radosti na vašich deťoch, vnukoch a pravnukoch a po smrti nech vám dá korunu slávy večnej.

Milá dcéro! Ty nastupuješ teraz cestu nielen radostnú, ale i trnistú, dľa toho, jako ti bude Boh nebeský na pomoci a jako si ty budeš stlať. Pamätaj si, že manželka je stlp celej rodiny. Ona svojou láskou a usilovnosťou učiní z vlka tichého baránka. Ona svojou schránlivosťou robí z haliera tisícky, ona svojou nábožnosťou vychová z dietok svojich dobrých, statočných a bohabojných kresťanov, ktorí sú potom chlúbou rodiny, udržovatelia krajiny a zastavatelia viery. Toto je potom vzor kresťanskej manželky a to je tá, ktorá má všetkých päť pohromade. Hľaď teda byť svojmu mužovi verná, buď vo všetkom opatrná, šanobná, usilovná, čistotná a nábožná a tak budeš nielen svojmu mužovi, rodičom a priateľom, ale i Pánu Bohu milá, za čo ťa on iste požehná. Teraz deti moje, pokľaknite pred rodičov, odproste ich a žiadajte si rodičovské požehnanie, potom pôjdeme vo meno Božie do chrámu, aby ste vykonali to, čo cirkev každému kresťanovi nakladá.

Reči starejších po sobáši v dome mladej nevesty.

Pytač: Trebárs výskaním a spevom prichádzame do vášho príbytku nemyslíme, že nám považovať budete za dajakú drzosť, ale uistení sme, že nás do

svojho príbytku vďačne príjmete a naše prosby vyslyšíte, sľubujeme, že lásku vašu nezneužijeme a vás nepohoršíme.

Odpoveď oddavača: Nevinná veselosť je i pánu Bohu milá, lebo veselého duchu človek nemôže byť zlý a preto vďačne vám miesta poprajeme a vaše žiadosti s radosťou vypočujeme.

(Pýtanie nevesty skrz starejšieho.) Veľactení priatelia! Iste vám je známy náš príchod a príčina, pre ktorú sme do príbytku vášho vkročili. My sme totižto prišli, aby sme si našu nevestu, ktorá je už v chráme Božom s naším mladým zaťom kresťanským sobášom spojená, k jej vádúcemu manželovi priviedli. Úfame, že nám v tomto našom konaní žiadne prekážky činiť nebudete a nám ju vďačne prepustíte.

Odpoveď oddavača: Čo Boh spojil, človek nerozväzuj, toto majúc pred očima, nemôžme odopreť žiadosti vašej a mladú nevestu vám vďačne prepúšťame. Nech Boh nebeský, ktorý tento párik spojil, ho i požehná, aby vo svornosti a láske zotrvávali, tak aby to nielen ľuďom, ale i Bohu bolo milé, že by z toho manželstva rodičia a ich priatelia sa tešili, čo im zo srdca prajeme. (Pýtanie truhly skrz pytača.)

Pytač rečie: Milí priatelia! Nechcem byť dotieravým ale myslím si, že kto povedal A povie aj B

a tak, keď ste nám dovolili, aby sme si nevestu bez prekážky odviedli, uistený som, že nám i poslednú žiadosť neodoprete a že nám našu nevestu, len tak ako vtáča z hniezda neprepustíte, ale že nám mileradi povolíte, žeby táto mladá nevesta mohla zas bez prekážky od Boha požehnané a od milých rodičov jej do vena daná imanie, totižto perinky, šaty s truhlou alebo skriňou a tomu podobné veci k budúcemu svojmu manželovi skrz nás dodať. (Pri oddávaní týchto vecí, ženy začnú na tie veci trh, čo múdrý starejší vie prekaziť.)

Odobierka nevesty od rodičov.

Oddavač rečie: Bolo, je, aj bude vždy obyčajou, že dospelé dievčatá rady sú, keď prídu pod čepec a rodičia jej sa tešia, keď príde dieťa, jako sa hovorí, "do poriadku." Napriek všetkej tejto radosti, je odchod z rodičovského domu a lúčenie od milých rodičov ťažké. Isté je, že i naša mladá nevesta cíti túto boľasť v svojom srdci, pre ktorú neni v stave poriadne od svojich rodičov sa odobrať, preto opovažujem sa ja za ňu k milým jej rodičom pár slov prehovoriť. Milí rodičia! Čo Pavel apoštol k Efez. 5. 31. o statočných manželoch povedal, že totižto: "Opustí človek otca svojho i matku svoju, a pripojí sa k manželke svojej, i budú tí dvaja jedno telo",

toto sa i dnes pri našom svadobnom veselí deje. Lebo hľa, naša mladá nevesta opúšťa rodičov svojich a pripojuje sa k budúcemu manželovi svojmu. Iste vás to milí rodičia tlačí, že neviete, jako sa vášmu dieťaťu povedie a zdáliž toto manželstvo bude šťastné. Nezúfajte, nermúťte a upokojte sa, dôverujte v Pánu, lebo čo Boh činí, vše dobré jest. Ďakujem vám v mene vašej dcéry za všetky dobrodenia, ktoré ste jej pri výchove poskytli. Nech vám to milostivý Boh stokrát odplatí. Za trápenie, ktoré ste podstúpili, nech vám dá Boh dožiť dlhý vek, ktorý vám jej budúce deti, vaše vnúčatá osladia. Ona iste nezabudne na vašu dobrotu a zostane vám vernou dcérou a neodopre vám podpory vo vašej starobe, čo vám zo srdca prajem.

Odberanie sa mladej nevesty od rodičov, reč starejšieho.

(**Poznámka:** Nie každá mladá nevesta môže sama pri svojom rozlučovaní s rodičmi alebo s priateľmi dajako prehovoriť. Lebo vtedy máloktorá býva spôsobná k hovoreniu. V tomto prípade daktorý zo starejších v mene mladej nevesty hovorí:)

Milí rodičia! Poneváč nevesta sama pre ťažkosť srdca svojho a pre žiaľ nemôže sa odobrať od vás,

svojich rodičov a domácich, prinútená je skrze mňa k vám prehovoriť. Ja teda v mene jej ponajprv Pánu Bohu vďaky vzdávam, že ju až posaváď ochraňovať ráčil, že ju v čistote pannenskej zachoval a ju kresťanským manželom obdaril. Potom ale vám, milí rodičia, za kresťanskú výchovu a všetky trápenia, ktoré ste pritom podstúpili, úprimne a srdečne ďakujem. Pán Boh, ktorý statočným a bohabojným rodičom hojnú odplatu dáva, nech aj vás hojne požehná, nech vám dá zdravia a dlhého života, aby ste sa dakedy z týchto vašich dietok a vnukov tešiť mohli. Nermúťte sa, že sa dcéra vaša od vás odobiera. Veď sa ona i napozatým za vašu dcéru uznávať a vás milovať bude. Keď by ale spravedlnosť Božia dožiť vám to nedoprial, nech vám dá za to po smrti slávu večnú.

Kde mladá nevesta vlastných rodičov nemá tam rečie starejší:

Uprimní a milí priatelia!

Teraz táto panna, ktorá posiaľ pod vašou ochranou bola, od vás sa odberá a k budúcemu svojmu manželovi sa pripojuje. Ona vám skrze mňa za všetku lásku, ktorú pri vás mnohonásobne zakúsila, srdečne ďakuje, a zo srdca vám praje, aby vám to

milostivý Pán Boh mnohonásobne vynahradil. Ona i so svojím manželom bude stále o to dbať a sa usilovať, aby vám radosť mohla spôsobiť. A jestli by ste jej pomoci potrebovali, vždy bude ochotná svoje sily na to vynaložiť, aby vám jej poskytla.

(Keď mladá nevesta je privedená do domu mladého zaťa, tam ju pytač jeho rodičom alebo domácim takto predstaviť môže:)

Uprimní priatelia!

Pomohol nám Pán Boh aj tento krok v predsavzatí našom šťastlive vykonať. Lebo teraz uvádzame mladú nevestu do tohoto domu, s tou srdečnou prosbou, by ste ju vďačne prijať ráčili. Boh nech vám to dopraje, aby ona dľa očakávania a dľa vašej žiadosti nielen svojmu manželovi verná bola, ale jemu pri jeho ťažkých prácach pomáhala, a vás jako svojich rodičov ctila a poslúchala. Toto je moja srdečná žiadosť.

Reč starejšieho, keď novomanželia na odpočinok idú.

(**Poznámka:** Keď sa novomanželia na lôžko odberajú, tu sa na niektorých miestach nekresťanské a neslušné veci vystrájajú. Aby táto špatná obyčaj prestala, preto, keď sa novomanželia od hosťov odoberú, nech starejší takto prehovorí:)

Milí novomanželia!

Keď vám Pán Boh toho šťastia poprial, že ste do

tohoto manželského sväzku vstúpili, máte sa predovšetkým k Nemu nábožne pomodliť, aby vám On manželstvo vaše požehnal. Potom jedon ku druhému lásku a vernosť manželskú zachovávajúc, usilujte sa vo svornosti žiť. Tak vás Pán Boh bude na tele a duši hojne požehnávať. Teraz choďte, milé dietky si odpočinúť. Daj vám Pán Boh dobrú noc!

Družice spievajú:

Dobrú noc, priateľko, dobrú noc.
nech ti je sám Pán Boh na pomoc.
Dobrú noc, dobre spi,
nech sa ti snívajú o nás sny.

Reč družbu, keď po odprovadení mladej nevesty partu donáša.

Tu je znak a ozdoba panenská, ktorú naša mladá nevesta až povčul na hlave nosila a teraz, stanúc sa ženou, ju složila. Že pravdu hovorím, svedčí tento donesený znak. Môžme mať všetci z toho radosť, že si ju v poctivosti po dnes zachovala. Všetci jej máme uprimne želať, aby o svojom manželstve, do ktorého vstúpila, aby v tomto stave nepoškvrnený život viedla a tak svojim rodičom a nám všetkým radosť spôsobila.

Odpoveď starejšieho.

Že si svoju povinnosť v tejto veci zdarne a šťastne dokonal, a partu mladej neveste s hlavy sňal,

za to ti všetci chválu vzdávame. Teraz bude zdobiť jej hlavu odznak ženský. Nech táto ženská ozdoba jej hlavu krášli, a nech sa stane vernou manželkou, opatrnou gazdinou a pomocnicou svojho muža. Čo jej všetci zo srdca prajeme.

Odbierky a odpýtanky mladuchy pred sobášom.

Drahomilovaní páni rodiča!

Priblížila sa veľmi pamätná hodina môjho života, kde sa mi prichodí rozlúčiť s drahými vychovavateľmi mojim, ktorí ste od narodzenia môjho až po dnešný deň mnohé starosti so mnou podstúpili, mňa k bázni božej a ku všetkému užitočnému uviedli a to všetko s láskou nevýslovnou. Preto za všetko toto tisícnásobné dobrodenie hlbokú vďaku odovzdávajúc, za laskavé odpustenie všetkých chýb mojich ponížene vás prosím a za udelenie mi požehnania rodičovského ku kroku manželskému v detinskej dôvere žiadam, sľubujúc až do smrti zostávať vašou vernou, vďačnou a uznalou dcérou.

Drahomilovaná mamka!

Poneváč je už tu tá pamätná hodina, v ktorú sa s vami rozlúčiť, a kam ma ruka Hospodinova vedie, ubierať sa mám, aby som bola pomocnicou života manželovi svojmu: tedy nemôžem z domu materin-

ského vykročiť skôr, než by som slová úprimnej lásky a úcty k matke svojej premluvila. Velikú a poníženú úctu skladám tedy k nohám, Vám dobrá matička moja, ďakujúc Vám za všetko vynasnažovanie, opatrovanie a kresťanské vychovávanie. I prosím Vás ponížene, aby ste mi všetky moje viny a nedostatky laskave odpustili a mne ku novej ceste života môjho materinského požehnania udelili.

Reči a obyčaje pri stole.

(Keď je čas ku hostine, posadajú svadobníci za stoly, tým poriadkom, že neveste a mladoženíchovi ponechá sa predné miesto. Vedľa nevesty sadne si svadobná matka (široká) a potom družice; podľa mladoženícha starý svatovia a prednejší z hosťov. — Skôr, než sa začne jesť povie daktorý zo starejších nasledujúcu reč:)

Milí novomanželia a veľactení hostia!

Ďakujem Pánu Bohu, za tie dary, ktoré nám k pôžitku skrze ruky svadobných rodičov poskytnuté budú, spolu prosme ho, aby sme ich vo zdraví užiť mohli: "V mene Otca, i Syna i Ducha svätého. Amen."

Žalm.

Starejší: Oči tvorov hľadia k tebe Hospodine.

Svadobníci: Pokrm dávaš im a nápoj než čas mine.

Starejší: Otváraš ruku a dávaš nám chlieb sporý.

Svadobníci: Dobrotive nasycuješ všetky tvory.

Starejší: Sláva Otcu, Synu, Duchu presvätému.

Svadobníci: Česť a chvála večná, buď vzdaná jemu.

Všetci: Otčenáš atď.

Starejší sám: Daj, nech v nebi so svätými, staneme sa účastnými — nebeského Tvojho stola, žiadneho kde neni bôľa. Milosť tvoja v požehnaní, nech sa na nás s neba kloní, — aby sme jedli bez škody, z milých tu darov prírody. O to prosí myseľ čistá, pre zásluhy Jezu Krista.

Prv ale, než si posedáme, za povinnosť si pokladám pár slov prehovoriť.

Milí novomanželia! To je vám už známe, že stav manželský je od samého Pána Boha ustanovený. Jako sa v ňom chovať máte, najlepší príklad poskytne vám Tobiáš, ktorý, keď mu bola zasnúbená dcéra Raguelova, vrúcne sa s ňou Pánu Bohu modlil, aby im on jakožto najmocnejší pán neba a zeme svoje požehnanie dať ráčil; aby ho tak vo viere a láske chváliť, velebiť a budúci svoj plod ku cti a sláve vychovať mohli.

Vaľactení hostia! Ráčte láskave zo svojich miesť povstať, aby sme cit srdc našich novomanželskému páru stojačky vysloviť mohli.

V mene tu prítomných, opovažujem sa vám, milí novomanželia, srdečne blahoželať: Nech vám Boh nebeský dá najsamprv ten najväčší dar, ktorý je ľudskému pokoleniu najdrahší a najpotrebnejší, to-jest zdravie; nech žehná práce vaše a každý krok, ktorý učiníte k dobrému, nech osvieti váš rozum, aby ste múdre, vo svornosti a láske nažívať, každé trápenie, ktoré na vás zošle, tak jako jeho svätý Syn trpezlive znášať, Jeho rozkazy plniť a tak ku cti a chvále Jeho, ku radosti rodičov a ku príkladu svojich blížnych šťastne nažívať mohli a po smrti za to korunu slávy večnej obsiahli. (Hostia si posedajú, kam ich starší družba umiesti, ktorý beží pre polievku. Keď ju nesie, volá:) Pozor! Nestojte mi v ceste, nech sa môžem dostať ku neveste. Ona si sedí jako pávica, hlavu jej zdobí venec i partica. Rada by plačom spievala, ale jej pieseň v hrdle uviazla. Dostala chuderka tremulu, teda zahrajte, hudci, tululu! (Položí polievku a vraví diaľ:)

Veľactení páni hosti, vyzývam vás v uctivosti; by ste boli veselí, jako mucha v kyselí. Je-li komu dačo treba, vody, soli lebo chleba, nech len na mňa zavolá, na skutku som u stola. Však som predsa riadny družba, jehož teší každá služba. Zvláštne pannám družičkám i tým vzácnym matičkám, milerád ja všetkým slúžim, a im zaľúbiť sa tužím. — Viem sa točiť kolom stolov, ináč veru jak päť volov.

Veď som prvým tanečníkom, býval som aj hudobníkom, keď som za oného času, nosil buben tiež aj basu. — Jój! Veď kuchárky ma budú hrešiť, že ich nejdem už potešiť, zdáliž hosťom jedlá chutnajú, alebo či sa na ne hnevajú. Ja im poviem celkom zkrátka, polievka je veľmi mäkká. Posluchnite nevestu, dajte mäso, kapustu. (Beží pre kapustu, hudba zatiaľ hrá.) Tu je, tu je kapustička, trčí z nej i kus mäsička; dväkrát je shrievaná, masťou pozalievaná. Je to jedlo jak mušt rezké, tlstnú od nej chlapi ženské, preto len sa s chuťou do nej, lebo mastná je jak olej. Dá sa dobre po nej piť víno, pivo tiež aj kvit. Hovorí sa, že vraj od kapusty, bývajú vždy chlapi hustí.

Pri slepačej polievke s rezanci (čili slížami.)

Ženy, ženy, ženičky, panenky aj paničky, dobrí pozor dávajte, na misu sa dívajte. Tu sa nesie polievočka, je v nej kohút aj sliepočka — chutné, dlhé rezance, drobky z husy, melence. Pozor dajte na kostičky, na rebierka na nožičky, by vám v hrdle nezostaly a paru vám nezacpaly. Budete ju potrebovať, pri tanci si odfukovať. Mäso oberte si nožom, kosti nechajte zas mužom.

Pri mäse s chrenom.

Roztomilí páni hosti! Nenesiem vám žiadne kosti, lež dubové mäso, a lipový chren, strúhal som ho včera po celý deň, až na mňa prišiel plačlivý sen. —

Bude-li družičkám pri ňom trochu do plaču, dám im zahrať, nech sa zato dobre vyskáču. Jestli ženám a neveste slza vypadne, to nebude nikomu nápadné, lebo o veselí sme ešte neslýchali, aby nevesta a ženy pri ňom neplakaly.

Súd nad kohútom.

(V daktorých krajoch najmä u Slovanov pri svadbe je tá obyčaj, že medzi hostinou pred donesením na stôl pečenej drúbeže, donesie do izby mladší družba živého vykrmeného kohúta, nad ktorým sa súd vynesie a potom sa dá do kuchyne zabiť a upiecť.)

Vážení a vzácni svadobníci, spravodliví práva milovníci! Na vedomie vám sa dáva, jak sa zlostným škodcom stáva, ktorí, jako tento kohútok, všímajú si hriešnych pohnútok. Kohút tento od mladosti stváral samé neprávosti. Túlal sa vždy po poli, navštevoval stodoly, zahrady a plné sýpky a ta vodil svoje sliepky. Kde sa zrnko opozdilo, to už iste jeho bolo. V noci nedal ľuďom pokoj, vo dne mával s bratmi rozbroj, nechcel trpeť u svojho boka, žiadneho priateľa ani soka. Preto hrdelný a strašný trest nad tým škodcom vyslovený jest. Bude ostrým nožom sťatý, a barvený kabát vziaty, potom bude obarený, lebo bude zapravený, alebo k veľkej svojej hane, bude pečený na bratfane. Konečne však, páni hosti, nechajte len z neho kosti. —

Aby súd ten vykonala naša pani matka dbalá, v kuchyni je popravisko, zanesiem ho na ohnisko.

Pri pečenej drôbeži.

Kodko, kodko, kodkodák! Dívajte sa na zobák. Mnoho-li zrniek spapala, lež na túto misu hapala! — Nebožiatko slepička, predtým niesla vajíčka, včuľ je ona nesená, na plechu upečená, by si na nej pochutnali a prsty si oblízali. Sestru jej počuť z dvora, jako smutno krákorá, samotnou tam nechce byť, radšej sa dá uvariť! — Pôjdem von a poviem jej, že tiež zajtra prijdu k nej kuchárenky s ostrým nožom, zarezú ju v mene božom, by za pokrm slúžila a viac sa netrápila. — Včuľ si dobre chutnať dajte, a vy muzikanti hrajte.

Pri donesení prasaciny.

Do kuchyne mňa včuľ zvali, a toto mi povedali: "Zober sily, milý synku, zanes na stôl prasacinku, a polož ju pred ženícha, nech sa vône z nej nadýcha. Ale si z nej nesmie vziať, bo dostane na chrbát. Prvá je vždy nevestička, potom svadobná mamička; a tak ide rad radom, všetkým čo sú za stolom. Ku koncu i mladý zať, môže si z nej kúsok vziať.

Pri víne.

Učinil Pán víno z vody, na tie galilejské hody v Galilejskej Káne, v tom kamennom džbáne. Ja ho nesiem v sklenici, z krčmárovej pivnici. Neviem, či

aj to je z vody, prichystané nám na hody, neni síce tokajské, musí však byť ozajské, vôňu má jak rozmarínčok, a chuť jako mädovníčok. — Preto, vzácne paničky, mladé, staré mamičky, pite z tejto sklenički, by nevyschly jazýčky, ktoré vždy tak rady melú, pokiaľ majú slinu vrelú. Keď by sa to ozaj stalo, jak by dieťa vravieť znalo. Otec by sa umučil, než by ho to naučil. — Preto si len nalievajte a na mňa sa nedívajte. Lebo víno, vínečko, ty si jako slniečko; — keď ťa človek v seba vleje, oheň tvoj hneď v tel hreje. (Družba vezme plný pohár a vraví:) Na zdravie manželskému páru, svadobným rodičom, a všetkým prítomným hosťom, Živió! Mnoho zdaru!

Pre obveselenie nevesty.

Milé družičky, buďte veselé, ja vás nerád vidím nesmelé. Láskave sa schovárajte a najviac len o to dbajte, aby nevesta neplakala, že svú ruku ženíchovi dala, ktorý to už dobre zná, jak sa vec napraviť dá. Preto prosím pánov hudobníkov, v mene všetkých svadobníkov, by zaharali nótu veselú, nevestičke pieseň jej milú!

Družičkám k obveseliu.

Ale, povedzte mi, dušičky, roztomilé družičky! Prečo tu tak smutno sedíte? Nepijete ani nejiete, nevravíte, nespievate; či snáď vždy tak sedávate? Neviete snáď žiadnych piesni? Či vás dačo veľmi tiesni? — Že by ste snáď spievať nevedely, — neu-

verím za svet celý. O tom každý dobre vie, dosvedčí i príslovie: "Že kde Slovenka tam spev, to i našich nepriateľov hnev." — Musí teda dneská iná, smútku vášho byť vina. Svrbia vás po tanci nožičky, a či máte plné hlavičky? Ktorá skôr zamení venec, za ten tak milovaný čepec? — Veru tak sa nevydáte, keď škaredo vždy kukáte; ale spievať a si zažartovať, tu i tu si zatancovať, to sa šuhajkovi páči, potom sa už za ňou vláčí, div si nohy nezodere, až ju za ženu zobere. Preto si pohár pozdvihnite a so mnou si včuľ štrngnite. By na rok bol už sobáš, a ja budem družba váš. Muzikanti, zahrajte, darmo nezaháľajte. Živió! (Štrgnú si, hudba hrá tuš. Najstarší družba pripije si s najstaršou družičkou takto: Donese jej pohár vína na drevenom tanieri, ale hore dnom obrátený, ona ho musí tak pozorne vypiť, aby z neho ani kvapky nevyliala.)

Reč k rodičom.

Vzácni páni rodičovia, mamičky a tatičkovia! Majte radosť z detí svojich, že ich vidíte dospelých — doprajte im tej radosti, nech majú vše do hojnosti; o to sa včuľ postarajte, čo možno, im poskladajte, aby nepoznali hladu, ani núdze, ani smädu. Budú sa vždy milovať a dobre si gazdovať. Možná, že sa dožijete, radosť nad tým mať budete; keď sa vaši vnukovia, vydajú a poženia. Nech vám to Boh dopraje; manželský pár nech žije!

K obveseleniu hosťov.

Slovútni a vzácni hosti, užívajte dary ďa ľúbosti! V láske si len pripíjajte, trošičku aj na mňa dbajte, ja si tiež rád upijem, z darov Božích užijem. Aj vy pozor dávajte, vínko nerozlievajte. Mamičky, tiež kmotrenky, bárs aj sladkej pálenky; máme tu aj dobré pivo, nech len neni čepec krivo, Ženy nemáte pochopu, čo toho muži poslopú. Víno, pivo aj pálenku, plný pohár, plnú sklienku; Vravia, lepšia je vraj opica, jako taká malá zimnica. Keď ich potom kočko dlávi, pijú vody celé lávy. Na hlavy bôľ žalujú sa, nechcú chleba ani mäsa, len kapustu kyselú, viršle s octom, cibulou. Za to na mňa nič nedajte, smelo si len nalievajte, vypite si na zdravie, ctená spoločnosť nech žije!

Družička upomína družbu, keď je málo vína na stole.

Prosím, pane družba starostlivý, buďte ku mne trochu dobrotivý, v láske vypočujte moje slová, ktoré moja duša v sebe chová! V onej slávnej zemi Galilejskej, na slovútnej svadbe Kananejskej, na nejž bola Matka, Panna čistá, vedľa Syna Jezu Krista, svadobníkom nehoda sa stala, ktorá všetku radosť rozorvala; nastal totiž nedostatok vín, tak že núdzny otec ruky spína. Matka Božia, útechy to prameň, pobadala jeho smútku plameň, k Synáčkovi sa hneď naklonila, by ho snažne takto poprosila: "Sy-

nu milý, vína nemajú, so zármutkom pomoc hľadajú!'' Naplniť hneď džbány kázal jeho hlas, trebárs na zázraky nebol ešte čas; dobré vínko učinil z tej vody, ktoré s chuťou pili na svodobné hody. — Aj tu sú už fľaše prázdne, družba drží samé kázne, ustavične mele a len tára, o hosťov sa nič nestará. Preto ho včul prosím z útrpnosti, by doniesol hosťom vína do sýtosti. Nemusí sa na mňa hnevať, keď mu kážem posluhovať, však to jeho povinnosť, dosvedčí mi každý hosť. Na smierne so mňou včuľ si štrngnime, hudba hraj a my si upime. (Niekde je tá obyčaj, aby bol žart väčší, že totiž družba vezme tanierik, na ňomž je rozmarínový venčok, a vybiera od hosťov, vraj na kolísku a na povojník. Pred vyberaním zareční:) Milí hostia! Nemajte mi za bánosť, keď prednesiem vám žiadosť, ktorá sa však netýka mňa jakožto rečníka, ale novomanželov, našich milých priateľov. Blaženosť vraj v jejich duši iba jedna starosť ruší, v budúcnosť vraj keď hľadia, samým strachom nevedia, kde vziať summu trebárs nízku, na povojník, na kolísku; keď im svokor, svokra nedá, budeže to potom bieda! Preto mňa k vám posielajú, prosbu svoju predkladajú, by ste do vrecka siahli, budiláre natiahli. Každý keď dá dľa možnosti, bude na povojník dosti. Na kolísku len dubovú, dáte potom dačo znovu. Nie tak ako Parížania, veľmi štedrí to meštania, dali svojej cisárovnej veľ-

mi vtedy obľúbenej, na kolísku drahocennú, s brillianty vykládanú, päťstotisíc frankov v zlate, toľko iste vy nemáte. Dva krát dáva, kto dá hneď, trebárs vekerlíkov päť. (Do reči mu skočí Strýco Brbota, ktorý má ten zvyk, že každou vetou povie "vonkoncom")

Drahí priatelia a roztomilí v pravo a v ľavo vonkoncom pozorujúci mládenci, panny a vonkoncom i ostatní svadobníci a svadobníčky. Došlo to práve na mňa a abych to vzal vonkoncom po humoristicky a žartovne, a tak vám musím všetkým dohromady a na hromade vonkoncom povedať, že se mi to tu vonkoncom náramne páči a že bych chcel pri tomto plnom stole a vonkoncom pri tomto hrmote zostať a chcel bych tu sedeť vonkoncom až do konca tohoto časného života! — Zvlášte mi tu zachutnalo údené s kapustou a vonkoncom i jaterničky a klbásky! A keď tak vonkoncom i na tú našu starosvatku pozrem, tu nemôžem sa ubrániť, abych si vonkoncom nespomenul i na husacinku, ktorú mi vonkoncom dnes ponúkala, abych si z nej vonkoncom vzal stehenko s vidličkou alebo prstami na tanier, a abych ho vonkoncom hneď uložil do brucha! — Priatelia milí! Prihlásil som sa vonkoncom ku slovu, nielen abych vonkoncom ohlásil našu nevestu, ale preto, abych sa mohol poriadne vyrapotať. Lebo to mi vonkoncom i náš pán zverolekár radil, že vraj to po

jedle dobre padne a že mi to vonkoncom pôjde k duhu! Čo je veru pravda, lebo mi vonkoncom všetko chutná. Už sa vonkoncom teším na nevestin koláč, až ho začneme vonkoncom načínať a kusovať. Ovšem musíme naň najprv vonkoncom vybierať. A keď toho vonkoncom hodne vybereme, dame to vonkoncom neveste na kolísku, na povojník, na perinku, na plienočku a vonkoncom na všeliaké maličkosti. A preto už ty, starší družba, vonkoncom chyť sa toho koláča a začni vonkoncom vyberať a rozdávať vonkoncom.

Na konci svadobnej hostiny, po všetkých jedlách donese družba veľký koláč, tak zvaný radostník, do prostred koláča vopchaný je rozmarínový stromčok kvietim a stužkami ozdobený. Na konec reči sa koláč rozkrája a dáva sa hosťom, aby si to domov vzali jako výslužku. Hej, vy milí páni vzácni, vy mládenci nebojácni! Veľactené panie, paničky, roztomilé moje družičky! Čo vám nesem za krásy v tomto zimnom počasí: Teraz v tejto zime tuhej semiačko je v zemi tvrdej, stromom listia opadalo, mne sa predsa podarilo doniesť stromčok zelený, čo sa nikdy nemení. On je v zime tiež aj v lete v ustavičnom plnom kvete. Vy sa mňa však netážete, ale iste vedieť chcete, z ktorého on prišiel hája? Tuším z Adamovho raja. Divnú vec on v sebe dusí, ktorú každý zkusiť musí, kto by snáď chcel

krajší byť, a sa celkom premeniť. — Privonia-li starenka, je ze nej mladá panenka. — A keď pannu vôňa ošľahne, muža obsiahne. Naopak zas mládencovi nevesta sa pekná zjaví. Kto chce tú moc obsiahnuť, musí pár slov uhádnuť, ktoré perský kráľ mi dal, len že vietor mi ich vzal. Písmo pôjde dakto hľadať, stromčok musíme tu nahať. Ja ho zatiaľ pod ochranu dám, milá nevestičko k vám. Hájte vy i tento stromčok, jako panenský svoj venčok. (Stromčok sa vytiahne, postaví sa pred nevestu.) Čo však pod tým stromkom jest, má si každý domov nisť, by domáci tiež znali, že ste hladu nemali.

Potom rečie starejší:

Na dosvedčenie ochotnej vďačnosti svojej naproti všetkým nám naša mladá nevesta nám tu posiela dobrý koláč, aby sme ho vďačným srdcom prijali, a medzi sebou rozdelili. Ja tedy menom všetkých svadobných hosťov jej za túto lásku a nám preukázanú vďačnosť srdečne ďakujem a z uprimného srdca prajem, aby ona i so svojím manželom mala vždycky hojnosť chleba, z ktorého by aj iným poskytnúť mohla a tak so svojím manželom vo zdraví, svornosti a láske mnohé roky živá bola. (Po rozdávaní veľkého koláča-radostníka donesie družba misu s čistou vodou, druhý družba nesie na paličke uviazaný ručník. Prv ale, než si začnú hostia ruky umý-

vať, rečie družba:) Veľactení páni hosti, milovníci čistotnosti! Prestáli ste veľké muky, pošpinili pri tom ruky, vodu sme vám opatrili, by ste si tú špinu zmyli. Avšak v ružovej len vode, je to u Slovanov v móde. — Jak som to ja dopočul, čo sa tuto deje včuľ, kúpil som hneď koníky, mladé bujné vraníky, utekal som pre vodu cez najväčšiu nehodu. Jako šarkan som letel, abych načas doletel. Jakú škodu pri tom mám, musím vyrozprávať vám. — K obsiahnutiu tohto cieľu prežil som vám strašnú chvíľu, kone som tak veľmi hnal, že z nich žiadon nezostal, so samými tresky-plesky, z voza niet už ani triesky. Tak som musel sám niesť smutný — na chrbáte vodu v putni. Včuľ ju tu už predsa máte, moju škodu tiež uznáte. S chuťou sa v nej umývajte, každý do nej dukát dajte. Ruky si môžte utierať, za to nebudeme vybierať.

Poďakovanie starejšieho za svatobnú hostinu.

Veľactené svatobné shromaždenie!

"Každej piesne konec býva," hovorí naše porekadlo, a tak i toto naše veselé shromaždenie k skončeniu svojmu sa chýli. Neľakajte sa, — nerozídeme sa ešte tak ľahko — chcel som vlastne povedať, že je konec len dlhému sedeniu nášmu. A je konečne i svrchovaný čas, lebo nohy našich pánov družbovských a spanilých družičiek sú už náramne nespo-

kojné, netrpelive vyčkávajúc to okamženie, kedy už ku tanečnému pohybu prídu. Hneď, hneď, len prosím ešte o malé shovenie. Vďaka je milá nielen ľudom, ale i samému Pánu Bohu. Sám Spasiteľ pozostavil sa nad nevďačnosťou deviatich malomocných, ktorí sa mu za uzdravenie nepoďakovali. Akoby sme tedy nevzdali vďaku našu pánom rodičom domu tohoto, že nám tak veselé hodinky tuto pripravili a tak nad mieru sa usilovali, aby hojnosťou hostiny svatobnej poctenie nám dokázali. Za tento dôkaz jejich priateľskej lásky (velikú obeť vyžadujúcej) lásky sa ja tedy, jakožto správca svatby v mene všetkých hodujúcich pánom rodičom úctive poďakúvam, a aby jim to Hospodin vynahradil, menovite aby potešenie jejich zo sväzku dnešnieho bolo dokonalé a trvanlivé, zo srdca jim vinšujem, pripíjajúc naposledy aby sa tešili nad novým párom na mnohé roky!

Poďakovanie sa za uhostenie.

Keď dakto od svojho priateľa dačo dostane do daru, alebo ho priateľ uhostí a on sa za to nepoďakuje, je nevďačník. A tak, jako sa tmy delia od svetla, tak sa deli človek nevďačný od vďačného, nevďačnosť je nepekná nečnosť, ktorá sa ani Pánu Bohu neľúbi. Poneváč my už z vôle Božej od vás sa poberáme, nechceme slúť nevďačnými.

Ponajprv ďakujeme milému Pánu Bohu, že sme dielo šťastlive previedli, a že nás ráčil chrániť od všeho úrazu. Tak tiež vám srdečne ďakujeme za dary, ktoré ste nám ráčili predložiť, nech vám to pán Boh stokrát vynahradí a tie nádoby, ktoré sme vyprázdnili, aby nikdy neboly prázdne, ale vždy hojne a bohato naplnené. Daj vám za to Pán Boh mnoho šťastia a radosti na tomto i na druhom svete, korunu slávy večnej, čo vám zo srdca prajeme. (Keď prídu z kostola do svadobného domu, medzi dvermi pristavia ich dvaja domáci, obyčajne sluhovia, majúc sviazané dva červené ručníky, krížom na konec každého ručníka uviaže sa rozmarín okrášlený stužkami, každý z týchto chytí rožok s rozmarínom a postavia sa tak medzi dvere, aby príchodzím zastavili cestu. Jeden z nich začne:)

Moji milí vzácni páni,
tu je mostík murovaný,
pustíme vás, bisťu Bohu,
jak nám dáte do zálohu
hen tú švárnu mladuchu,
partu, čepec, fertuchu.
Ak nie, teda groš dajte,
do širáka metajte. (Otrčí širák.)

(Keď svadobníci hádžu do širáka peniaze, starý svat hodí tiež peniaz a rečie:) No, tu máte mýto, pán mýtnik! Zaplatili sme vám veru poriadne, aby ste

vedeli, že sme statoční ľudia a preto nás už pustíte cez tie vaše mosty, lebo máme ešte ďalekú cestu pred sebou a bojíme sa, aby sme neomrkli. (Podáva im sklenicu) Ešte vás i počastujeme. (Ten, ktorý sa napil, utre si ústa a rečie:) Dobre je, keď sa huba obleje. (Druhý rečie:)

Pán Boh zaplať za tie dary,
nech sa vám len dobre darí;
zdravie, šťastie, požehnanie,
na detičkách potešenie,
na statočku rozmnoženie,
a po smrti kráľovstvo nebeské.

(Starý svat pozdraví rodičov kresťanským pozdravom a rečie:) Mnohovážení páni rodičia! Tuto vám statočne odovzdávam poklad, ktorý ste mi pred chvíľou sverili, ale neodovzdávam ho taký, aký bol, lebo vy ste mi dali mládenca a pannu, a ja vám odovzdávam muža a ženu. Oni si sľúbili pred Božím oltárom lásku, vernosť a poslušnosť až do smrti. Oni boli dvaja, teraz sú už jedno. Prijmite ich do príbytku svojho k vašej podpore, radosti a potešeniu. (Odovzdá mladoženíchov rodičom, ktorí ich potom pobozkajú.) Tak nech vás Boh žehná, udelí vám pokoj, aby ste mali život šťastný po všetky doby až na veky vekov. Amen.

Ďakovanie hosťom za prítomnosť od starejšieho.

Uprimní priatelia a svadobní hostia!

Ako všetky veci na svete, ktoré s skrze ľudí počínajú, dochádzajú raz k dokonaniu svojmu; tak aj naše terajšie svadobné hodovanie, ako sme ho s pomocou Božou započali, tak sme ho i pri pomoci Jeho dokonali. Ponajprv Jemu vďaky vzdávam, a vám milí hostia, za priateľskú lásku a náklonnosť, ktorú ste ku týmto novomanželom skrze prítomnosť svoju preukázali, ochotne ďakujem. Naši svadobní rodičia a novomanželia usilovať sa budú, by sa vám v podobných prípadoch odslúžiť mohli. Jestli by sa vášmu očakávaniu dostatočne nebolo hovelo, alebo dakomu z veľactených hosťov po vôli nebolo, to, prosím, ráčte láskave odpustiť.

I vy ctení rodičovia a novomanželia, príjmite odo mňa menom všetkých tu prítomných hosťov srdečné vďaky. Vy ste nás všetkých, dľa vašej možnosti nasýtili, napojili zabavili. Boh vám zaplať. Novomanželom daj Boh šťastia a požehnania a ich rodičom zdravia, aby sa tej radosti dožiť a na svadbách svojich vnukov vesele zabávať mohli. Teraz iné nepozostáva, len aby sme so svojich miest povstali a milému pánu Bohu sa poďakovali: V mene Otca i Syna i Duchu Svätého. Amen. Chváľte Pána všetky národy, chváľte ho všetky pokolenia. Le-

bo upevnené je nad nami milosrdenstvo jeho a pravda Pánova zostáva na veky. Slávu Otcu atď.

Ďakujeme tebe, všemohúci Bože, za všetky dobrodenia tvoje, ktorý žiješ a kraľuješ sa veky vekov. Amen. Otčeč náš, atď.

Poďakovanie za peniaze.

Veľactená spoločnosť!

Páni, panie, paničky, roztomilé družičky!

Odpusťte že zas hubujem, teraz však vám už ďakujem. V mene novomanželov, všetkých jejich priateľov, ktorí neľutujúc času, ani svoju skromnú kassu, kto aj čo len málo dal, by mu Pán Boh požehnal; groše, čo mu zostaly, dukátmi by sa staly.

Hajnal.

(Dakde je tá obyčaj, že v druhý deň svadby vyberú sa hostia do krčmy a tam za svoje peniaze hodujú a tancujú, aby neboli hostiteľom na obťaž. To sa sobere celý húf i s hudbou a to menujú "hajnal." Pri odchode starejší rečie:)

Milí a uprimní priatelia!

Aby sme bez prestania nášmu svadobnému otcovi na prekážke neboli, dľa svadobnej obyčaje z tohoto domu sa na čas vzdialime a inde sa trochu zabavíme. Poďme teda v peknom poriadku na mie-

sto nám určené. Vy ale, svadobný otče i so svojimi domácimi, buďte pod ochranou božou zdraví, a majte toho šťastia, by sme sa zas s radosťou videť mohli.

Svadobný otec odpovie:

Keď je tak, prevzácni priatelia, že sa chcete odtiaľto na chvíľu odstrániť, nie som proti tomu. Prajem vám dobrú a milú zábavu, aby ste sa zas zdraví šťastnedo tohoto príbytku navrátiť mohli.

Po návrate z hajnalu rečia starejší:

Šťastlive sme došli zpiatky, ale nie vám na obťaž, ale ideme sa od vás slušne odobrať a úctive ďakovať, lebo nevďačný človek je ten, ktorý nejaké dobrodenie prijíma a zaň sa poďakovať nevie, lebo nevďačnosť sa i samému Pánu Bohu neľúbili, a jako tma sa delí od svetla, tak človek nevďačný od človeka vďačného. Aj my sme od vás dobrodenia prijali, za ktoré sa chceme slušne poďakovať.

Tak teda odchádzajúc a odobierajúc sa od vás, najprv činím poďakovanie Pánu Bohu, že nás chránil od nehody, potom vám za vaše nám poskytnuté občerstvenia a dary, prajeme, by vám to Pán Boh stokrát vynahradil. Komory vaše, ktoré ste pre nás vyprázdnili, aby ste mohli hojne naplniť a po tomto zemskom putovaní život večný obsiahnuť.

Pripíjanie družiciam a pýtanie venca.

I. družba k I. družici. Páni hostia, vzácne mamičky! Rád bych riekol proslov maličký, k nemuž prosím dovolenie a len krátke pomlčanie. — Včul však k vám sa družky obraciam, bych vám riekol, čo vám vraveť mám, že se neprestávam učiť, jak bych mohol panny uctiť. Preto ostýchave na vás hľadím, veniec od vás dostať mienim, zvláštne veniec staršej družky — pre hodvábne, drahé stužky. — Túži po ňom duša moja, tak že porád bez pokoja — konám všetky milé služby. — Vyplňte už moje túžby! Dajte mi svoj veneček, za najdrahší dareček! Nepohrdnite mládencom, ktorý chce byť tiež pod vencom! Pripíjam vám na zdravie, — nech Vás hudba oslávi!

Odpoveď prvej družice: Pane družbo zvláštne milý, mládenče môj ušľachtilý! Máte-li vy za vec snadnú — vzdať sa venca s mysľou chladnou? — Vy tu zrejme nám vravíte, jak si vencov sám vážite! Rmútilo by mládenca, by mal družku bez venca. Dúfam, že je milo vám, keď si venec vážit znám. Chuť na venec si nechajte a mne teraz pokoj dajte. Za to sa však nehnevám, ale vám aj zahrať dám. Hore hudci!

II. družba k II. družici: Vidím skromnú hrdličku, druhú pannu družičku; dlho sa už na mňa díva, po očku sa pousmieva. Tak sa na mňa zahľadela,

jako by mi vravieť chcela: O, poď sem, mládenčok môj, tebe chcem dať venec svoj; — Už tu stojím, panno ctená, krásnym vencom ozdobená, ktorý mám pre vaše čnosti, vo velikej úctivosti. Výborného prajem zdravia, dlhý život, moc pokoja! Tak mi venec dajte, a vy, hudci, hrajte!

Odpoveď druhej družičky: Milý družba! Rovno vám tu vyslovujem, že ja veru nežartujem, keď sa jedná o môj venec, keď mi ho chce vziať mládenec, lebo to je venec drahý, donesený až hen z Prahy, nedám ho ja na výmenu, lebo ten má väčšiu cenu, jako všetko na svete; darmo sa unujete. Z nás si venec nedá žiadna, keď aj kapsa bude prázdna. — Že však máte pekné mravy — jako mládenečok pravý, preto ja Vás uctiť znám, a vám tvrdý toliar dám. To je pravda, žiadna lož, že vám nedám v tanci kôš. Muzikantov zavolám, a na česť vám zahrať dám.

(**Poznámka.** Po týchto rečiach nasleduje tanec, ktorý začínajú novomanželia, potom vyvrtí mladoženích družičky, a nevestu vyvrtia družbovia. V prestávkach sa spieva, prednáša a hrajú sa spoločenské hry.)

Pri donesení stromčeka.

Donašame mladým stromíček zelený,
žeby stav manželský bol jim potešený:
žeby jim prekvital nielen rok dva roky,
žeby jim prekvital od dneská na veky!

Volanie duchovného otca.

Dôstojný Pane! Ráčte odpustiť, že sme sa osmelili do vášho cteného príbytku vstúpiť a Vám prosbu našu predložiť. Snúbenci a ich rodičia, Cirkve svätej verní ctitelia, by veľmi žialili, keby svojho milovaného duchovného otca na svadobnom veselí nemali. Preto v mene jejich úctive prosíme, by dôstojnosť Vaša nimi nepohrdla a po obradoch cirkevných nás všetkých svojou návštevou poctila. Tým sa česť svadobného domu pozdvihne. Chudobná svadba v Káni Galilejskej bola nám toho príkladom, ktorú Kristus Pán svojou prítomnosťou oslávil. (Ostatné povinnosti najdeš v oddiele Reči a obyčaje pri stole.)

Čepenie.

Starejší hovorí: Radujeme sa z toho, že mladú nevestu už v ženskej ozdobe pri tomto svadobnom veselí vidieť môžeme. Milostivý Pán Boh nech vás v tomto manželstve pri dobrom zdraví udržuje a dlhého života vám dopraje, vaše namáhanie a úsilovné práce svojím najvyšším požehnaním korunuje. (Družičky spievajú:)

1. Ztratila som partu, zelený veniec;
   našiel mi ju družba, švárny mládenec.

2. Hej družba, hej družba, pekne ťa prosím:
dajže mi tú partu, rada ju nosím.

3. Keby si ty partu rada nosila,
veru by si družbu krajšie prosila.

Alebo:

1. Tie bučanské zvony veľmi pekne zvonia,
už tebe, Anička, tvoju partu zronia.

2. Zronia ti ju, zronia, deviatimi zvonci,
abys nechodila s cudzími mládenci.

3. Abys nechodila, muža si ľúbila,
Janíčka švárneho, tebe oddaného.

Pri čepčení.

Vinš družbov pred čepčením.

Veľactená priatelka!

Veľmi sa z toho teším, že som pri sprievode ku posvätnému sobášu Tvojmu družbovstvom poctený bol. Medzi mnohými veselými povinosťami mám aj tú vážnu povinnosť, aby som Ťa slovom svojím sprevádzal v tomto okamžení, kde premena stavu Tvojho panenského na manželský aj zovnútorným znakom označiť sa má. Miesto zeleného, dobre zaslúženého venca, dostaneš korunu ženskú. Zanecháš družky svoje, zanecháš spolky a radovánky mládeže a utiah-

neš sa do domáceho úzkeho kruhu, neprestávajúc preto byť priateľom družkám svojim. Tvoja úloha sa niečo zmení. Od týchto čias budeš obveselovať hlavne a v prvom rade manžela svojho. Ja ti tedy pri tejto premene srdečne vinšujem, aby dobrá vôľa, dobrá nálada sprevádzala! Ťa pri novej tedy úlohe po celý, a to dlhý čas manželstva Tvojho; aby koruna, ktorú na hlávku svoju teraz dostávaš, nebola Ti nikdy ťažkou. Rozpomienka na šťastne prežitú mladosť, rozpomienka na dnešný slávnostný deň, na priateľov Tvojich tu shromaždených nech ťa blaží, nech Ti povždy bude milá! Žij s manželom svojím mnohé blahé léta!

Vinš starejšej pri čepčení.

Pri premene stavu panenského na manželský kladiem Ti na hlavu na miesto dobre zaslúženého zeleného venca túto významnú ozdobu ženskú, ktorá Ťa má ustavične upomínať na toho, komu patríš. Činím to s tým srdečným vinšom, aby s Tvojím príchodom zkvitla radosť domu tohoto, a aby si sa na mnoho rokov v opravdivej láske s manželom svojim tešiť mohla.

Svadobné piesne.

Pred sobášom.

1. Čo mi dáš, to mi dáš Pane večný!
   Len že mi nedávaj starú babu s deťmi,

2. Tá stará dudle, ako z piva bočka,
   A tá mladá skáče ako veveročka.

3. Dám starej osúcha, aby ho žuvala,
   Mladej na čižmičky, aby si skákala.

*

1. Daj mi Bože, daj mi, čo mi mieniš dati,
   Abych ti vedela pekne ďakovati.

2. Daj mi Bože daj mi, čo mi mieniš dati,
   Len ma nevydávaj na tie cudzie deti.

*

1. Vydaj sa len, vydaj! frajerôčka moja,
   Však sa veru dozvieš, jaká je to zvôľa.

2. Vydaj sa len, vydaj! frajerôčka moja,
   Čaká ťa za dvermi tá brezová hoľa.

1. Vydať sa je, vydať, ale odvydávať,
Nie je to, môj Bože, chleba požičiavať.

2. Chlieb sa vypožičia, chlebíčok sa vráti,
A moju slobodu žiadon nenavráti.

*

1. Mamička, mamička, peknú dcéru máte,
My vám ju vezmeme, čo ju aj schováte.

2. Čo by ste ju zamkli aj štyrma zámkami,
My ju dostaneme peknýma slovami.

*

1. Bože môj a pán môj, čo som urobila,
Chudobnej materi syna zaľúbila.

2. Vydám sa ja, vydám, vydám sa ja rada,
Veď je to pekná vec, keď je žena mladá.

*

1. Žeň sa šuhaj, žeň sa, keď ti ponúkajú,
A keď ti s dievčatom tisíce dávajú.

2. Tam si ty dostaneš statky a tisíce,
So mnou ty dostaneš, iba verné srdce.

3. Moje mať ti nedá, lebo sama nemá.
Veľá nás je detí, každému nám treba.

*

1. Dajte nám ju dajte, máte nám ju dati,
Poslala nás pre ňu tá Jankova mati.

2. My vám ju nedáme, mi ju radi máme,
Až keď jej zelenú sukničku zjednáme.

3. Už ste jej vy mohli sukničku zjednati,
A včuľ nám musíte dcérušku vydati.

*

4. My vám ju nedáme, až sa jej namáme,
Až keď jej zelený vienok zajednáme.

*

1. Tajila som tajila, už tajiť nebudem,
Chystaj mamka periny, vydávať sa budem.
Zato vaše vydanie ďakovať vám budem.

3. Ďakujem vám, mamička, ďakujem vám stará,
Čo ste vy mňa chovali, kým som bola malá.

*

1. Mamička, mamička, pekná vaša chvála,
Že sa vaša dievka poctivá vydáva.

2. Poctivá vydáva, berie ju mládenec,
Budú mať obidva z rozmarínu veniec.

*

1. Šuhajčok mladý,
Užívaj rady:
Daj že pokoj ženeniu,
Keď sa oženíš,
Farbičku zmeníš,
Nebudeš tak červený.

2. Musíš ráno vstávať,
Na ženu zarábať;
A na deti starosť mať.
Prídu ti dráby,
Vezmú ti háby, —
Nebudeš mať na čom spať.

*

1. Nežeňže sa, šuhajko, na doline,
Neberže si dievčatko v krinolíne,
Krinolína široká, do roboty nesúca,
I robota ty zahynie.

2. Ale že si ty vezmi z Lubeníka,
Čo si ona rukávy priam vysúka.
Kone, voly napojí a kravičky podojí,
S tou budeš žiť pri pokoji.

*

1. Keď som išiel cez Baňskú-Bystricu,
Stretol som tam jednu vandrovnicu.

2. Vandrovnica! odkial že idete?
Aké chýry od dola nesiete.

3. Keď som išiel cez dolnú Radvaňu,
Stretol som tam jednu čiernu vranu.

4. A tá vrana krásne zaspievala
Na milého Janka zavolala:

5. Hej, Janko! Janíčko! čo to robíš,
Veď si ty tak mladý a sa ženíš!

*

1. Teraz si ty dievča, teraz si ty rozváž,
Keď ťa už povedú družbovia na sobáš.

2. Teraz si ty dievča, teraz si ty rozváž,
V kútiku palica a na kline korbáč.

*

1. V tom bučianskom kostolíku,
V tom bučianskom kostole,
Našla som tam za oltárom
Dva strieborné prstene.

2. Jedon sa mi na prst hodil,
A druhý zas milému;
Keď nám bude sobáš státi,
Dáme jedom druhému.

*

1. Akože ja budem nebožiatko sama,
Moja kamarátka, včera rúčku dala.

2. Ona dala včera, a ja ju dám dneská.
Ktorá že z nás bude nevestička hezská.

3. Starý môj, starý môj! šedivú bradu máš,
Ako že pôjdeme od hanby na sobáš?

1. Milý sa mi žení, v sedmohradskej zemi,
A mňa ani nezval na svoje veselí.

2. Kedy ma bol pozval, aspoň za družičku,
Nemala by žiaľu ani polovičku.

3. To jeho veselie štyri týždne stálo,
A moje srdiečko žalostne plakalo.

4. Plačte oči, plačte, len že nezúfajte,
Čomu ste privykly, teraz odvykajte.

Po sobáši.

1. Už si ty Anička, už si teraz naša,
Už ťa my vedieme domov zo sobáša.

2. Od tvojho sobáša tvrdý toliar dali,
Už sme tvoje rúčky štólou poviazali.

3. Jaj, čo si plakala, keď ťa sobášili?
Var' si si myslela ľúbiť sa s inými?

4. A ja som sa bála tej tvojej materi,
Keď ona má jazyk zo samej oceli.

5. Neboj sa Anička, tej mojej matere
Veď si ona jazyk do roka zodere.

6. A keď ho zodere, dá ho oceľovať,
A mne nebožiatku bude ubližovať.

1. Veď si sa vydala, Bože! Hospodine,
Máš sa ti nachodiť s hrncom po dedine.

*

1. Zostávajte zdravé dobríkovie prahy,
Čo vás prekráčaly moje biele nohy.

2. Zostávajte zdravé dobríkovie kľučky,
Čo vás zatváraly moje biele ručky.

*

1. Ta ja pôjdem, ta ja, ta ja povandrujem,
Komu že ja pekne, komu zaďakujem.

2. Komu že by, komu pekne ďakovala,
Tej mojej materi, čo ma vychovala.

*

1. Ta ma Bože! ta ma, kde ja budem sama,
Aby mi svokruša, nerozkazovala.

2. Ej ani svokruša ani žiadna duša,
Žebych prekvitala, ako v poli ruža.

*

1. Ta ma Bože! ta ma do tej Moštenice,
Že sa ja tam najem chleba zo pšenice.

2. Chleba zo pšenice a halušiek z ovsa,
Veru ja nepôjdem za starého vdovca.

Pri prevážani rúcha.

Cestou sa spieva:

1. Ideme, ideme, chodníčka nevieme,
Dobrí ľudia vedia, azdaj nám povedia.

2. Neraduj sa šuhaj, vysokej posteli,
Lebo je to dievča chudobnej materi.

3. Chudobnej materi, chudobného otca,
Lebo je to dievča chudobné do konca.

4. Neraduj sa šuhaj postieločke, duchne,
Lebo tvoje hlávka na lavičku buchne.

5. Letíme, letíme, kde sa zastavíme,
U hornických v dome, v tej novej komore.

6. Ideme, ideme s tejto strany mýta,
Už nám otvárajú u hornických vráta.

7. Ideme, ideme s tejto strany vody,
Už nám prikrývajú u hornických stoly.

8. Ideme, ideme s tejto strany piesku,
Už nám zažíhajú u hornických sviečku.

9. U hornických svieťa, majú pekné dieťa,
U dolnických hrajú, veru ho ta dajú.

Pred domom:

1. Pusťte, že nás, pusťte, aspoň pred čeluste,
Ak nás nepustíte, zvalíme čeluste.

2. Dajte, že nám, dajte, za lyžicu medu,
Veď sme vám doviezli nevestičku mladú.

Spoločná pieseň na chválu ženícha a nevesty.

Spieva sa jako: Zadudaj gajdoško.

1. Naša nevesta je bohatá,
celé srdiečko má zo zlata,
v ústach má bielunké perličky
očká jej svieťa sťa hviezdičky.

2. Ženích nie je taký bohatý
nemá však na šatách záplaty,
nevídať mu ani holé kolená,
nevesta bude s ním blažená!

3. Naša nevesta je jak ruža,
preto už išla za muža:
z ružičky vykvitnú púpätká,
bude ich plná zahrádka.

4. Ženích náš je zase z ruže peň,
nímž sa množiť bude našský kmeň!
K tomu daj mu silu Pánbožko,
nech je z neho šťastný tatuško.

Spoločná pieseň pri stole.

Spieva sa jako: Roztrhaná chalupa.

1. Keď ste nás sem pozvali, tak nás už tu máte, od vás skôr nepôjdeme až nám dačo dáte.

2. Dovolil nám tatičko, riekla pani matka, že si môžeme smelo brať, šunku i kuriatka.

3. Vyzunkneme vínečko, neomdlieme smädom, a keď všetko pojieme, nezomreme hladom.

4. Po jedle a po pití dáme sa do tancu, starká pojme Martina, a starejší Francu.

5. Budú tančiť strašiaka, čardáš tiež aj polku, a pri tom si vyvrtí každý svoju holku.

Príležitostné vinše pre odrastlú mládež.

K novému roku rodičom:

Nový rok sa priblížil, ktorý ma k tomu núti, abych svojim milým rodičom srdce svoje otvoril, a im city svojej vyslovil. Požehnaj Vás milostivý Pán Boh, daj Vám zdravia a šťastia, jakožto odmenu za Vše trápenia a starosti. Prosím Boha, by ste toto šťastie a zdravie ešte dlho užívali a ešte mnoho blažených nových rokov dožili.

K meninám otcovi:

Milý Otče!

Deň menín Vašich zavítal a mi príležitosť poskytnul, Vám milý otče, dľa kresťanskej obyčaje v tento deň blahoželať. Boh milostivý nech žehná práce a povinnosti Vaše a každý krok, ktorý učiníte k dobrému. Nech vám dá zdravie a silu ku ďalším

prácam a povinnostiam, by ste nám ku radosti a ku chvále Božej ešte mnohé roky živý byť, s nami sa radovať a svoje meniny nezkaleno sláviť mohli.

Drahý Otče!

Každému život jeho je milý a príjemný. Preto i ten deň, v ktorom sme na svet prišli, býva nám pamätihodný a každoročne si ho s istým srdca rozveselením pripomíname Že ste Vy, milý otče mohli dnešný deň vo zdraví dožiť, v ňomž pamiatku svojho narodenia si pripomínate, z toho ja teraz cítim sladké obveselenie. A práve táto moja srdečná radosť ma ponúka k tomu, abych Vám nielen zdravia stáleho a života dlhého teraz zavinšoval, ale tiež i to, aby Vás Boh nebeský za mnohé roky svojím požehnaním korunoval, a aby Vám toho šťastia popriať ráčil, aby ste tomuto podobných dňov v svojom živote mnohokráť vo zdraví požívať mohli.

Matke:

Už jako malé dietky sme sa vždy tešily, keď sa deň menín Vašich, milá mamičko, blížil. S tou istou detinskou radosťou teším sa i dnes tomuto dňu, že môžem milej mojej mamičke prianie môjho srdca vysloviť: Boh nebeský nech Vám na prímluvu Vašej patrónky dá zdravie, šťastie a svoje sväté pože-

hnanie a v tomto nech Vás ešte mnohé roky udržuje a za dobrotu Vašu nech Vám dá dakedy slávu večnú.

Milá matička!

Velice sa z toho teším a radujem, že Vás včuľajšieho času, keď deň narodenia svojho si pripomínate, v dobrom zdraví pri živote spatrujem. Dosť ste sa na tomto svete s nami natrápily a o nás staraly, čo ma k tommu núka, že vám z uprimného srdca vinšujem, by ste včuľ za to ešte na tomto svete sa radovať a v požehnaní Božom ešte mnoho blahých dňov narodenia Vášho dožiť mohly, po doplnení však behu života tohoto, aby ste sa v nebesiach so svojimi milými shľadať a tam s nimi radovať mohli.

Dobrým priateľom:

Veľactení priatelia!

Príslovie hovorí: "Rodina Pán Boh a priateľ mešec," alebo "mnohokrát je lepší dobrý priateľ, jako rodina." Týmto príslovím posmelený a o Vašom priateľstve ku mne uistený, prinútený som Vám za Vaše priateľstvo ku mne, keď nie inšie, aspoň v tomto novom roku zo srdca blahoželať, by Vás Boh nebeský požehnal, šťastie a zdravie dal, aby ste i so mnou ešte mnoho nových rokov dožili a aby sme si navzájom ešte viackrát blahoželať mohli.

Veľactení priatelia!

Z mnohého ohľadu sa z toho teším, že vám na dnešný deň vašich narodenín blahoželať môžem. Milostivý Pán Boh nech Vám dá ten najväčší dar, čo od neho máme, to jest zdravie, nech požehnáva práce Vaše, aby, čo začnete, ste i šťastlive k prospechu Vášmu dokonali. Nech Vám z milosti svojej popraje, aby ste v tomto zdraví a požehnaní ešte mnoho pamätných dní dožiť a svätiť mohli, čo Vám zo srdca praje, Váš oddaný priateľ

N. N.

Krštenské reči.

Pri odovzdaní dieťatka matke po krste svätom.

Krstná matka.

Drahá priateľka!

Pekne hovoria naši ľudia po krste svätom: "Odniesli sme Ti pohanča, doniesli sme Ti kresťanča!" Týmto zbožným slovom odovzdávam Ti i ja poklad Tvoj. Vzdaj chvála Bohu, že sa novorodzeniatko Tvoje toho najväčšieho nebeského daru účastným stalo. Nech Ti ho Pán Boh živí a pomáha Ti ho vychovať v bázni božej a pravej kresťanskej viere. A pri tomto odovzdávam mu do plenočiek jeho tento maličký darček, vinšujúc, aby ho Pán Boh lepším darom obdaril.

Milovaní kmotrovia a ctení tu shromaždení!

Povolaní sme do tohoto príbytku, nielen aby sme pili a jedli, čo sa nám predkladá, ale aby sme

pri tom aj my všetci tu prítomní tej radosti účastní boli, ktorú majú naši páni kmotrovia z toho, že im teraz Pán Boh synáčka (dcérušku) požehnať ráčil. A ako všetky dietky naše sú nepreplatené dary Božie, tak aj toto nemluvňa, patrí medzi ne, z čoho sa nielen jeho vlastní rodičia, ale aj my jeho kmotrovia tešiť a radovať máme. "Nech je vtedy za tento dar meno Pána pochválené." A nech Boh, pôvodca života ľudského, ráči toto novorodeniatko pri živote a zdraví udržovať, aby ono rástlo a prospievalo vekom a múdrosťou a aby sa nielen Bohu, Stvoriteľovi svojmu, ale i nám ľuďom v živote svojom ľúbilo, a šťastia jak časného tak aj večného účastným sa stalo. Matku však a rodičku, ktorá skrze pôrod tohoto dieťaťa sily a zdravia pozbavená je, nech Boh nebeský opatruje a jej ztratené zdravie prinavráti, aby sa z tohoto plodu tešiť a Boha za láskavú ochranu a všetky dary oslavovať mohla.

Vinše krstného otca pri stole.

Veľactení rodičia novorodzeniatka;

Spasiteľ náš pripodobňujúc žalostný i radostný stav učedlníkov k výjavu zo všednieho života, hovorí dojímave takto: "Žena, keď rodí, zármutok má, lebo prišla jej hodina; ale keď porodí detiatko, už nepamätuje na súženie pre radosť, že sa narodil človek na svet. Dosvedčí mi matička novorodzeniatka

od krstu prineseného, že je tomu tak. Odpočíva a srdce jej kochá sa v stvoreníčku tom, ktoré jej pod srdcom rástlo, ktoré je so všetkým na ňu odkázané. Ale ešte vyššia vec je, že i toto dieťatko nosí na sebe obraz boží, že je ono dieťa lásky a milosti Boha Otca, Syna i Ducha svätého, ktorou ho objal pri krste svätom. Ja vám tedy ako krstný otec zo srdca vinšujem, aby dieťatko Vaše nielen telesne prekvitalo, ale aby ono tú milosť božiu pri krste svätom obdržanú nikdy neztratilo, ale vo viere a cnosťach kresťanských Vám ku velikej radosti zrástlo. Nech Vám ho Pán Boh živí!

Žalmista hovorí: "Aj, dedictvo od Hospodina sú dietky, a plod života je mzda." Rozumie to — pravda len o dietkach zdarných Preto Vám ja — milí páni kmotrovia — srdečne vinšujem, aby ste si i toto svoje novorodzeniatko s pomocou božou tak zdarne vychovať mohli, žeby ste ho za väčší poklad od Hospodina považovať mohli, ako všetky poklady sveta, aby tak všetko namáhanie Vaše rodičovské čím najskvelejším výsledkom korunované bolo.

Že je stav manželský smutný, keď je bez dietok, to nám prisvedčia temer všetci ti manželia, ktorí tohoto daru nie sú účastní. "Nik nebude meno moje nosiť; neviem na koho robím, na koho sa snažím;

nebude ma mať kto na starosť opatriť; nebude mi mať kto ani pohár vody podať; nebude mi mať kto ani oči zatlačiť.'' Toto a tomu podobné sú stesky a povzdechy bezdetných manželov. A preto nech oslavuje srdce Vaše Hospodina, že i teraz rozhojnil nádeju Vašu v novorodzeniatku Vašom, ako v ružovom puku spočívajúcu. Vinšujem Vám tedy zo srdca, aby sa nádejný tento púček ružový krásne rozvinul; aby dieťatko Vaše rástlo na tele i na duši zdarne, Bohu ku cti, sebe k blaženosti, ľudom k osožnosti a Vám i celej rodine ku velikej radosti.

Keď sa matky s malými deťmi ku Kristu Pánu tiskly, aby slová spásy počúvaly, tedy ich nezralí vtedy ešte učedlníci von vyháňali. Avšak Pán a Spasiteľ náš mal inakší pochop o malých deťoch hovoriac v tomto smysle: ''Nevyháňajte ich, poďte sem matičky, poďte sem moje detičky, vaše je kráľovstvo nebeské, vy ste moje tvory, nákazou ducha zlého ešte nenabraté, úprimné, pravde božskej najprístupnejše.'' A tak ich bral na ramená svoje, hladkal a požehnával. To bol veľký a významný, skutok. Považujte si to tedy páni kmotrovia za veliké vyznačenie, že Vám i teraz dáva do ochrany tvora, ktorého on tak udôstojnil a vyvýšil, ktorého on miluje. Nech Vám ho pomáha Pán Boh tak zdarne a šťastne vychovať, aby radosť Vaša z neho bola do-

konalá, a aby Vám Spasiteľ niekdy riecť mohol: Poklad, ktorý som Vám sveril, ste dobre a múdre opatrovali a strážili. Nech Vám ho Pán Boh živí.

Popri radosi, cítenej z Vášho novorodzeniatka, ukladá sa Vám aj úloha výchovy jeho. Tá býva viac menej ťažká. Nechcem radosť Vašu kaliť, keď Vám pripomeniem, aké ťažké je ustávanie, menovite matky okolo nemluvňaťa, koľké sú jej bezsenné noci; veď ona túto ťažkosť vďačne prenáša, keď jej je len jej miláček nie nebezpečne nemocný. Ťažší je už strach otca i matky nad onemocneným dieťaťom, ktorému strachu snáď žiaden rodič nevyhne. Ťažké býva často i nakladanie na dietky, kým ich rodičia do spôsobu privedú Ale najťažšia vec je dietky svoje tak vychovať, aby boly zabezpečené v tomto zľom svete pred nákazou a svodom jeho; najťažšia vec je dietky svoje ctnostne, zbožne, v bázni božej vychovať. A preto Vám ja, milí kmotrovia, nadovšetko prajem a vinšujem, aby ste dieťatko svoje popri zdarom jeho telesnom zraste v bázni božej vychovať a tak jemu poklady, ktoré ani mol ani hrdza nekazí, zanechať mohli, k čomu nech dopomáha vlastný Váš príkladný život a slovo Boha večného. Amen.

Ku striebornej svadbe.

25. ročnica.

Milí manželia, veľactení hostia!

Rozpomienka na zašlé časy dakedy človeka zarmúty dakedy rozveselí. My tu shromaždení nechceme dnes pripomínať zašlé biedy, trápenia a starosti, ale veselosť, radosť a potešenie, ktoré tu prítomní jubilanti za minulých 25 rokov zažili. Neklamem sa, že pred 25 rokmi, keď ste si pred oltárom vernú lásku sľubovali a ju prísahou potvrdili, príduc domov, ste sa iste so svojimi príbuznými nadmieru veselili. Za krátky čas, keď vám Pán Boh prvé dieťatko požehnal, mali ste radosť nevýslovnú, ale najviac ste sa potešili, keď ste prvé svoje dieťa pred oltárom stáť a do manželského stavu stupovať videli. Takéto radostné a potešenia hodné okamihy zaženú chmáry života vášho. Zabudli ste vtedy na

prešlé starosti a trápenia, od ktorých nech vás Pán Boh chráni. My vám zo srdca prajeme by vám Boh poprial dlhého, šťastného a bezstarostného života. Aby ste na novo omládli, a nielen zlatú, ale i diamantovú svadbu dožili a pri svadbách svojich vnukov a pravnukov sa tešili. Súc presvedčený, že všetci tu prítomní so mnou cítia a na to, čo som povedal, mi prisvedčia, keď všetci zo svojich miest povstanú, jubilantom pripijú a im z plného hrdla na slávu zavolajú. Sláva!

Ku zlatej svadbe.

50. ročnica.

Tretíkrát sa sobášite a ste pri tom veselí pol stoletie nerozlučne životom kráčali.

Či sa na vás šťastie smialo, či bôľ srdcia vaše žral, ruka v ruke vždy ste stáli, — jedným citom niesli žiaľ.

Dobré nebe poprialo vám rokov blahých dlhý rad, a vy hrdo môžete sa zpiatky na ne pozerať.

Život plný prác uzrete, radostí a útrapy — zdáliž niekdy túto cestu slza vaša neskropí?

Že ste vzácni a ctihodní, závidel vám každý už, žite ešte dlho, stále vospolok jak žena muž.

K tomu vinšu dvíham pohár, k tomu chcem ja

pripiť vám, nech aj v zlatom venci vašom, zasvieti raz drahokam.

Totiž by ste sa dožili, svadby diamantovej, a my žiadon nechýbali, veseliť sa zas na nej.

Alebo.

Pol stoletie preletelo ponad hlavy našich jubillantov, ktorý rozpamätajúc sa na deň prvého sobášu, ani nevedia, že je to tak dávny čas. Im to prichodí, jako by to vlani bolo bývalo. A hľa, to je to dobré, že keď Boh na človeka i ťažký úder dopustí, ktorý mu srdce ranil, vyleje zas naň taký balzam radosti, ktorý tú ranu zahojí. Vy ste to iste všetko prežili a dnes obnovujete vo zdraví po tretie svoj sobáš. Daj vám Boh milostivý dožiť ešte sobáš diamantový a za všetko čo ste na tomto svete pretrpeli, nech vás korunou slávy večnej odmení!

Príležitostné pozvánky.

Pozvanie na svadbu.

Drahý priateľu!

Deň k manželskému môjmu spojeniu s milou mne Mariou blíži sa každým okamžením a určený je na 7. februára t. r. V deň tento pred poludním o 10 hod. máme sa požehnaním kňazským pri oltári spojiť a sebe vážnosť, lásku a vernosť na celý život sľúbiť. Presvedčený súc, že obapolné šťastie na tom sa zakladá, podrobím sa radostne všetkým týmto krásnym povinnostiam. Buďte nám tiež Vy, najmilší priateľu nápomocný, prosiť o požehnanie nebies a dovoľte nám spolu, aby sme Vás o krásny a dôležitý deň tento čo hosťa a svedka šťastia nášho pozdraviť mohli. Ste zvolený drahý priateľu, aby ste nevestu moju k oltáru zaviedli; z toho poznáte, jak ste mi drahým a nad iných priateľov vzácnym. Dúfajúc, že moju a mojej Marie žiadosť vyplniť nezameškáte,

očakávame Vás v ustanovenú hodinu v dome mojich rodičov, kde po skončení obradov vynasnažíme sa, slušnou hostinou a tanečnou zábavou milým priateľom svojim pamiatku dňa tohoto čo najviac zpríjemniť. Majte sa dobre a potešte ma skoro prijímavou odpoveďou.

Váš verný
N. N.

Odpoveď na pozvanie toto.

Premilý priateľu!

Mnoho šťastia k Vašej svadbe, milý priateľu! Žiadná snáď iná zpráva, nebola by mňa viac, ale ani tak príjemne prekvapila. — Ano! verte mi, že sa z Vášho kroku teším tak, jak by mňa samého potkalo bolo šťastie to. Preto s najväčšou ochotnosťou prijímam pozvanie Vaše a pokladám sa za šťastného, mohúc byť doprevoditeľom drahej nevesty Vašej k oltáru Najvyššieho.

Tešiac sa na dávno žiadané shľadanie naše.

Váš uprimný
N. N.

Odpoveď záporná k pozvaniu na svadbu.

Moji milí priatelia!

Prijmite srdečné moje blahoželanie k blízkemu sňatku Vašej dcérky Pavlinky a moje vrelé vďaky za

česť, ktorú ste mi Svojím pozvaním preukázali. Nemôžem, bohužiaľ, Vaše priateľské pozvanie použiť, poneváč môj syn v New Yorku ťažko sa roznemohol a mňa očakáva. Musím sa teda zajtra na cestu vydať. Poľutujte ma, že pre tak truchlivú príčinu pri Vašej svadbe prítomný byť nemôžem.

Váš úprimný priateľ N. N.

Pozvanie za kmotra.

Drahý priateľu!

Láskavá prozreteľnosť dala mi dožiť radosti, že moja milovaná manželka povila mi zdravého syna. Z príčiny tej usniesli sme sa na tom, aby sme ho dľa povinnosti rodičov zajtra pokrstiť dali. Súc úplne presvedčení o Vašom priatelstve, vznášame k Vám prosbu, aby ste naše pozvanie za kmotrov prijali a zajtra i s drahou paňou svojou k obradom sa dostavili a na malom priateľskom pohostení zúčastniť sa ráčili. Budeme to považovať za zvláštnu pozornosť, za ktorú čo najochotnejšie sa Vám odmeniť vynasnažíme.

Váš uprimný kmotor
N. N.

Odpoveď.

Drahocenný priateľu!

Prijmite moje blahoželania k narodzeniu Vášho prvorodzeniatka. Nech žije a raste ku sláve bo-

žej, Vám k radosti a svetu k požehnaniu. Česť, ktorú mi preukazujete tým, že mi láskave ponúkate miesto kmotrovské, prijímam s radosťou. Znám dobre celý obor povinností, ktoré mi tým nastávajú, i nezameškám ich čo najsvedomitejšie plniť. Sdelte pozdrav i úctu Vašej panej.

Vám oddaný
N. N.

Pozvanie k pohrebu otcovmu.

Najhlbším zármutkom naplnila mňa a nás všetkých ztrata mileného môjho otca. Na štvrtok o 2. popoludňajšej hodine určený je prôvod pohrebný. Vašu úctu a lásku k zosnulému a Vaše účastenstvo v našej pretrpkej boľasti preukážete láskave tým, keď spolu s niekoľko inými priateľmi a príbuznými mrtvolu môjho otca ku hrobu doprevadíte a zmiernite tak pritomnosťou Vašou ťažkú ztratu, ktorou nás navštívil Boh. N. N.

Odpoveď.

Moje vrelé a úplné účastenstvo vo Vašom odôvodnenom zármutku znáte doista. Preto ponechajme všetko ďalšie ubezpečovanie lebo ztrata týka sa nás oboch priveľmi, hlboký boľ je nemý.

Ovšem zasluhuje časne zosnulý vrelej účasti, i to, aby mu to jeho spoluobčania na javo dali. S

ochoťou a opravdivým pohnutím prijímam Vaše pozvanie. Hlboký môj zármutok bude i Vám dôkazom jak veľmi ľutujem jeho ztratu. N. N.

Pozvanie na svatbu syna.

Veľactený Pane!

Jakožto starý priateľ môj a mojej rodiny brali ste vždy účast na rodinných našich udalosťach. V tej sladkej nádeji, že i tento raz toto uctivé pozvanie neodmietnete a nás svojou návštevou poctíte, sdeľujem Vám, že môj syn Štefan slávi dňa 9. mája odpoludnia o 3. hod. svoj sňatok so slečnou Amáliou Benko. Tak Vás niže podpísaný ku tejto slávnosti uctive povolávam a značím sa s hlbokou úctou

Váš priateľ N. N.

Prajná odpoveď.

Veľactený Pane!

Ponáhľam sa Vášnosti moje úprimné vďaky za pozvanie ku svatbe Vášho syna vysloviť a uisťujem Vás, že s radosťou chcem i tomu pozvaniu zadosť učiniť. Váš p. syn, jako i jeho budúca sú mi tak dobre známi, že môžte byť presvedčený, že ma tento sväzok celkom uspokojil.

Moje blahoželania mladému páru chcem výhradne osobne vysloviť. Prosím tento výraz ráčte so všetkou úctou prijať, pri čom i Vám svoje blahoželanie vyslovujem a zostávam Váš priateľ N. N.

Matka povoláva svoju príbuznú ku dcérinej svatbe.

Milá Sesterničko!

Keď aj vzdialenosť náš čulý styk prelomila, tak preto naše rodinné city nie sú naštrbené. Presvedčená súc, že si vždy na mojich radostných udalosťach srdečný podiel brala, povolávam ťa na radostnú udalosť, nastávajúci sňatok mojej dcéry Františky. Jej oddanec je najobľúbenejším kupcom na zdejšom trhu, je vzdelaný a cnostný muž, tak že keď medzi nimi obapolná prítulnosť panovať bude, môžem to za moje a mojej dcéry šťastie považovať.

Veľmi by mňa to tešilo, keď by ti bolo možno pri tejto radostnej slávnosti nás navštíviť a na nej jako rodina podieľ brať, lebo na to veľkú váhu kladiem, aby pri tejto slávnosti všetci údovia rodiny zazastúpení boli. Uisťujem ťa, že ku tvojmu prijatiu a hojnému pohosteniu v mojom dome všetko pripravené bude.

Úfam, že ťa čím skôr objať a po dlhšom čase zas uzreť budem môcť a zostávam túžobne ťa očakávajúca sesternica N. N.

Neprijateľná odpoveď.

Milá Sesternica!

Tvoje pozvanie naplnilo ma radosťou, ale spolu i ľútosťou. Moja nemoc sa na toľko zhoršila, že mi

lekár prísne zakázal jakékoľvek cestovanie. Tomuto cítiac sa byť ozaj slabou, podrobiť sa musím. Srdečne ľutujem, že pri sňatku mojej milovanej Francky prítomná byť nemôžem, ale za to nech prijme tu pripojený dar, jako príspevok ku jej novému hospodárstvu a jako upomienku na jej milovanú tetu.

Tebe, milovaná sesternico, prajem zo srdca toho šťastia, ktorí ti Boh dal dožiť; tak tiež v mojom mene vyslov novomanželskému páru moje srdečné blahoželanie, aby im nebesá poskytly neskalené spolužitie a hojné šťastie.

Všetkých Vás pozdravujúc, zostávam Vaša verná N. N.

Volanie priateľa na svatbu a za družbu.

Milý Priateľu!

Ty, jako môj bývalý spolužiak, súdruh mladosti a všeliakých mladistvých kotrmelcov, iste moje srdečné pozvanie vďačne prijmeš a pri mojom rozhodnom kroku, ktorý mojej zlatej slobode konec učiní, prítomný budeš. Nemysli si, že sa manželských pút bojím; moja nevesta je tak pekná a milá deva, že sa za šťastlivého pokladám, byť jej manželom. Ba naopak, tento môj krok bude pre teba tak vábny, že príklad môj nezadlho nasledovať budeš.

S istotou rátam na tvoju prítomnosť, že nielen

jako hosť, ale i jako prvý družba moju svatbu svojou úprimnou osobnosťou okrášliš.

Zostávam tvoj, tebe oddaný priateľ N. N.

Priaznivá odpoveď.

Milý Priateľu!

Tvojím nenadálym pozvaním prekvapený, s radosťou pero do ruky berem, že sa už predsa raz jedon z našej kompánie ovrabčí. Jako by som mohol tebe dačo po vôli neurobiť? Ba, naopak, teší ma to a pyšný som na to, že si mňa tou hodnosťou prvého družbu poctil. S celou istotou rátaj na moju prítomnosť, len povolajte pekné družičky, aby som si z nich vybrať a tvoj príklad nasledovať mohol.

Blahoželanie ku Vášmu sňatku Vám osobne ústne vyslovím. Zatiaľ zdravstvuj. Som tvoj

N. N.

Nevesta volá svoju priateľku za družicu.

Milá Karolinka!

Počuduješ sa môjmu nenadálemu listu. Odpusti, že som ti už dávno nepísala, čoho príčinou bola moja súrna práca Oznamujem ti, že som oddaná a v nedeľu bude prvá ohláška, tak že o 14 dní bude sobáš. Teda si môžeš mysleť, čo mám za prácu, aby som bola na čas s výbavou hotová.

Pre tú príčinu ťa prosím, aby si mňa jako tvoju

priateľku jako prvá družička k sobášu odprevadila a pri oltári dľa obyčaje venčok na hlavu mi položila. Úfam, že moju prosbu neodvrhneš, veď možno, že daktorý z prítomných mládencov zaľúbeným okom na teba pozre a ty mňa o nedlho za širokú povoláš, čo ti istotne neodoprem a zo srdca ti doprajem, by si čím skôr pod čepec došla.

Moju prosbu opakujúc, priaznivú odpoveď od teba očakávajúc, zostávam tvoja Zuzka.

Odpoveď.

Milá Zuzko!

Ver mi, že to bol skutočne neočakávaný a pre mňa prekvapujúci list. Verím ti, že máš mnoho práce a že si veľmi rozčulená, keď si mi ani nenapísala, kto je ten tvoj budúci, jak sa volá a či je driečny a poriadny? Ostatne však by som sa aj potom dozvedela, čo je zaň, ale poznáš ženskú zvedavosť, preto mi chytro na krátko sdeľ, čo je to, kto je to?

Že by som tvoju žiadosť odvrhla, o tom ani reči, veď sme spolu riastly, spolu sa hrávaly a spolu do školy chodily. Tak preto istotne chcem tvojej žiadosti za dosť učiniť a na deň tvojho sňatku máš ma tam celú.

Teba a tvojho budúceho, jako jeho neznáma srdečne pozdravujúc, som tvoja tebe oddaná

Karolína.

L'úbostné listy.

Ľúbostný list vzdelaného mladíka, ktorý sa chce so sebe rovnou devou soznámiť.

Veľactená Slečno!

Vážnosť, ktorú oproti Vašej osobe cítim, má moju odhodlanosť ospravedlniť; že Vašnosť týmto listom obťažujem. Už viackrát ma od odhodlanosti tohoto pokusu moja ostýchavosť odstrašila, ale nádej moju odvaha posilnila a s bojazlivou bedlivosťou prenášam svoju túžbu na Vaše dobré srdce. Áno, ja úfam, že mi nezazlíte, lebo taká príjemná a roztomilá deva, neni takej nevôle schopná a iste toto odvážlivé podujatie mi láskave odpustí. Ja som Váš bezvadný spôsob života sledoval, Vaše kroky stopoval a Vaše všeliaké položenia posudzoval a tým som sa mohutnejšie o Vašich výborných vlastnosťach presvedčil. — Moje srdce túži za obcovaním so šľachetnou devou. Môžem sa Vám sblížiť? O, jak o mnoho krásnejšie a vznešenejšie je

kráčanie po dráhe života ruka v ruke podľa tak krásneho a spanilého stvorenia. Neopisateľne šťastným sa budem cítiť, keď budem smeť nárokovať na Vaše priateľstvo. A keď Vaše pomery, ktoré dôkladne nepoznám, dovolia, tak mi aspoň doprajte tej útechy, abych Vám čo najskôr moju hlbokú poklonu mohol učiniť — aby som z Vašich milých úst Váš rozsudok počuť mohol.

Neunavne vynasnažovať sa budem Vašu dôveru ku mne si vyzískať. Uctenie si Vašich cností ukáže moju oddanosť k Vám.

Značím sa s hlbokou úctou Vám oddaný N. N.

Prajná odpoveď.

Veľactený Pane!

Moji drahí rodičia dovolili mi Vám to sdeliť, že nás to bude tešiť, Vás v našom rodinnom kruhu môcť privítať.

Po denných starosťach a námahe, nájdu sa i slobodné chvíle, v ktorých zábava s rovnosmýšľajúcimi ľuďmi je milá a príjemná. Ja sa už teším na ten pôžitok vo Vašej spoločnosti i s mojimi rodičmi môcť baviť sa. Budem sa usilovať Vašu prívetivú blahosklonnosť si vyzískať.

Opakujúc, že Vaše návšteva nám bude vítaná, zostávam

Vám oddaná N. N.

Neprajná odpoveď.

Veľactený Pane!

To by bolo nesprávne jednanie odo mňa, kebych tajila, že mi priateľské obcovanie s Vami radosť spôsobilo a že bych Vaše znamenité vlastnosti, tak, jako to zasluhujú, nebola si vážila. A tak podobne by ešte nesprávnejšie bolo, keď by som Vám zamlčala voľbu môjho srdca, ktorá mi nemožným činí Vaše prosby ohľadom nášho sblíženia sa splniť.

Predpokladajúc, že moje zdráhanie za nesprávne nebudete považovať, odpustite, že sa to nedá zmeniť. Úfam, že i naďalej vo Vašej priazni zostanem.

Značím sa s hlbokou úctou N. N.

Ľúbostný list pre ten istý stav.

Veľactená Slečinko!

Viackráť som si predsavzal, Vašnosti tajnosť svojho srdca vyjaviť, ale jakási ostýchavosť mi to bránila, ktorú som nevládal premôcť, lebo vo Vašej prítomnosti mi slová v ústach uviazly a jazyk vypovedal službu, tak že som nebol vstave city svojho srdca ústne vám sdeliť. Chcejúc tento trápny stav zastaviť, ustálil som sa to, čo ústa nemohly vysloviť, na papier položiť. Jako ste ma posiaľ s Vaším mne popriatym priateľstvom šťastlivým činily a obcovanie s Vami budí vo mne nevyslovnú túžbu — nie jako posiaľ iba priateľkou, ale na svete tým najsladším

menom, mojou milou Vás nazvať. Môžte byť presvedčená, že, aby som sa stal tohoto šťastia hodným, všetku svoju silu vynaložím na to, aby som Vám budúce dni Vášho života osladil.

Neodvrhujte moju uprimnú prosbu, Vášho srdiečka sa smocniť a svojím ho menovať!

Iste ráčite mnohých poznať, ktorí Vám pohodlný život, bohatstvo a slávu sľubujú; ale žiadon sa nemôže takým srdcom honosiť, ktoré by tak pre Vás horelo a takou uprimnou láskou preniknuté bolo, jako srdce

Vášho verného zbožňovateľa
N. N.

Odpoveď.

Veľactený Priateľu!

Nemôžem Vám vysloviť, jako ma Váš list prekvapil, ba prestrašil. Dlho nevedela som sa rozhodnúť, zdáliž mám Vám naň odpovedať. Nie že by som snáď o Vašom poctivom smýšľaní pochybovala, ale pýtam sa Vás, či ste dôkladne spytovali Vaše svedomie, zdáliš je to vskutku opravdivá láska, ktorú spomínate? Koľko ráz oblečené je priateľstvo v šat lásky, kdežto to neni opravdová láska a obávam sa, že i Vás to klame. Nepripisujte mi to jako nedostatok vážnosti oproti Vám, keď Vás prosím: skúmajte ešte dôkladnejši sám seba, zdáliž je to ozaj sku-

točná a opravdivá láska, ktorú mi vyslovujete a keď o 14 dní od Vášho srdca dostanete prajnú odpoveď, sdeľte mi ju a ja nezameškám Vám svoju mienku povedať. Zatiaľ zostávam

Vaša oddaná priateľka
N. N.

Všeobecné vyznanie lásky.

Drahocenná N. N.

Čo ste už dávno z mojich očú čítať mohly, čo Vám i moje celé držanie malo ukázať a čo Vám moje nesmelé ústa neboly v stave vysloviť, to nech Vám tento list odhalí. Jestli je krása s ukrutnosťou spojená, tak mi nemôžete zazlieť, keď Vám vrelé túžby svojho srdca písomne sdeľujem. — Od toho okamihu, jako som to šťastie mal Vás prvý raz vidieť a s Vami hovoriť, zažaly ste v mojom srdci nevyhášajúci plameň, ktorý hrozí celú moju bytnosť ztráviť. Uznajte mi, že moja najvrelejšia túžba je, Vás — a len Vás milovať a od Vás milovaným byť. Prosím Vás, nenechajte ma trýzniť sa v trápnej neistote a vytrhnite ma z tohoto trápneho stavu. Dostačí iba pár slov z Vašich milých úst alebo pár riadkov, ktoré jako balsam rany môjho srdca zhoja. Opakujem, ráčte ma aspoň jedným jediným slovíčkom pošťastiť, že i Vaše srdiečko naplnené je teplotou lásky ku mne. Plný sladkej nádeje hľadím krásnemu oka-

mžiku v ústrety, keď na tieto moje riadky priaznivú odpoveď dostanem.

S najhlbšou úctou značím sa

Váš ponížený sluha N. N.

Prajná odpoveď.

Veľactený Pane!

Sladkú domnienku, ktorú som už od istého času z Vašeho priateľského držania čerpať mohla, potvrdil tento Váš list. Váš priateľský a úctiplný pohyb mi ustavičnú radosť pôsobil. S potešením chopila som sa tej príležitosti Vám úprimne vyznať moju lásku k Vám. Výborné Vaše vlastnosti, ktoré ma vždy zaujímaly, otvorily mi ten najkrajší výhľad do budúcnosti! Pyšná som na lásku muža, ktorý pre svoje zriedkavé vlastnosti je vysoko vážený. Opravdová vážnosť a čistá, svätá láska ma ku Vašnosti viaže. Kiež by mi voždy bolo popriato Vám dokázať, jak uprimne Vás milujem.

Vaša Vám oddaná

N. N.

Ľúbostný list remeselníka.

Milovaná a mnohovážená Deva!

Ačpráve som ja iba jednoduchý remeselník, ktorý sa krásnym rečiam a študovaným výrazom nerozumie, tak mi iste nezazlíte, keď Vás touto ce-

stou o Vaše priateľstvo, ba o Vašu lásku ku mne prosím. Už som mal viacej príležitostí Vás vidieť a Vaše vlastnosti obdivovať, pri čom som si zaumienil Vám oznámiť, že si prajem, by ste mi bola vernou družkou môjho života. Moje remeslo so dňa na deň prekvitá, tak že môžem byť z neho statočne živý. Aby som sa i šťastlivým mohol cítiť, iné mi nechýba, jako taká deva, jako ste Vy a jestli mi chcete Vaše srdce darovať, tak Vám dokážem, že som vstave Vás šťastlivou učiniť po celý Váš život.

Hľaďte mi to čím skôr umožniť, aby som Vás svojou pomenovať mohol

som Váš priateľ
N. N.

Priaznivá odpoveď.

Ctený Pane!

So všetkých strán boli ste mi odporúčaný, jako poriadny a statočný muž, ktorý je vstave dievča šťastlivým učiniť, a preto neodmietam Váš mne učinený návrh; som s ním úplne spokojná a očakávajúc od Vás zas, by ste ma čo skôr pár riadkami potešili.

Zostávam Vaša Vás milujúca
N. N.

Iný ľúbostný list remeselníka.

Milovaná N. N.

Najväčšie šťastie, ktoré muž a výlučne remeselník obsiahnuť môže istotne je poriadna a usilovná manželka. Len že teraz zriedka ju remeselník najde, a preto musí pri voľbe budúcej svojej spoločnice obozretným byť, zdáliž to dievča, ktoré si obzrel, vskutku tie vlastnosti má, ktoré dobrá gazdina potrebuje. Po ten čas, čo som s Vami známy, som sa presvedčil, že Vy tie vlastnosti dobrej gazdiny ste si skutočne osvojily a nimi vládnete. Preto bez rozpakov ponúkam Vám moje srdce a svoju ruku. Pri zkúmaní môjho návrhu ráčte, prosím, mysleť na to, že pri našej známosti si naše povahy vzájomne poznáme, že sa spolu srovnávajú. Jestli mi prajnú odpoveď odpíšete, tým otvoríte cestu ku šťastlivému manželstvu.

Zostávam Vám Váš oddaný N. N.

Neprajná odpoveď.

Ctený Pane!

Prijmite srdečné vďaky odo mňa za Vašu dobrú mienku, ktorú žiaľ Bohu už prijať nemôžem, lebo už dávno som inému mladému človeku svoje srdce a svoju ruku zadala. Iste sám uznáte, že mi neni možno Váš návrh, ktorý už neskoro prišiel, prijať. Za to si Vás i na ďalej chcem ctiť a vážiť jako dosiaľ. S úctou zostávam N. N.

Roztomilá Anička!

Už vyše roka mám prístup do Vášho rodičovského domu; mal som dosť príležitostí Vaše šľachetné srdce poznať, ale nevdojak som moje srdce ztratil. Vy ste bola jeho zlodejkou a ja si teprv včuľ trúfam Vám povedať: nechajte si ho, ale — dajte mi jako proti dar Vaše roztomilé srdiečko, od ktorého závisí šťastie môjho ďalšieho života. Odpustíte, že som tak smelý, ale to neni ináč, lebo otvorene rečeno: ja Vás nevyslovne ľúbim.

Dovoľte mi Vašich milých rodičov o Vašu ruku požiadať.

Ja Vám okrem môjho verného srdca a skromného zaopatrenia iné dať nemôžem. Majúc poctivý úmysel, jestli mi bude možná, na ružiach Vám postlať chcem.

S nádeje plným a predsa bojazlivým citom očakávam rozhodnutie nad svojím životným šťastím.

Váš Vás zbožňujúci
N. N.

Prajná odpoveď.

Milý Pane!

S väčšou rýchlosťou a radosťou ešte nikdy som sa tak pera nechytila, jako teraz, aby som na Váš ctený a šťastie donášajúci list odpovedať mohla. Nielen že moji milí rodičia s Vami súhlasia — oni

sa Vášmu návrhu veľmi potešili a prajú nám zo srdca božie požehnanie.

Súčasne vyslovujem i ja to snáď Vám milé slovíčko "áno", len to pripomínam, že som ho zo srdca s potešením vyslovila a budem sa vynasnažovať Vás šťastným učiniť. Túžobne očakávajúc Vám to i ústne sdeliť, som

Vaša Vám oddaná
Anička.

Drahocenná Agneško!

Šťastlivý osud doprial nám času, aby sme sa jedon druhého poznať mohli. Otvorene a neskryté smýšľanie nám to obľahčilo. Keď som Vás takými výbornými vlastnosťami obdarenú poznal, tak sa v mojom srdci zažal plameň lásky, ktorý sa nikdy uhasiť nedá. Môj závod sa tak zveľadil, že môžem mojej budúcej manželke bezstarostný život zauistiť a tak teraz si Vás jako svoju družku života volím. Jestli myslíte, že som ja ten muž, ktorý je Vašej lásky hoden a Vy mňa skutočne milovať chcete, tak ma o tom ráčte čo len jedným slovom upovedomiť, a ja sa budem usilovať pre mňa i pre Vás celý svet v raj premeniť.

Prajnú odpoveď očakávajúc, značím sa

s hlbokou úctou
N. N.

Prajná odpoveď.

Drahý Priateľu!

Vaša úprimnosť a otvorenosť dožičila Vám veľkej cnosti u mojich rodičov, ktorým som moju tajnosť vyjavila a oni mi svoje rozhodnutie oznámili. Presvedčená súc o Vašej úprimnej povahe, s radosťou podávam Vám svoju ruku. "Keď Boh s nami, kto proti nám?" A tak budúcnosť naše nádeje splní.

Moji rodičia i ja čakáme s radosťou od Vás hodne dlhý a milý list. Uisťujúc Vás o svojej láske k Vám, zostávam Vaša oddaná Agneška

---

Neprajná odpoveď.

Ctený Pane!

Vaším milým návrhom cítim sa byť uctenou, ale sú tu okolnosti, ktoré mi nedovoľujú Vám tú odpoveď dať, ktorú očakávate a ktorú i moje srdce by Vám rado bolo poskytlo. Moje srdce mi to nedopustí, abych muža, ktorého som si posaľ vážila, klamala a ho nešťastným učinila, keď sa nazdáva a šťastným cíti, že sme už jako svoji. Dovoľte mi, aby som tie okolnosti zamlčala a buďte uistený, že len po dobrom rozmyslení som sa k tomuto kroku odhodlala, mužovi, ktorého si vysoko vážim, takúto odpoveď dať. Prosím, ráčte mi byť i naďalej priateľom, jako i ja zostávam

Vaša priateľka Agneška

Drahá a milovaná Priateľko!

Názov tento, ktorý som tu upotrebil, je pravý, lebo už dlhšia naša známosť to dokázala, to boly tie najšťastnejšie hodiny môjho života. Len moja ostýchavosť nedovolila mi vyznať, že by som si Vás jako svoju priateľku večne podľa seba mať prial. Týmto Vám svoju túžbu vyslovujem, že Vás nielen zbožňujem, ale vrúcne milujem! O, kiež bych mohol úfať, že Vy mňa tiež milujete a mne svoju ruku podáte, keď ja Vám svoju podám! Z Vašich milých úst vyrieknuté slovo "áno", ma večne šťastlivým učiní.

Ráčte toto prijať jako opravdové city srdca od Vášho Vám

verne oddaného
Štefana Porubského

Ctený Pane Porubský!

Jestli slová vo Vašom liste obsažené sú pravdivé, že skutočne tak cítite, jako píšete, nemienim odoprieť Vašu žiadosť; ale povinná som bola Váš list mojim drahým rodičom najprv predostrieť. Po prečítaní tohože listu dovolili mi, Vašnosti odpovedať. S potešením očakávam Vašu návštevu. Zatiaľ príjmite hlbokú úctu od Vašej

N. N.

Výpoveď milému.

Ctený Pane!

Priznávam sa, že nemôžem pochopiť, prečo Vy ustavične náš dom navštevujete, napriek tomu, že som vždy oproti Vám bola ľahostajnou. Vaše jednanie je urážlivá dotržlivosť, ktorou iste úctu oproti sebe nepozdvihnete, ba ju podkopávate a mňa tým do trápnych rozpakov uvaľujete. Preto Vás prosím, jestli len iskierku citu u seba máte, ráčte Vaše návštevy u nás zastaviť a mňa svojim holdovaním ušanovať

N. N.

Milená Terezko!

Čo som ti už viackrát, ba sto ráz chcel povedať, ale pre vnútorný nával citov som nevládal, sdeľujem ti to listovne. Od tých čias, čo som ťa prvý raz videl, som nespokojný. Ja som len vtedy šťastlivý, keď teba vidím, alebo na teba myslím. Tvoj milý obraz mám vo dne i v noci pred sebou a taká túha po tebe sa ma zmocňuje, že koľko ráz myslím, že mi srdce pukne. Ja ťa ľúbim so zápalom celého srdca a ty ma šťastlivého učiníš, keď moja láska v tvojom srdiečku miestočko najde a v ňom ku mne lásku zažne.

Nezavrhuj čistú lásku, ktorá iba na teba myslí a ktorá sa na tvojej dobrosrdečnosti a vľúdnosti zažala. Ty si plná lásky a iste nezavrhneš prosbu mo-

ju, aby som ťa dnes-zajtra, keď ti aj tvoji rodičia dovolia, ku oltáru viesť mohol.

Daj mi, prosím ťa, prajnú odpoveď, abych v trapnej neistote nezahynul.

Zostávam teba vrele milujúci
Štefan N.

Prajná odpoveď.

Milý Štefko!

Tvoje otvorené vyznanie budí vo mne čosi zvláštneho, čomu odolať neviem a čo ma k tebe ťahá. Musím tak otvorene vyznať, jako ty, že je to neuhasiteľná láska k tebe, ktorú už dávno cítim. Prednosti, ktoré som oproti iným mladým ľuďom u teba našla, už dávno sblížili moje srdce ku tvojmu a tak s radosťou podávam ti svoju ruku ku večnému nášmu sväzku. Boh žehnaj teba i teba milujúcu

Terezku.

Ľúbostný list rolníckeho šuhaja.

Milá Mariška!

Keď tento list dostaneš, iste sa počuduješ, kto ti ho posiela. A keď ti najprv zrak padne na podpis, opýtaš sa sama seba: "čo ten so mnou chce?" Nechcem ťa dlho nechať v neistote a poviem ti zkrátka pravdu, čo chcem.

Jako ti je známo, že som poslednú nedeľu bol

vo vašej obci u mojich priateľov na hodoch odpoludnia pri muzike. Postavil som sa medzi mládencov, oproti nám stály dievčatá, čakajúce na svojich tanečníkov. Ja, nemajúc zauistenú tanečnicu, hľadel som na ten krdel dievčat. Podobalo sa to jako makové pole v plnom kvete, tak že človek nevedel, ktorý kvietok si má vybrať. Naraz zbadal som v zadu osamotnelú pivonku, po ktorej som siahnul a do večera ju nepopustil.

Ty si bola moja vyvolená pivonka, od ktorej som sa s boľavým srdcom lúčil a ktorú mám ustavične pred očima. Tej noci sa mi o tebe pekný sen sníval a ten ma donútil, aby som ti písal.

Moje sladká Mariška, ver mi, tak jak Pána Boha veríš že som si ťa tak oblúbil, že to ani vypovedať nemôžem. Ja tuším bez teba nebudem môcť byť živý.

Preto ťa prosím, odpíš mi asi dve slová, zdáliž môžem k vám pod okienko chodiť, kde by sme si ústne o našej budúcnosti porozprávať mohli. Tvoj list očakávajúc a teba pozdravujúc, zostávam tvoj budúci Pavel Škoda.

Prajná odpoveď.

Milý Palko!

Tvoj list som dostala a ozaj som sa naľakala, čo to za písmo, kto mi môže písať? Teraz ti odpove-

dám. Poneváč je to prvý môj list, ktorý mládencovi píšem, od rozčulenosti sa mi ruka trasie, teda odpusti, jestli moje písmo nebude také, jako dajakého pisára. Ale každé slovo v ňom bude uprimné.

Odpisujem ti, že nemám nič proti tomu, keď si k nám pod okienko zajdeš, preto, lebo ja som si ťa tuším tiež obľúbila. Veď ťa mám porád pred očima a porád na teba myslím. Keď mamička dovolia, budeš môcť k nám i na vohľady chodiť a s mojimi rodičmi sa poradiť. Presvedčená som, že ani oni proti tomu nič nebudú mať, keď taký driečny a poriadny šuhaj k nám na vohľady dojde. Tým ťa srdečne pozdravuje

tvoje dobre známa
Mariška.

Požiadanie roľníka o ruku svojej milej.

Moja najmilejšia N.

Odpusti, že som už dlhší čas nebol u vás. Príčinou toho sú súrne jarné práce, ktoré sa odkladať nedajú a ktoré mi zahatily cestu k vám, čo mňa veľmi mrzí, lebo bych ti mal dačo pilného povedať, čo sa tiež odkladať nedá a preto ti to listovne sdeľujem.

Naša známosť netrvá ešte dlho a predsa mi prichodí jako večnosť, lebo nevyslovná láska k tebe ma ustavične morí a popudzuje, teba večne svojou nazvať. Porád na teba myslím, tak že ani prácu ko-

nať nemôžem. Aby som pokojne pracovať mohol, odhodlal som sa k tomuto kroku.

Jako ti je známo, že mám v dome iba starú matku a k tomu rozsiahle hospodárstvo, k čomu je treba dobrá a šikovná gazdina. Moja matka už to neni v stave konať a na cudzích ľudí v terajšom svete spoľahnúť sa nemožno.

Otvorene ti vravím: že si ťa chcem vziať za svoju milú manželku, lebo moja vrelá láska k tebe ma k tomu viaže. Ačpráve je u nás dosť dievčat, ktoré by mi vďačne ruku podaly, ale pre mňa neni inej na celom širom svete, jako ty sama, jediná.

Nechcem sám seba vychvalovať, lebo ma i tak poznáš, a čo by si nevedela, ľudia ti dopovedia; teda rozhodni sa a predlož moju žiadosť i tvojim milým rodičom. Výsledok mi sdeľ čím najskôr a odpíš mi porád: či a kedy si mám prijsť k vám pre ručník? Jestli na moju žiadosť privolíš, tým mňa najšťastlivejším človekom na tomto svete učiníš!

Teba a tvojich rodičov srdečne pozdravujúc a v duchu ťa objímajúc som tvoj teba milujúci

N. N.

Prajná odpoveď.

Môj najmilejší N.!

Na to, čo mi píšeš som už dávno myslela, lebo to dlhé vláčenie sa jedného za druhým nevedie k

žiadnemu cieľu, najmä dvoch vrele milujúcich sa. Vyznávam, že i ja ťa z celého srdca milujem a chcem byť tvojou družkou života po celý svoj život, k čomu i moji milí rodičia privolili a mňa tým šťastnou učinili.

Prijdi si, milý môj, na druhú nedeľu pre závdavok.

Tým ťa srdečne pozdravuje a príchod tvoj s radosťou túžobne očakáva, tvoja tebe oddaná

N. N.

Bezdetný vdovec žiada o ruku devy.

Veľactená Priateľko!

"Zle je na svete človeku samému!" zvlášte takému, ktorý už samote odvykol. Moja domácnosť vyžaduje, aby som mal pomocnicu, ale pomocnicu svoju a preto som odhodlaný zas oženiť sa. — Predovšetkým potrebujem do svojho obchodu (hospodárstva) spoľahlivú osobu, ktorú chcem i milovať a ktorá má byť mojou pomocnicou, lebo na cudzicho spoľahnúť sa nemožno. Osoh sa už vopred ztratí a jako prídavok má človek hnev a mrzutosť.

Nemajte mi za zlé, že som sa osmelil Vás, milá súsedko, osloviť a že jako dôvery hodnu a pre môj dom súcu osôbku som Vás uznal, následkom čoho sa Vás uprimne pýtam: zdá-liž by ste bola naklonená mojou budúcou manželkou sa stať? Moje pomery

sú Vám známe a ja sa budem usilovať Váš osud zlepšiť a Váš život osladiť.

Prosím, ráčte moje navrhnutie mať v tajnosti a potešte čím skôr prajnou odpoveďou

Vášho uprimného
Antona Krúpu

Prajná odpoveď.

Ctený Pane Krúpa!

Že sa Vám terajší Váš stav nepáči, to Vám zo srdca uznám, i to chápem, že do domu potrebujete spoľahlivú pomocnicu a gazdinu. Ale to neviem pochopiť, jako ste na tú myšlienku prišli, mňa si za spoločnicu svojho života voliť? To mi tak neočakávane došlo, že mňa to stojí veľké namáhanie, aby som bola na čistom. Až keď som trochu k sebe prišla, predostrela som Vašu žiadosť mojim rodičom, ktorí mi o tej veci ponechali slobodnú vôľu.

Ja si Vás vysoko Vážim a Vaša v Pánu odpočívajúca nebohá manželka ma do Vašich pomerov zasvätila. Neodporujem jej nástupkyňou byť a Vám k večnému a čnostnému sväzku svoju ruku podať. Jestli mňa tak, jako ju milovať a na svoj obchod a gazdovstvo bedliví budete, tak si môžme na tomto svete raj vybudovať.

Očakávam Vás, že Vašu žiadosť mojim rodičom

čím skôr osobne predložíte, vopred teším sa svoju pravicu Vám podať a vernú lásku Vám sľúbiť.

Zatiaľ prijmite moje uistenie a moju oddanosť a ja zostávam Vaša

Katarina Krul.

Žiadosť vdovca s deťmi o ruku devy.

Vysokoctená N.

Niže podpísaný muž, teraz vdovec a otec dvoch nedospelých detí, hodlá svoj terajší stav premeniť, celkom otvoreno hovoriť a s týmto poctivým úmyslom pred Vás predstúpiť.

Že si Vás vysoko ctím pre Vašu nežnú povahu, pre Vašu domácu usilovnosť a prísnosť, bude Vám iste známe; že Vás milujem a jako budúcu dobrú matku k mojim deťom uznávam, to Vám otvorene sdeľujem, presvedčený súc, že od vážne smýšľajúceho muža nebudete požadovať všeliaké podlizačné reči, jako od nezralého mladíka. — Moje pomery sú Vám dobre známe a keď bych bol bezdetný, mohly by sa výbornými pomenovať.

Uznávam, že si so mnou kúpite starosť a povinnosť na deti a že Vás malý pokoj očakáva: ale Vaša neunavná pilnosť k tomu pristane — a deti opatrovať je služba božia. Prosím Vás uctive, rozvážte si to, zdáliš mi otvoreno poviete "áno" a či sa do mojich domácich pomerov vžiť chcete? Po rozvážení

a premyslení vyslovte sa otvoreno a bez všetkých okolkoch (jestli by ste môj návrh prijať nechcely alebo nemohly, podržte to v tajnosti) za čo si Vás i potom chcem ctiť a vážiť.

Čo je láska vstave učiniť, zkúsite u Vášho

Vám oddaného Štefana Kňazič.

Veľactený Priateľu!

Naša známosť s Vašou nebožkou dovolila mi poznať Vaše dobré nažívanie s ňou. Koľko raz obdivovala som Vašu úctu k nej a naučila som sa pri výchove Vašich detí Vás poznať jako dobrého a starostlivého otca. Vaše milé dietky som už dávno ľúbila a vďačne bych sa bola stala ich vychovateľkou. Keď ma ale chcete dačím lepším poctiť a ja si Vás pre Vaše pekné vlastnosti vysoko ctím, nie som od toho, by som terajší svoj stav premenila a do Vašich rúk vložila.

Keď Boh náš sväzek požehná, všetko sa dobre podarí a moje postavenie, ktoré za ťažké považujem, budem hľadeť k Vašej spokojnosti zaplniť; budem manželku a matku v jednakej láske zastupovať a tú dôveru, ktorú ste ma poctili, budem hľadeť ospravedlniť.

Ostatné umluvíme ústne, čo na skore očakávam, Vás srdečne pozdravujem s hlbokou úctou

Anna Malý.

Remeselnícky pomocník, žiada o ruku dcéry svojho bývalého majstra.

Veľactený Pane!

Keď sa na roky vo Vašom dome strávené s radosťou rozpomínam, má to svoj základ. Za to, že sa mi za ten čas u Vás dobre vodilo, bol by som nevďačným, Vám a pani majstrovej za to neďakovať. Ale to musím vyznať, že mi je najmilšou rozpomienkou na Vašu milú a poriadnu dcérušku Rózu. Ja som sa odhodlal tu v mojej domovine samostatným sa stať, k čomu mi od mojej tetky zdedený majetok dopomohol. Aby som napredovať mohol, chýba mi do domu poriadna a hodná žena. Ja by som k tomu najradšej mal Vašu milú dcérku. Jestli mi Rózka, jako si ja myslím, len trochu náchylná je, tak bych Vás uctive prosil, by ste dovolili, aby sa ona mojou manželkou stať mohla. Jako ma znáte, môžte presvedčený byť, že sa jej u mňa zle nepovede. Neráčte ma nechať na Vaše milé rozhodnutie dlho čakať, ktoré, myslím, že nebude neprajné.

Vás, Vašu pani manželku a Vašu milú dcéru pozdravujúc, značím sa s hlbokou úctou N. N.

Odpoveď.

Milý Priateľu!

Váš cteny list som dostal a mojej manželke i mojej dcére prečítal a po vážnej rodinnej porade vý-

sledok jej Vám sdeľujem: Ja som Vás čo poriadneho mladíka a dobrého remeselníka vždy rád mal, myslím, že tým i naďalj zostanete. Ja som neni od toho, aby sa moja dcéra stala Vašou budúcou manželkou, k čomu i moja manželka privolila. Naša dcéra tiež prítulnosť k Vám cíti a preto ráčte, keď Vám čas ukáže, k nám prijsť, aby sme sa o veci ústne poradiť mohli. Pozdravuje Vás Váš bývalý majster

N. N.

Požadanie o ruku vdovy.

Veľactená Pani N.!

Prostými slovami, jako mi moje smýšľanie dovoľuje, obraciam sa k Vám s tou otázkou, zdáliž ste náchylná mi Vašu ruku podať a mojou manželkou sa stať? Vy mňa a moje okolnosti poznáte tak dobre, že opisovať ich držím za zbytočné. Predvídam, že v každom ohľade mi dôverujete a mňa jako poctivého a verného muža poznáte, ktorý všetko na to vynaloží, aby družku svojho života šťastlivou učinil. Vaše čnosti a prednosti sú mi už dávno známe, tak že si Vás spokojným svedomím do môjho domu uviesť môžem.

Vašu milú odpoveď očakávajúc, značím sa s hlbokou úctou

N. N.

Odpoveď.

Ctený Pane!

Váš čnosti plný a srdečne predostretý návrh ma radostne prekvapil. Musela bych hľadanejšou byť, jako som, keď na uchádzanie o moju ruku od tak vážneho a čnostného muža nebola by som pyšnou. Vy ste sa jemnocitným a šľachetným mužom ukázal, tak že mi rozum a srdce káže, Váš návrh bez okolkov prijať. Bez váhania a s plnou dôverou kladiem môj budúci osud do Vašich rúk. Vďaka za to, že sa mi príležitosť naskytla Vám dokázať úctu k Vašej osobe.

S pozdravom, do videnia Vám oddaná

N. N.

Mladík pýta ruku devy od jej otca.

Ctený Pane!

Nedávno mal som to šťastie, Vašu dcéru Betku poznať, ale v tak prospešnom okamihu, že som sa nazdával, že už som jej.

Jestli by Vám moje pomery z nútra i z vonku neboly ešte dobre známe, dovoľujem si Vás bližšie s nimi oboznámiť. Nevládnem snáď dajakým bohatstvom, ale neveľký môj majetok je čistý, nezadlžený, následkom čoho som vstave budúcnosť Vašej milej dcéry zauistiť a jej život príjemným učiniť.

Čo sa mojej pilnosti, šikovnosti a skromnosti dotýče, ráčte sa dozvedeť od mojich známych. Istý som, že sa nič nepravého nedozviete. Keď všetko toto uvážite a mňa jako Vášho budúceho zaťa za hodného uznáte, úfam, že sa čím skôr budem môcť s Vami zísť a ústne dohovoriť.

Zostávam Váš priateľ
Štefan Kuderna.

Odpoveď otca.

Ctený Pane Kuderna!

Teší ma, že sa mi už teraz podarilo na Váš ctený dopis rozhodne odpovedať. Uznávam, že som Vaše riadky so zaujatosťou prečítal. Nemôžem opomenúť Vám moju a mojej manželky radosť ohľadom kvetúceho šťastia mojej dcéry vysloviť. Po uvážení všetkých okolností a s ohľadom na to, že i moja dcéra je uprimnou láskou oproti Vám preniknutá a že ste sa obapolne usrozumeli, neváham Vám svoju otcovskú ruku podať, povolávajúc Vás, keď Vám čas dovolí, do nášho rodinného krúžku sa dostaviť, aby sme sväzok lásky medzi Vami a mojou dcérou upevnili. Ja i s mojou polovičkou bez dcéry, ktorá Vám chce osobitne písať — Vás srdečne pozdravujeme, úfajúc, že nás čím skôr navštívite.

Zostávam Váš priateľ
Alois Kučera.

List milenca, ktorý musel na čas milú opustiť.

Moja najmilejšia N.!

Ešte len málo dní pominulo, čo som ťa musel opustiť a už ma srdce núti písať ti, aby som ti svoju oddanosť k tebe vyjavil. — Pravda, jestli by som ti chcel všetko, čo myslím a čo cítim, písať, nenašiel bych ani slov k tomu; teprv teraz, čo ťa denne nemám pred očima a s tebou nemôžem byť, vidím, jako nevýslovne ťa milujem a jakým drahým klenotom si mi ty, duša moja. Vo dne v noci mám tvoj obraz pred očima; slobodnej môj čas iba rozpomienke na teba venujem, ustavične myslím na tie hodiny, ktoré sme spolu strávili, keď si to predstavujem, jak šťastným som sa vtedy cítil, tak mi napadne, jaký šťastlivý okamih to bude pre mňa, keď večne budeme môcť byť spojení. Vtedy sa cítim nevýslovne blaženým a i horké naše lúčenie mi to osladí.

Veľkú radosť mi spôsobíš, keď ma svojím listom pošťastíš, bude on liečivým balsamom na rany môjho boľavého srdca. Viem, že ťa podarobne o odpoveď neprosím, lebo som presvedčený, že tvoje vrelé city ku mne nevyhasly, a že ty nie si taká, jako mnohé, ktoré si myslia, že: "čo oči nevidia, za tým srdce nebolí!" Pozdravuje a ľúba ťa tvoj tebe oddaný

N. N.

Citlivé listy zaľúbenej devy.

Ctený Priateľu!

Keď by každá moja myšlienka listom mohla byť, tak som v stave každú minutu ti jeden poslať. Ale čo sú listy? — Slabé, najviac neúplné odtisky našich citov, pre ktoré príroda ku výrazom nemá slov. Kto to vládne opísať, čo človek cíti? Kto môže duševný pohyb na papier položiť?

Priateľu môj! Jedna jediná myšlienka na teba pohrúži ma do mora millionových myšlienok, ktoré sa v nevýslovný cit rozpusti a do nedotklivosti prejdú, ktoré iba duša pocítiť je vstave.

Ach jak drahý si ty môjmu srdcu! Prečo sme sa museli poznať? Koľko ráz som si v myšlienkach predstavovala dokonalosť muža, ale to bol iba výtvor mojej obrazotvornosti. Vtom som ťa videla, naučila som sa poznať dobrotu tvojho srdca a prebudiac sa jako zo sna, teba vidieť a teba milovať boly nútne následky mojej mysli. Môj cit, moje srdce, prázdnota mojej duše — všetko ma tiahlo k tebe, musela som ťa ľúbiť. S úctou blížila som sa tvojim zrakom. Ja bych chcela všetko a predsa tvoja vôľa je mojou. Všetko chcem, len nie teba zarmútiť a tebe sa neľúbiť.

Keď by raz osud chcel, že by som od teba vzdialená musela byť, keď by mi pri myšlienke na to slza

na líce padla, je to slza lásky, ktorá je tvojej účasti hodna.

Zdravstvuj a mysli si, že je na svete bytnosť, ktorá iba pre teba dýcha. N. N.

Môj zo všetkých najmilejší!

Nemáš ani pochopu, jako je nám potrebné, našim milým požalovať sa. Neznám nikoho na tom širom svete, kto by moje starosti so mnou sdieľal, jako teba. Odpusť to mojej duši. Keď sa môžem dobre vyžalovať, hneď sa mi boľasti uľavi. Ach, keď by mi bolo možno na tvojej hrudi môjho ducha vypustiť — jak rada bych klesla do hrobu a prešla k nebeskému otcovi, kde panuje pokoj a večný odpočinok! Tam sú neni zlí ľudia. O, kiež bys mi mohol oči zatlačiť, aby som ti v hodinke smrti mojej mohla povedať, že si ty bol jediným mojím a uprimným priateľom.

Ani nevieš, jako túžim teba vidieť. Tvoje útla sústrasť zahojí moje rany a ma zas posilní strasti tohoto biedneho života pretrpeť.

Buď odo mňa pozdravený a mysli na tvoju

N. N.

Martinko môj!

S radosťou očakávam tvoj príchod, ale mi je i okolo srdca jaksi clivo, keď si pomyslím, že by si snáď inú ľúbil. Jaj, len to nie, to bych tuším ne-

prežila. Preto ťa prosím, príjdi čím skôr, aby som do tvojich očú pozreť mohla, či sú to tie isté spravodlivé oči.

Túžobne ťa očakávajúc a teba ľúbajúc, som tvoja

Katka.

Vyznanie lásky.

Rozmilá Maria!

Milujem Vás! — O neodvracej sa odo mňa, neničte nádej moju, ktorá je celý môj svet!

Keď by ste tušiť mohla, jaká moc mňa k Vám tiahne, zajiste by ste sa neodvracovala, ale dodávala by ste mi srdca láskavým vzhľadom nebeských očí svojich. Jako som Vás po prvý raz spatril, prial som si náklonnosť Vašu dosiahnuť. Spanilosť Vaša za krátky čas zaľúbenie srdca môjho v lásku obrátila. Keď by nádej moja nebola priveľmi hrdá! Môžem-li sa oblažujúcou nádejou touto kojiť, bez obavy, že náhle budem svrhnutý so svojich nebies?

Jako rýchle uplynuly sladké hodiny, ktoré som zažil vo spoločnosti Vašej, jako zdlhave ale plynú teraz, keď bázeň a nádej dušu moju naplňujú! Či som len preto tak veľkú blaženosť poznal, aby som jej rýchle zase bol zbavený, aby som po celý život svoj cítil hlbokú ranu, ktorú mi zasadí osud, keď mňou opovrhnete! Nie, to nenie možno! obetujem Vám

srdce plné lásky, všetko čo podať môžem; zaiste vy ho nezavrhnete. Celá žiadosť moja je vo Vás obsažená, osud môj večne len od Vás bude záviseť.

V netrpezlivosti s najvrelejšou láskou som Váš

nekonečne milujúci N. N.

Odpoveď odopieravá.

Veľavážený pane!

Vyznanie, obsažené vo Vašom liste, vzbudilo nepríjmný, boľastný cit v srdci mojom, lebo úprimne sa Vám vyznať musím, že srdce moje už zadané je. Prijmite úprimné vďaky moje za česť, ktorú ste mi ponavrhnutím svojim preukázal.

Ačkoľvek nemôžem lásku Vašu na vzájom láskou odmeniť, predsa dúfam, že dosavádne priateľské pomery naše tým zrušené nebudú.

S úctivosťou som Vaša

ináč ochotná

N. N.

Iný spôsob vyznania lásky.

Veľactená slečno!

Keď by ste vedela, jaké city búra v srdci mojom, zaiste neodoprela by ste mi súcitu svojho.

Avšak z očí Vaších hľadí toľko milosti a srdečnej dobroty, v každom pohybe Vašom zračí sa toľko láskavosti, že pri pomyslení na to cítim sa srdnatým

k vyznaniu tomuto, že Vás milujem. Ano povedať to musím, lebo skôrej nemám stania, pokiaľ sa nedozviem, jako o mojom osude rozhodnuto. Čo ste ponajprv svojim okom anjelským na mňa pohliadla, cítil som, že zbavil som sa duševného pokoja a že ho nenadobudnem, dokiaľ Vy mi ho nenavrátite. Vy ste cieľom túžieb a nádeje mojich, účelom života môjho; Vy môžete zo mňa učiniť najšťastnejšieho človeka, avšak zároveň i zrušiť všetky moje krásne sny a nádeje. Rozhodnite nad mojim osudom. Oblažte slovíčkom: ano Svojho

večne verného
N. N.

Odpoveď svoľujúca.

Drahý pane!

Ačkoľvek Vás už dlhšie znám, však predsa som netušila, že by ste choval ku mne city, o jakých v liste svojom spomínate. Ponevádž ste sa vyznal úprimne, som i ja stejnú úprimnosť Vám dlžna a preto hovorím: Áno, milujem Vás a síce dávno, keď by ste sa nebol Vy sám najprv vyjádril, bolo by vyznanie toto spolu so mnou umrelo. Buďte ubezpečený, že sebe vždy budem vážiť muža jako ste Vy a snažiť sa, aby som jeho blaho, pokiaľ odo mňa závisí, rozmnožila. I rodičia moji schvaľujú lásku moju a radujú sa, že Vás od terajška budem môcť svojim na-

zývať. Navštivte nás čo najskoršie. Všetci Vás očakávame túžobne a najviac Vaša Karolinka.

Návrh sňatku.

Milovania hodná slečno!

Už som sa chystal dávno, odhaliť Vám vňútrok srdca svojho, ale vždycky mi bránila nepremožitelná ostýchavosť, slová mi viazly na perách a Vy ste neraz musela pozorovať, jako som sa naraz stal úzkostlivejším a malomluvnejším než obyčajne. Takému trapnému stavu musím urobiť konec, preto berem útočište k peru.

Dovolila ste mi nazývať Vás priateľkou, Vy oblažila ste ma pochlebným názvom priateľa; ale srdce moje je tak sobecké, že táto dobrotivosť mu nestačí, ono žiada viacej, ono túži po rozkoši volať Vás milenkou, snúbenicou, manželkou.

S najsvätejším predsavzatím, vynaložiť všetko, čo v mojej moci je, aby som Váš budúci život učinil jako len možná šťastným a bezstarostným, žiadam o Vaše srdce a Vašu ruku.

Môže Vám síce mnohý iný podať skvelejšieho šťastia, ale žiadon srdce pre vás vrelejšie, čistejšou láskou preniklé, ktoré by čnosti Vaše vyššie ceniť vedelo než Váš

Vám s telom i s dušou oddaný
N. N.

Mladík uchádza sa o ruku milovanej dievčiny u jej rodičov.

Veľavážený pane!

Poznajúc láskyhodnú pannu dcéru Vašu, pocítil som k nej lásku opravdivú a počestnú a poznal som, že ona je tá jediná, ktorú by som s chlúbou a k svojej najväčšej blaženosti svojou chcel nazývať. Avšak. Veľavážený pane, neosmeľujem sa dcére Vašej city svoje zjaviť, dokiaľ Vy o nej vedomosť nemáte a preto prosím Vás písomne, aby ste mi poprial nádej k dosiahnutiu ruky dievčiny tak vďakyplnej a svolí-li ona, aby ste nás požehnal k sňatku manželskému. Vám zaiste je vedomo, že môžem s postavenia svojho manželku vyživiť a že na mravnej povahe mojej a počestnej povesti žiadna hanobiaca škvrna neväzí. Čo sa mňa týka, môžem riecť svedomite a úprimne, že som Vašej dcéry hoden a že stojí v moci mojej, poskytnúť jej život spokojný a láskou oblažený. — S najväčšou túžobnosťou očakávajúc dobrotivú Vašu odpoveď, podpisujem sa s hlbokou úctou a oddanosťou N. N.

Odpoveď svoľujúca.

Ctený pane!

Váš milý dopis, ktorým prejavujete lásku k dcére mojej Ľudmile, žiadajúc o jej ruku, prekvapil

mňa príjemne, lebo som niečo podobného od Vás očakával, znajúc pomer, ktorý medzi Vami a dcérou mojou sa vyvinoval a poneváč som Vás poznal čo poriadneho muža, ktorý zajiste nemá úmyseľ, poctivé dievča marne nablázniť. Preto svolenie a požehnanie svoje k tomuto zamýšľanému sňatku milerád udeľujem, ano i dcéra moja úplne súhlasí s ním. Príďte k nám skoro, by sme o veci tej obšírnejšie porozprávať mohli. Očakáva Vás túžobne Váš

N. N.

Odpoveď odopieravá.

Milý priateľu!

Návrhom Vašim ste mňa i dcéru moju veľmi poctil, avšak nabídnutie Vaše k sňatku s mojou dcérou Františkou ani ja ani ona prijať nemôžeme a síce z tej príčiny, poneváč ona od niekoľko dní zasľúbená je s mladíkom poriadnym, synom môjho starého priateľa, ktorý sňatok je úplne dľa chuti a pránia jej.

Dúfam, že úprimnosť moju nebudete mi pokladať za zlé, jako aj že srdce Vaše, jestli tým utrpí bôľ nejaký, zavčasu zase sa zotaví a nadobudne žiaduceho pokoja, čoho Vám úprimne praje Váš

verne oddaný
N. N.

BLAHOŽELANIA.

K Novému Roku.

Šuhaj svojej milej.

Moja vyvolená devuška!

Osud ma tohoto roku od teba vzdialil, ale srdce moje zápalom k tebe horí. Nesmie ponechať vôľu tomu osudu, ale láska ma núti city moje na papier položiť a tebe, duša moja, k nastávajúcemu roku blahoželať.

Minulý rok ma upomína na tie sladké okamihy, ktoré sme spolu strávili a za to som mu povďačný. I preto, že mi jako hviezda nádeje do sladkej budúcnosti žiari a od neho splnenie svojich vinšov očakávam.

Keď som sa k tomu odhodlal, tebe moja najmilejšia, moje blahoželanie vysloviť, prišla mi um tá zahanbujúca myšlienka, že je pri tom kus samolásky. Lebo čo nazývam tvojím šťastím, je i mojím

a to, čo ti vinšujem, prajem i sebe a tak mi to prichodí, jako bych pred sebou poklonky robil. Ale na tom nedá sa nič meniť, lebo naša vzájomná láska nás tak spojila, že i naše šťastie je obapolné a nerozdielne.

V rozkoši plávam, že ti môžem k budúcemu roku blahoželať a vinše srdca môjho predniesť, ktoré chcem i neomylne splniť a nimi našu obapolnú lásku utvrdiť.

Keď ťa v duchu objímam, som tvoj

N. N.

Milá Klárko!

Radujme sa, veseľme sa v tomto novom roku! A síce, že sme vôbec na svete a že nám Boh milostivý trochu toho zdravia popriať ráčil.

Ja ti, duša moja, z celého srdca prajem, aby ťa Boh v stálom zdraví udržal a hojným šťastím obdaril, aby sme totiž toto šťastie čím skôr spolu sdieľať mohli.

Presvedčený súc o tvojej láske ku mne, viem, že tieto slová, jako opravdový výpliv srdca môjho považovať budeš a ich nezavrhneš!

Stotisíc bozkov ti posielajúc, som tvoj teba úprimne milujúci

Peterko.

Deva svojmu milému.

Milý Pavle!

Hovorí sa: že je papier trpezlivý, znesie na sebe pravdu i lož, ale i to sa vraví: že oči a tvár sú odbleskom citov srdca. Preto by som sa dnes za šťastlivú pokládala, keď by som ti vinše môjho srdca k novému roku ústne vysloviť mohla, aby si ich úprimnosť na obličaji mojom videť a z mojich očú čítať mohol. Len že i to je mnohokrát klamlivé. Falošnici budeš darmo do očú hľadeť a keď luže, nezapýri sa.

Presvedčená som, že také dačo u mňa pohľadávať nebudeš, aby som iné písala, jako čo myslím a cítim. Už ma dobre poznáš a vieš, že moja láska k tebe je úprimná a spravodlivá.

Táto opravdivá láska ma k tomu núti, aby som ti z úprimného srdca k nastávajúcemu novému roku všetko dobré priala, áno všetko, čo si len od Pána Boha žiadaš; zdravie, šťastie a jeho sväté požehnanie.

Prijmi tieto vinše a pozdrav od teba milujúcej

Helenky.

Otcovi.

Milovaný drahý Otče!

Vy ste mi po Bohu najbližší a preto v tomto novom roku za povinnosť si pokladám, v tento deň

Vám zo srdca blahoželať. Boh nech Vám odplatí za všetky mne preukázané dobrodenia. Všetké tie starosti, ktoré ste o mňa mali, nech sa Vám premenia v nevyslovnú radosť. Daj Bože, by ste vo zdraví ešte mnoho šťastlivých nových rokov sa dočkali a za všetké trápenia božiu odplatu obsiahli.

Matke.

Milá a sladká Mamičko!

Dnešný deň ma upomína na tie radosti, ktoré ste mi častokrát v novom roku pripravily. Radosť ale nevyslovnú cítim, že ste mi, milá mamičko, ešte na žive a že mi Pán Boh doprial túto radosť i vysloviť a Vám blahoželať. Vašu lásku ku mne môžem iba dobrým chovaním, pôsobením radosti a svojou láskou k Vám odmeniť. Za trápenia a mnohé strachy, ktoré ste pre mňa v útlom veku mojom vystály, nech Vám milostivý Pán Boh odplatí, by ste sa ešte mnoho nových rokov dočkaly a odo mňa nielen ústnu útechu, ale keď by potreba požadovala, i hmotnú podporu jakožto odplatu za Vaše dobrodenia prijaly. Boh Vás živ!

Dobrému priateľovi.

Milý Priateľu!

Stará obyčaj je, že si ľudia k novému roku všetko dobré prajú. Len že koľko ráz najdú sa ľudia,

ktorí ozaj len z obyčaje do sveta tárajú a iní zas zo ziskuchtivosti sa oklonkujú. U mňa, Priateľko môj, také veci nehľadaj. A preto nechcem mnoho slov tratiť a na krátko zo srdca ti riecť: Boh ťa živ na mnohé blahé letá v zdraví a spokojnosti.

Pozdravuje ťa tvoj N. N.

Priateľom v ich spoločnosti.

Mnohovážení Priatelia!

Neni možno každému z vás osobitne do srdca nazreť, zdáliž mi je opravdivým priateľom, ale už dlhším obcovaním medzi vami zkusil som, že ste mi všetci oddaní a preto prijmite odo mňa k nastávajúcemu roku tieto úprimné slová: "Daj vám všetko, čo nemáte, Boh nebeský: vajec, masla, múky, chleba a peňazí, koľko vám len treba! K tomu dobré vínečko a vždy stále zdravíčko!"

Blahoželania k narodeniam.

K narodeninám milej.

Drahocenná Aničko!

Nielen jako slušnú povinnosť prinášam ti svoje úprimné a nežné blahoželanie k tvojim narodeninám, ale tu vraví opravdová láska k tebe a cit srdca

môjho. Den nášho sňatku sa už blíži, ktorý mi dovolí moje city a moje myšlienky ti ústne vysloviť. Úfam, že toto je už posledná doba písomného blahoželania, tak že budem môcť v tento radostný deň osobne s tebou tešiť sa. Ver mi, že závidím všetkým, ktorí ťa dnes obletujú a ja nemôžem ti ani len ruku podať, ale musím tu jako vyhnanec skormúteno o tebe rozmýšlať.

Posielam ti prstienčok, prijmi ho jako odznak nášho budúceho šťastia, ktoré má byť jako tento krúžok nekonečné. Buď istá, že moja láska k tebe nevyhasla. Prajem ti ku dnešnému dňu milú zábavu v kruhu tvojej rodiny a zostávam tvoj

N. N.

Milému.

Ľúby Vincko!

Iste to bol šťastlivý deň, na ktorý si svetlo sveta uzrel, hlavne pre mňa, lebo takého verného a mne oddaného milenca bych snáď nikdy nebola dostala. Preto si tento deň vážim jako výročitý sviatok, len škoda, že nie si tu, aby si i videť mohol, že je moja radosť skutočná, ktorú vyvolala moja láska k tebe.

Predovšetkým prajem ti zdravia, aby si sa v ňom čím skôr domov vrátiť mohol, aby sme sa čím skôr sobrať a večne jedon s druhým tešiť mohli,

Myslím, že Boh potom svoju štedrú ruku na nás vztiahne a nás požehná.

Ešte raz ti všetko dobré prajem a teba v duchu objímajúc, som tvoja ťa milujúca N. N.

Otcovi.

Milý Otče!

Ďakujem Bohu, že som sa zas ročnice Vášho narodenia dožil, ktorá Vám i nám Vašim deťom veselý život spôsobila. Nakladá mi povinnosť, s detinskou oddanosťou a úctou Vám ku dnešnému dňu srdečne blahoželať a Boha prosiť, aby Vám ešte mnoho takýchto dní dožičil. Mne je tento deň upomienkou na Vašu mne preukázanú otcovskú dobrotu. To sa samo sebou rozumie, že si i ja prajem ešte mnoho týchto dňov dožiť.

Úfam, milý otče, že ste o úprimnosti týchto slov presvedčený, jako i po ustavičnom práhnutí po Vašej spokojnosti, ktorú dosiahnuť Vám praje Váš Vás milujúci syn N. N.

Drahý Otče!

Každému človeku je jeho život milý a príjemný. Preto i ten deň, v ktorom sme na svet prišli, býva nám pamätihodný a každoročne si ho s istým srdca rozveselením pripomíname. Že ste Vy, milý Otče, mohli dnešný deň vo zdraví dožiť, v ňomž pamiatku

svojho narodenia si pripomínate, z toho ja teraz cítim sladké obveselenie. A práve táto moja srdečná radosť ma ponúka k tomu, abych Vám nielen zdravia stáleho a života dlhého teraz zavinšoval, ale tiež i to, aby Vás Boh nebeský za mnohé roky svojím požehnaním korunoval a aby Vám toho šťastia popriať ráčil, aby ste tomuto podobných dňov vo svojom živote mnoho ráz vo zdraví požívať mohli.

Pozdravuje a ľúba Vás Vaša dcéra N. N.

Matke.

Milá Matko!

Všetka láska a detinská nežnosť, ktorú vždy pre Vás v srdci nosím, prebudila sa vo mne na deň Vašich narodenín a núti ma týmto citom dať výrazu. Jako ma tento deň nemá upomínať nielen na to, že ste mi, milá matičko, život daly, ale že ste mi od začiatku materinskú lásku a starosť venovaly.

Prijmite teda na tento významný deň, ktorý aby Vám Boh k našej radosti ešte mnohokrát dožiť poprial, naše úprimné blahoželanie. Buďte presvedčená, že svoje všetko namáhanie vynaložím, aby som Vám radosť spôsobil.

Udržte túto materinskú lásku a nežnosť k nám a môžte byť presvedčená, milá matičko, že Vám vždy poslušným a Vám oddaným synom zostane Váš

N. N.

Milá Mamičko!

Veľmi sa z toho teším, že Vás terajšieho času, keď deň narodenia svojho si pripomínate, v dobrom zdraví pri živote spatrujem. Dosť ste sa na tomto svete s nami natrápily a o nás staraly, čo ma k tomu núka, že Vám z úprimného srdca prajem, by ste teraz ešte na tomto svete sa radovať a v požehnaní Božom ešte mnoho blahých dní narodenia Vášho dožiť mohly, po doplnení však behu života tohoto, aby ste sa v nebesiach so svojimi milými shľadať a tam s nímí radovať sa mohly.

Prijmite, mamičko moja, tieto vinše srdca môjho od Vás milujúcej dcéry

N. N.

Bratovi.

Milý Brate!

Z ohľadu braterskej lásky k tebe teším sa z toho, že ti dnes ku tvojim narodeninám blahožeľať môžem. Milostivý Boh nech ti dá ten najväčší dar, čo od neho máme, to jest zdravie, nech požehná práce tvoje a každý krok, ktorý učiníš k dobrému, aby si v tomto zdraví ešte mnoho podobných dňov dožiť mohol. Čo ti zo srdca vinšuje, tvoj teba milujúci brat

N. N.

Blahoželania k meninám.

Šuhaj svojej milej.

Moja najmilejšia N.!

"Človek mieni, Pán Boh mení" hovorí staré porekadlo, ktoré sa teraz u mňa splnilo. Od dlhšieho času ustrojil som sa, že ťa na deň tvojich menín návštevou prekvapím. V tom došla súrna práca, ktorá sa odložiť nedá, a tak voľky-nevoľky, musel som zostať doma, sadnúť chytro ku stolu, aby som ti aspoň čiastku z toho, čo som ti chcel povedať, na papier položiť mohol.

Ku tvojim meninám ti prajem všetko dobré, čo si ľudia pri takých príležitosťach jedon druhému prajú, ale len tí, čo úprimne vinšujú, nie za dárky alebo ziskuchtivosť. Prosím Boha, aby ti to i dal, o čo ho prosím a čo ti zo srdca prajem. I toho šťastia by nám poprial, že by sme čím skôr svoji byť mohli a tak naše tajnosti nie tretiemu, tojest papieru sdieľať museli, ale ústne si to vybavili.

Moje blahoželania opäkujúc, som tvoj N. N.

Deva milencovi.

Môj najmilejší N.!

Keď by poetický výraz, že: "túžba má krýdla", bol pravdivý, nemusela by som pero do ruky vziať, aby som ti všetko dobré a šťastlivé ústne vy-

sloviť mohla. Ale v tejto hrúzyplnej dobe, utratila poesia svoju platnosť i túžbyplná láska ztratila krýdla. Tak prinútená som svoje vzdychy pošte ku poslaniu sveriť.

Následkom toho túžba moja za tebou sa zväčšila a tým viac teším sa tej dobe, v ktorej takéto sprostredkovanie potrebovať nebudem, ale budem ti môcť moje vinše, lásku a žart do ucha šopnúť. Aby táto doba sa čím skôr priblížila, zo srdca tebe i sebe prajem.

Prijmi odo mňa tu pripojený malý darčok, je to moja ručná práca, ktorá ťa má ustavične upomínať na moju horúcu lásku k tebe.

Opakujem svoje blahoprianie, aby si totiž pri tých daroch, ktoré ti Boh popraje, stále zdravie požíval a v ňom sa čím skôr mne do náručia dostal.

V duchu ťa objíma, tebe s dušou a telom oddaná

N. N.

Otcovi.

Milý Otče!

Už zas jedon deň Vašich menín zavítal a mi príležitsť poskytnul, Vám, milý Otče, tak jako od detinstva v tento deň blahoželať. Boh milostivý nech žehná práce a povinnosti Vaše, pokiaľ ste ich vstave konať. Nech Vám dá zdravia a silu, pokiaľ je Vám možno dajaké povinnosti zastávať, by ste

nám ku radosti a ku chvále Božej ešte mnohé roky živý byť, s nami sa radovať a svoje meniny neskaleno sláviť mohli.

To Vám zo srdca praje Váš úprimný syn N. N.

Matke.

Milá Matičko!

Žiaľ Bohu, že tento raz prinútená som tebe, drahá Matko, z ďaleka vinše srdca môjho ku tvojim meninám predniesť. Vzdialenosť moju úprimnosť k tebe nehatí, mňa ale ukrátila o to šťastie, teba srdečne si objať a dľa ľúbosti vybozkávať. V prázdnych hodinách som si vzala čas tebe k meninám dačo vyhotoviť, čo ti posielam jako znak, že moje myšlienky v každom slobodnom okamihu tam sú, kde moje srdce spočíva, totižto u mojej drahej, milej mamičky.

Už jako malé dietky sme sa vždy tešily, keď den tvojich menín mal zavítať. S tou istou detinskou radosťou teším sa i dnes tomuto dňu, že môžem milej mamičke prianie môjho srdca, keď aj nie ústne vysloviť, aspoň na papier položiť: Boh nebeský nech ti na prímluvu tvojej patrónky dá zdravie šťastie a svoje svätě požehnanie, a v tomto nech ťa ešte udržuje mnohé roky.

Do nekonečna by som stačila písať, ale čas uteká, preto končím list so srdečným pozdravom a zostávam tvoja úprimná dcéra N. N.

L'úbostné veršíky.

Nemaj mi za zlé, keď sa tak chlúbim,
že teba, duša má, preukrutne ľúbim.

*

Tvoje milé srdiečko
má i pre mňa miestečko.

*

Len teba milujem, len teba vzývam,
do tvojich očiek, veľmi rád sa dívam.

*

Keď tvoje oko milo na mňa hľadí,
to mi môj život ustavične sladí.

*

Keď bych mal krýdla, letel bych ďalej,
ku tebe, má milá, neustále.

*

Odtrhol som u vás červenú ružičku,
a dal som jej pre teba dva razy hubičku.

Šuhajko milený, prijdi pod okienko,
a poteš zas čím skôr to moje srdienko.

*

Jestli ma tak ľúbiš jako si hovoril,
iste by si pre mňa ľad Váhu preboril.

*

Nebanovala bych, keď bych nemusela,
keď bych ťa, šuhajko, rada nevidela.

*

Keď mi chceš srdce dať, musíš múdro začať,
aby sme potajmo mohli spolu kráčať.

*

Pozdrav ťa Boh, ja sa musím vzdialiť,
nedaj sa, duša má, od neverných šialiť.

*

Keď mi na um prijde pred domom lavička
vždy ma za šuhajkom rozbolí hlavička.

*

Ani tuto nebudem, ani domov nepôjdem,
jako ťa ja, moja milá, jako ťa ja zabudnem.

*

Vo dne, v noci, porád túžim za tebou,
bodaj by som bola, milý vždy s tebou.

*

Dnes som ťa čakala a ty si neprišiel,
iste si s' miesto mňa inú milú našiel.

Milá moja, milá, holubenka sivá,
každú Božiu noc sa mi s tebou sníva.

*

Ty si mi najmilšia na tom Božom svete,
keď budem pri tebe, život mi pokvete.

*

Myslím vždy na lavičku pod okienkom,
kde som vždy sedával s tým milým srdienkom.

*

Odletela od nás strakatá hrdlička,
ukradla mi z tela pol môjho srdiečka.

*

Jak smutná pre mňa je tá hodinka,
keď sa musím lúčiť od môjho srdienka.

*

Každý kvietok, čo ti dotkne ruka,
nech je z toho pre mňa nezabúdka.

*

Že ja ťa nezabudnem, to je pravda čistá,
jestli ty zabudneš, obanuješ doista.

*

Kvietky vijem ti do venca,
láska k tebe je bez konca.

*

Nehľaď, šuhaj, na peniaz, to sa pominie,
ale poctivosť pravá a láska nikdy nezhynie.

Sladké naše milovanie nás vždy blažilo,
klebety a neuprimnosť to ju skalilo.

*

Pri tebe byť polomrtvý, ožijem,
od teba sa raz odlúčiť, zahyniem.

*

Jak je sladké na tom svete ľúbenie,
tým je ťažšie zaľúbených lúčenie.

*

Nezúfaj, šuhajko, pre dievčinu,
keď ti je neverná, vezmi inú.

*

Keď ma nechceš viacej ľúbiť, tak mi ver,
že ty budeš večne blúdiť, jako Ahasver.

*

Mám ja lastovenku, mám ja vtáča;
mám ja frajerenku, pekne kráča.

*

Dajže si povedať, šuhajko z Trnavy;
keď ty chceš ženu mať, vyhrň si rukávy.

*

Tvoju vrelú lásku, som si už osvojil;
prosme teraz Boha, by nás skôr spojil.

*

Ztratil som prstienčok, čo's mi dala.
bojím sa, že by s' ma vyškamrala.

Bola som v hájičku na trávičke;
sedím tu plačúca na lavičke:
prečo k nám nechodíš, šuhajičku,
prijdi mi oproti do hájičku.

*

V tvojom premilom srdienku,
prenajal bych si ja izbienku;
bych mohol vždy v nej prebývať
a nikdy z nej sa nehýbať.

*

Keď mňa ty niekdy zanecháš,
napíš to sebe na rováš;
to ver a buď vždy istý,
že Boh svých neopustí.

*

Koľko hodín v tichej noci som ja prebdela,
čo som len na teba, milý môj, myslela.

*

Či je večer, či je ráno, či je tmavá noc,
ľúbim ťa ja neustále, to je Božia moc.

*

Tvoje srdce je i mojím,
a ním aj zostane;
tou nádejou sa vždy kojím,
že ním byť neprestane.

*

Pán Boh šťastím vládne, a vlk ovcami,
Kto si zdravie kradne, ten zatrepe krpcami.

Rozličné vinše novoročné.

Vinšujem Vám všetko šťastie
na deň roku Nového;
nech Vás Pán Boh ochraňuje
od všetkého smutného.

*

Nech Vám dá Boh požehnania,
k tomu nech Vám dá i zdravia
a zachová od škody,
od zármutku od zlých ľudí,
od všeho, čo život trudí,
nech sa Vám dobre vodí.

*

Vinšujem Vám na Nový rok,
čo vždy ľudia vravia,
lebo je toto najlepšie:
"pokoj, stálosť zdravia".

*

Vinšujem Vám mnoho rokov,
v nich šťastlivých mnoho krokov;
bárs sa časy v nich aj zmenia,
žiadne smútky, len tešenia;
daj Vám všeho, čo potreba,
v Novom roku Pán Boh s neba!

Ja môjmu ujcovi (strycovi atď.)
keď je zas rok Nový
dobré prajem všetko,
bo moje srdečko
veľmi ho (ich) miluje,
zdravie mu (im) vinšuje.

*

Rodičom.

Šťastlivý rok prajem Nový
mamke milej, oteckovi:
v stálom zdraví, pri pokoji
by sme žili všetci svoji;
v zármutku nech nik nestone —
pomoc, Kriste, v Božom mene!

Vinše k meninám.

Otcovi.

Tatíčko predrahý,
nech Ťa Pán Boh živí,
aby Tvoj život bol
dlhý a šťastlivý.
Láska srdca Tvojho,
moje srdce blaží;
nech žiaden žiaľ pre mňa
Teba neobťaží.

Tatíčko môj drahý,
máš dnes sviatok mena,
nech bude tá úfnosť
Tvoja vyplnená,
že si zo mňa synka (dcérku)
hodného (spanilú) vychováš.
Žij nám dlho zdravý,
drahý tatíčko náš.

*

Čuj, tatíčko môj, (mamička moja,)
dnes je sviatok Tvoj, (slávnosť Tvoja),
mal by som Ti doniesť dar,
ale kde by som ho vzal?
Nemám nič, všetko je Tvoje
i ja som Tvoj, tedy svoje
dieťa vezmi, pritúľ k srdcu,
pridám Ti len žiadosť vrúcu,
aby si nám dlho žil, (žila),
a nás dobre vycvičil (-la).

*

Matke.

Mamička! na Tvojho mena
buď srdečne pozdravená:
Pán Boh Ti daj zdravia, sily,
v kruhu dietok život milý!

Za lásku a starostlivosť,
materinskú trpelivosť
nesiem Ti na mena Tvojho
veľkú vďaku srdca svojho.
Šťastná som na Tvojom srdci.
Usly̌š, Bože, vinš môj vrúci,
aby mama dlho žila
a zo mňa radosť dožila.

*

Priatelom.

Málo je, čo Ti (Vám) ja poviem
na deň Tvojho (Vášho) mena,
ale s citom: bývaj (buďte) šťastný
a za Tvoju (Vašu) ku mne lásku
staň sa Ti (Vám) božia odmena.

*

Milá moja (tetuška)
moc vinšov ste mali,
ale chcem, aby môj vinš
tiež ste preslyšali.
Ten je krátky: nech bude
Božie požehnanie
a milosť jeho s Vami,
a vždy stále zdravie.

OBSAH:

Pohrabné reči pre mužské a ženské Spolky.

Nad bratom, alebo sestrou 3
Nad rakvou sestry 5
Pri pohrabu člena 6
Pri pohrabe junáka-Sokola 9
Nad nešťastným krajanom 12
Nad rakvou otca rodiny 14
Pri pohrabe matky 15-18
U hrobu dospelého človeka 20
Nad školným dietkom .. 22

Prejavy sústrasti.

Keď manželka zomrela 24-29
Keď dieťa zomrelo 25
Keď oddanica zomrela .. 25
Keď oddanec zomrel 26
Keď manžel zomrel 27
Keď rodič zomrel 28

Reči ku krstinám.

Pri pomenovaní dieťaťa 30
Pri odovzdaní dieťatka matke po krste 120
Vinše krstného otca 121

Reči ku spolkovým slávnostiam.

K výročiu spolku 34
Na oslavu sokolského sboru 35
Ku zakládaniu spolkov . 37
Slánostná reč k 10. ročnej oslave 42
Preslov delegátiek 44
Pri založení sokolského spolku 46
Založenie záb. spolku ... 50
Ku vysveceniu prápora . 51
Reč matky prápora 52

Slovenské svadobné obyčaje.

Pýtanky pre starejšieho 54
Oddávanky pre oddavača 58
Reči pytača a starejších 61
Povinnosti družbov 67
Volanie na svadbu 67
Prosba o družičku 68
Reči pri odobierke od rodičov 69-80
Reči a obyčaje pri stole 81-97
Dakovanie hosťom za prítomnosť 98
Poďakovanie za peniaze 99
Hajnal 99
Pripájanie družiciam a pýtanie venca 101
Pri donesení stromčeka . 102
Volanie duchovného otca 103
Čepenie 103

Svadobné piesne.

Pred sobášom 106
Po sobáši 111
Pri prevážani rúcha 113
Spoločná pieseň na chválu ženicha a nevesty .. 114
Spoločná pieseň pri stole 115
Príležitostné vinše pre odrastlú mládež 116-119
Ku striebornej svadbe .. 125
Ku zlatej svadbe 126
Príležitostné pozvánky 128-136
Ľúbostné listy 137-170

Blahoželania

K novému roku 171-175
K narodeniam 175-179
K meninám 180-182
Ľúbostné veršíky ... 183-187
Rozličné vinše novoročné 188
Vinše k meninám 189

W 119

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: March 2007

PreservationTechnologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION
111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

WERT
BOOKBINDING
Grantville, Pa.
Sept-Oct 1988
We're Quality Bound